SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Teoretická diplomová práce

Kabinet fotografie

Opava 2014

BcA. Jakub Kožiál

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Obor: N8204, Tvůrčí fotografie

Teoretická diplomová práce

Kabinet fotografie

Cabinet of photography

Vedoucí: MgA. Mgr. Tomáš POSPĚCH, Ph.D.
Oponent: Doc. Mgr. Václav PODESTÁT

Opava 2014

BcA. Jakub Kožiál

Abstrakt:

Tato práce se zabývá fotografickými výstavami v Kabinetu fotografie. Sleduje jeho vznik a činnost a dává přehled o zrealizovaných výstavách. Text je doplněn materiály a fotografiemi, které dokumentují průběh výstav.

Klíčová slova:

Opava, fotografie, historie, výstavy, Dům umění, Institut tvůrčí fotografie

Abstract:

This work is focusing on photography expositions of The Cabinet of photography. It follows the Kabinets beginings ady their activitis. The Text is accompanied by materials and photographs that document the progress of the exhibitions.

Keywords:

Opava, photography, history, expositions, The House of Art, The Institut of Creative Photography

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: **2013/2014**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Jakub KOŽIÁL**
Osobní číslo:	**F101122**
Studijní program:	**N8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obory:	**Tvůrčí fotografie**
	Tvůrčí fotografie
Název tématu:	**T: Kabinet fotografie**
Téma anglicky:	**T: Cabinet of photography**
Zadávající ústav:	**Institut tvůrčí fotografie**

Zásady pro vypracování:

Práce mapuje fotografické výstavy realizované Institutem tvůrčí fotografie v rámci opavského Kabinetu fotografie.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Katalogy a pozvánky ITF Regionální denní tisk rozhovory s aktéry

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Mgr. Tomáš POSPĚCH**
Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání diplomové práce: **12. ledna 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **27. června 2014**

Prof. PhDr. Vladimír BIRGUS
vedoucí ústavu

V Opavě 8. prosince 2013

PODĚKOVÁNÍ
Děkuji za podnětné připomínky a vedení teoretické práce MgA. Mgr. Tomáši Pospěchovi PhD.
Dále pak za poskytnutí pomoci při shromažďování materiálů k této práci a poskytování cenných informací Martinu Klimešovi, Jiřímu Siostrzonkovi, Miroslavu Zemanovi, Jiřímu Štenckovi, Davidu Machačovi, Ivanu Augustýnovi, Marku Malůškovi, Lukáši Lamlovi, Magdě Johnové, pracovníkům Slezského zemského muzea a Opavské kulturní organizace.
Za trpělivost, toleranci a podporu pak děkuji svým blízkým…

PROHLÁŠENÍ
Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a zdroje, které jsem použil.

Souhlasím se zveřejněním v Univerzitní knihovně Slezské university v Opavě, v knihovně Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na webových stránkách Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě.

Podpis: V Opavě 31. 7. 2014

Obsah

Úvod 9
Vznik Kabinetu fotografie 13
1995 16
1996 35
1997 61
1998 75
1999 85
Shrnutí činnosti Kabinetu fotografie sídlícího na Ostrožné ulici 96
Ukončení výstav fotografií 98
Období bez Kabinetu fotografie 100
Opětovný vznik Kabinetu fotografie v opavském Domě umění 103
2003 104
2004 126
2005 145
2006 157
2007 182
2008 210
Zhodnocení Kabinetu fotografie v období provozování Domu umění sdružením Bludný kámen 238
Přerušení činnosti Kabinetu fotografie v Domě umění 240
2012 241
2013 263
2014 278
Zhodnocení období po rekonstrukci 286
Závěr 287
Seznam výstav 290
Fotografické Výstavy v Domě umění mimo Kabinet fotografie 296

Chronologický seznam článků publikovaných k jednotlivým výstavám v Kabinetu fotografie organizovaných Institutem tvůrčí fotografie 298
Vybrané televizní a rozhlasové vstupy 311
Chronologický seznam vydaných katalogů v rámci realizovaných výstav v Kabinetu fotografie 313
Seznam použité literatury 315
Jmenný rejstřík 318

Úvod

Město Opava je bezpochyby významným centrem české fotografie. Od roku 1991 je zde usídlen Institut tvůrčí fotografie, který nabízí komplexní vysokoškolské studium fotografie. Před rokem 1991 se Opava v odborném fotografickém tisku objevovala jen zřídka, takřka bez výhrad pouze v souvislosti s přehlídkou Diafon a sbírkou Slezského zemského muzea. Dnes není snad jediného milovníka fotografie, který by Opavu neznal. Ať už v souvislosti s Institutem tvůrčí fotografie, nebo s kvalitními výstavami, které v opavských výstavních prostorách v minulosti proběhly. Vzhledem k tomu, že sám jsem se v Opavě narodil, cítím povinnost přispět svou teoretickou prací k zachování aspoň kousku fotografické historie Opavy.

Tématem této práce je zmapovat fotografické výstavy realizované v rámci Kabinetu fotografie, což se výstavní projekt Institutu tvůrčí fotografie s přestávkami trvající od roku 1995. Mezi léty 1999 – 2002 byly sice výstavy fotografií součástí nabídky opavského Domu umění a dokonce k mnohým svou činností přispěl Institut tvůrčí fotografie, nicméně se konaly nepravidelně a nebyly zaštítěny hlavičkou Kabinetu fotografie. Jako pozorný student Institutu jsem si vědom mnohokráte svými pedagogy opakovaného pravidla, že se máme ve svých teoretických pracích s maximálním důrazem věnovat tématu a snažit se od něj co nejméně odbíhat k věcem, které s tímto tématem přímo nesouvisí. A proto se výstavám fotografií, zrealizovaných Domě umění v letech 1999 až 2002, věnuji výhradně okrajově a pro představu uvádím pouze jejich výčet. O svou prvotní představu, že výstavy z druhé poloviny devadesátých let budou, když ne v archivu Institutu tvůrčí fotografie, tak v archivu Slezského zemského muzea zaznamenány s poměrně velkou precizností, jsem přišel velmi brzy. Protože výstavy se takřka výhradně realizovaly mimo střed zájmů muzea, zachovalo se v jejich archivech jen velmi málo dokumentace k jednotlivým expozicím. V některých případech se mi

nepodařilo bohužel zjistit přesné termíny trvání výstav. Zprávy o výstavní činnosti Slezského zemského muzea z devadesátých let jsou nedostupné a ani dobový tisk o těchto výstavách neinformoval zcela přesně. Přestože bych mohl data zahájení nebo ukončení výstav odhadnout, nedělám to. Nerad bych totiž vnesl do budoucna jakoukoliv chybu a nelze zcela vyloučit, že se časem objeví upřesňující dokumenty, i když je to málo pravděpodobné.

Téma fotografických výstav v Kabinetu fotografie nebylo v podstatě přede mnou nikdy zpracováno. I když by se mohlo zdát, že opak je pravdou. V minulosti totiž vznikly tři teoretické práce, mapující činnost samotného Institutu tvůrčí fotografie. V bakalářské práci Michala Kubíčka je Kabinetu fotografie věnována pouhá jedna strana reprezentována dvěma odstavci textu a výčtem výstav Kabinetu fotografie. Tento je však velmi nepřesný a plná třetina výstav v seznamu chybí. Naprosto stejný text se objevuje v jeho práci magisterské, pouze rozdělen mezi Kabinet původní na Ostrožné a nový v Domě umění. Bohužel Kubíček patrně ve snaze upřesnit výčet výstav seznam upravuje s naprosto chybným a zavádějícím výsledkem. Nejen že je seznam opět neúplný a nepochopitelně, oproti původnímu, zcela opominul výstavy z let 1998 až 1999, ale dokonce vnesl ještě další chyby v termínech konání a některé výstavy dokonce uvedl dvakrát. Necelá jedna strana je pak věnována výstavám v Kabinetu fotografie v Domě umění. V magisterské práci Marka Malůška, která se věnuje činnosti Institutu tvůrčí fotografie v letech 2006 – 2010, je činnost Kabinetu fotografie popsána seznamem výstav na počátku kapitoly, která o daném roce pojednává, v textu jsou potom zmíněny s větším či menším důrazem na obsah výstavy. Neobjevuje se však nikde jejich celkový chronologický výčet a čtenář si jen těžko může udělat představu, jak vlastně Kabinet fotografie fungoval.

Při zpracování části tématu Kabinetu fotografie, která se týkala jeho působení v rámci Slezského zemského muzea, jsem vycházel z dokumentace

činnosti Institutu tvůrčí fotografie, především z kronik a dále pak z dobových článku v především regionálním tisku. Doplňkem pro mě pak byly materiály získané v archivu Slezského zemského muzea. Při zpracování tématu mezi léty 1999 až 2008 jako primární zdroj sloužil archív občanského sdružení Bludný kamen, který jsem s laskavým svolením a pomoci Martina Klimeše mohl projít. Doplňkem pak byl archív Institutu tvůrčí fotografie a dobové články v tisku.

Závěrem bych uvedl několik upřesňujících poznámek k způsobu zpracování práce. Ne vždy se podařilo přesně dohledat přesný termín konání výstavy, v těchto případech jej uvádím jen přibližně. U mnoha autorů uvádím životopisné údaje, ovšem převážně jen tehdy, má-li to z mého pohledu souvislost se samotnou výstavou, nebo pokud mám pocit, že případnému čitateli nemusí být osoba autora známá.

Ke každé výstavě se snažím připojit dostupný obrazový materiál, fotografie z instalací případně z vernisáže výstavy, pozvánky či plakáty k výstavě, protože se v nich určitým způsobem odráží doba vzniku a dokreslují celkovou atmosféru. Tyto jsou pak řazeny v pořadí: pozvánka, fotografie z vernisáže, nebo přípravy výstavy, fotografie dokumentující expozici, přední strana katalogu, pokud byl k výstavě vydán. Vzhledem k dodržování tohoto pořadí nejsou fotografie opatřeny popisem. V případě, že u textu k výstavě kterýkoliv obrazový materiál chybí, je to proto, že buďto neexistuje, nebo se mi jej bohužel nepodařilo vypátrat.

Do větších polemik o jednotlivých výstavách se pouštím pouze v případech, že jsem byl na výstavě osobně přítomen. Původně jsem si myslel, že to budu moci udělat podle dobových článků, ale s malými výjimkami jsou články spíše pozvánkami na výstavu, pisatelé vycházejí z tiskových zpráv a často je zřejmé, že samotní autoři textu výstavu vůbec neviděli. Když tomu připočtu často jen

minimální obrazovou dokumentaci výstav, nemám se tady čeho chytit a z případného mého hodnocení by se stala spíše fabulace.

Uvádění citací v textu upřesňuje sice několik závazných norem, já se snažím vycházet z metodických pokynů uvedených v sylabech pro školní rok 2013/2014. Pokud se od nich odkláním, je to pouze ve snaze o maximální čitelnost textu. Autora výroku uvádím vždy v textu včetně uvedení zdroje, samotný zdroj je pak uveden v poznámce pod čarou. Pokud není autor článku dohledatelný, zapisuji prázdné závorky. Je-li v článku autor uveden pouze zkratkou, tuto zkratku přejímám taktéž do závorek. V ojedinělých případech se nedochovalo datum vydání článku, a proto jej ani já neuvádím.

Součástí práce je seznam článků vyšlých v tisku, které pojednávají o jednotlivých výstavách. V seznamu nejsou uvedeny články, které přímo nesouvisely s výstavami v Opavě. Dále neuvádím články, ve kterých je výstava pouze zmíněna a přináší jen naprosté minimum doplňujících informací.

Ne vždy je zcela jasný kurátor výstavy a tak jej uvádím pouze v případech, pokud je mi prokazatelně znám. Při psaní těchto textu jsem se snažil vytvořit práci, která se bude v maximální možné míře příjemně číst.

Vznik Kabinetu fotografie

Faktický vznik Kabinetu fotografie se datuje jeho první vernisáží, kterou byla vernisáž výstavy Pavla Diase 3. března 1995. U zrodu prvních výhradně fotografických galerijních prostor v Opavě stála společná iniciativa vedení Institutu tvůrčí fotografie a vedoucího fotografického oddělení Slezského zemského muzea Luďka Wünsche, který studium na opavském Institutu tvůrčí fotografie absolvoval. Název Kabinet fotografie nebyl v té době zcela ojedinělý, Kabinet fotografie Jaromíra Funkeho byl součástí brněnského Domu pánů z Kunštátu a svůj Kabinet fotografie mělo například i Severočeské muzeum v Liberci. Opavský Kabinet byl součástí Výstavních síní budovy Slezského zemského muzea na Ostrožné ulici 42 v centru Opavy. Byl situován ve dvou

místnostech o celkové výměře cca 70m^2 po levé straně hned za vstupem do budovy. V případě větších výstav se využívala i vstupní chodba.

Slezské zemské muzeum vlastnilo tehdy jednu z nejvýznamnějších sbírek fotografie v republice. Před založením Kabinetu příležitostně probíhaly fotografické výstavy především v Historické výstavní budově na ulici Komenského, nebo v Arboretu v Novém Dvoře u Opavy. Diváci mohli shlédnout mimo jiných i expozice krajinářských fotografií Rudolfa Jandy, nebo Herberta Thiela. Dále pak výstavy Františka Krasla, Ludvíka Barana, Jaroslava Krejčího a počátkem devadesátých let i Viktora Koláře. Nejvýznamnější výstavy však byly expozice při příležitosti výročí 150 let od vynálezu fotografie na počátku roku 1989 a výstava 20 let Institutu výtvarné fotografie, kterou pořádala Slezská univerzita v Opavě ve spolupráci se Svazem českých fotografů a Slezským zemským muzeem v Opavě.

„*Zahájení výstavního programu Kabinetu fotografie Slezského zemského muzea, na jehož přípravě budou vedle odborných pracovníků muzea spolupracovat i pedagogové Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské university, je nesporně dalším důležitým krokem k upevňujícímu se postavení se Opavy jako jednoho z nejvýznamnějších center české fotografie, v němž nyní kromě muzejní fotografické sbírky a vysoké školy se specializovaným studijním oborem tvůrčí fotografie bude existovat i jedna z mála stálých výstavních síní fotografií u nás*,“[1] poukazuje na význam vzniku Kabinetu fotografie vedoucí Institutu tvůrčí fotografie Vladimír Birgus v předmluvě katalogu k výstavě Pavla Diase.

Fotografie se tehdy instalovaly do šikmých dřevěných boxů černé barvy, které visely přímo na stěnách nebo byly umístěny v prostoru. Vystavené

[1] Dias Pavel: Fotografie, katalog k výstavě, Slezské univerzita v Opavě 1995

fotografie byly kryty sklem. Klasické černé rámy o rozměru 70x100 centimetrů se poprvé objevily počátkem roku 1996 s výstavou 25/5 a pořídil je Institut tvůrčí fotografie.

Garantem výstav byl jako zaměstnanec muzea Luděk Wünsch. Jako komisaři, což bylo v té době označení zcela běžné, byli v tehdejších katalozích uváděni Vojtěch Bartek i Luděk Wünsch. Grafiku tehdejších pozvánek i katalogů tvořil Vojtěch Bartek. Fungování Kabinetu fotografie probíhalo na ústní dohodě, kupodivu bez byrokratických průtahů. Zároveň však byl každý rok předkládán Vojtěchem Bartkem, tehdejším tajemníkem Institutu, Slezskému zemskému muzeu výstavní plán, který byl jeho vedením projednán a odsouhlasen. Byla to ovšem jen formální záležitost, protože bez výjimky vždy došlo k změnám jak termínů výstav, ale podle potřeby byli i měněni vystavení autoři.

1995

3. 3. – 4. 4. Pavel Dias: fotografie

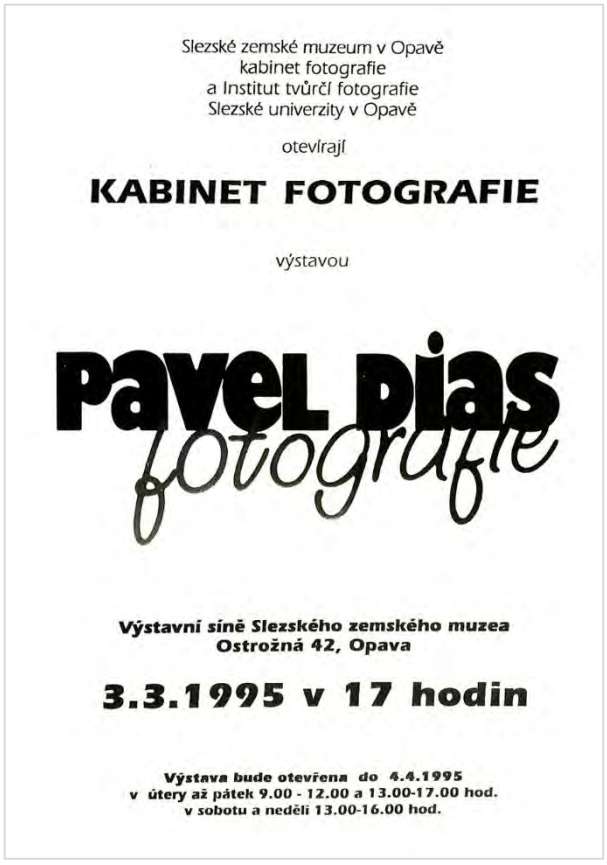

„Zatímco je příznačným jevem doby, že na mnoha místech České republiky fotografické galerie zanikají, my jsme se naopak rozhodli jít proti toku času a zřídit v Opavě Kabinet fotografie,“[2] řekl v zahajovací řeči zahajovací výstavy Kabinetu fotografie Vladimír Birgus, vedoucí Institutu tvůrčí fotografie. Na této výstavě byl představen průřez tvorbou Pavla Diase.

Tento tehdy šestapadesátiletý fotograf mezi léty 1983 až 1988 vedl obor fotografie na Střední uměleckoprůmyslové škole v Brně a v letech 1989 – 2009

[2] Foltisová Ivona: Cestovatel s fotoaparátem, Naše Opavsko ročník IV./č.10

působil na pražské FAMU. Významně se podílel na vzniku zlínského Ateliéru reklamní fotografie tehdejší Technologické fakulty VUT Brno, kde následně dva roky působil. Od roku 2005 se na zlínskou univerzitu jako pedagog vrací zpět. Už během studií na FAMU se věnuje reportážní fotografii a pracuje jako fotoreportér v Barrandovských ateliérech. Od počátku šedesátých let spolupracuje s týdeníkem Mladý svět. Ovlivněn velikány světové humanistické fotografie a v souladu s tehdejšími trendy Dias vytváří fotografie netěžící z vypjatosti okamžiku, ale spíš zachycuje anonymní lidi v nedramatických a jednoduchých situacích každodenního života. Všechny tyto fotografie vyprávějí svůj příběh a vytvářejí autentický dokument své doby.

Mnohé snímky zastoupené na výstavě vznikly i na Diasových poměrně častých zahraničních cestách. I tady uplatňuje své pohotové oko fotoreportéra. Kombinací motivů a nerozhodujících okamžiků vytváří velmi působivé fotografie. Vernisáž výstavy spojená se zahájením provozu Kabinetu fotografie se stala významnou společenskou událostí. Úvodní slovo pronesli vedoucí Institutu tvůrčí fotografie Vladimír Birgus a rektor Slezské univerzity Martin Černohorský. Zahájení provozu Kabinetu a jeho program zmínil Vladimír Birgus ve zvacím dopise na tradiční konzultaci, která se tehdy poprvé konala na Rališce a tudíž se vernisáže zúčastnili i mnozí studenti Institutu.

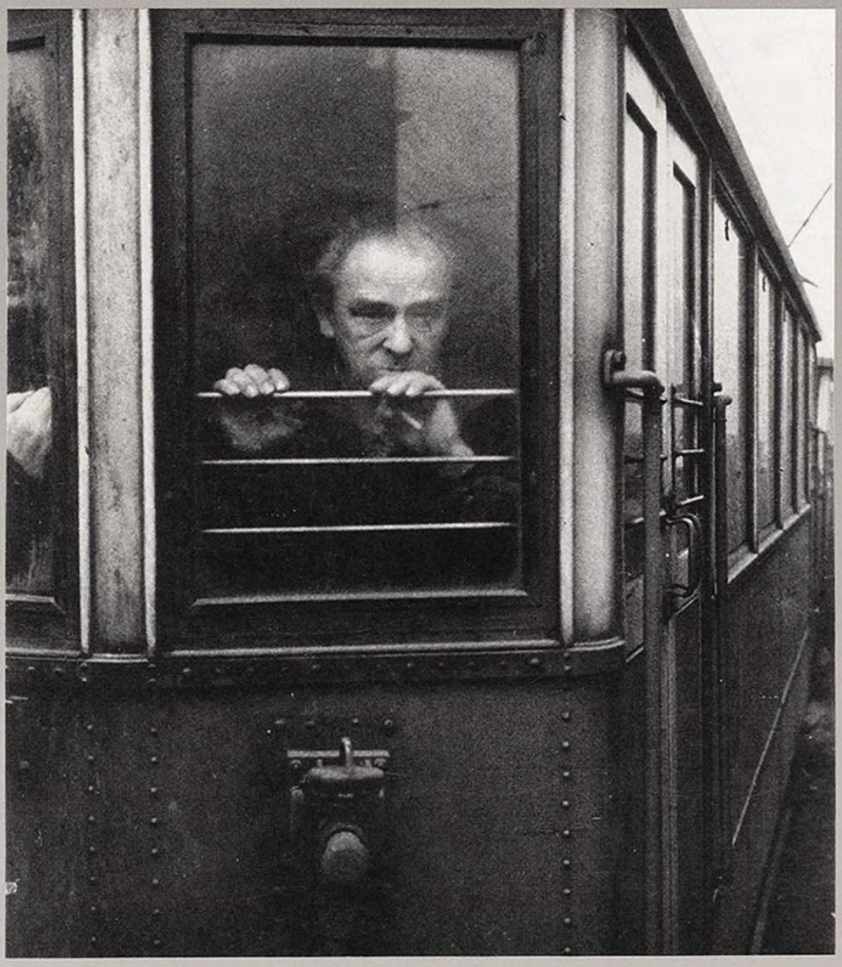

PAVEL DIAS
fotografie

7. 4. – 15. 5. Václav Podestát: Lidé

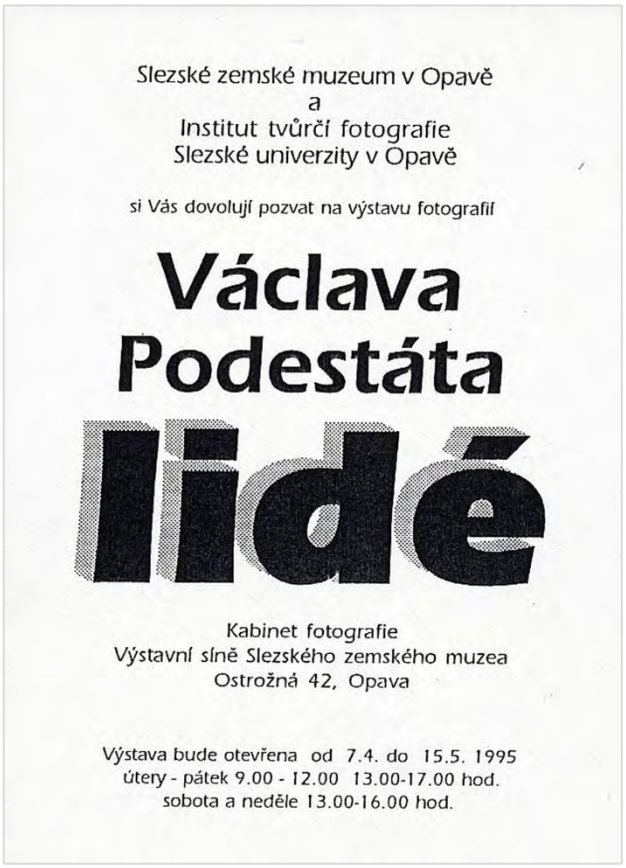

Pedagog Institutu tvůrčí fotografie Václav Podestát se narodil roku 1960 v Plzni. Vystudoval Institut výtvarné fotografie a následně i fotografii na FAMU. Od druhé poloviny osmdesátých let u něj začíná převažovat dokumentární fotografie. Vytváří silně sociálně laděné soubory o mentálně postižených dětech, o tělesně postižených lidech, nebo o starých lidech, žijících v domově důchodců. Přestože některé snímky z těchto souborů byly součástí opavské expozice s názvem Lidé, dominantní Podestátovou tvorbou je subjektivní dokument.

„Podestát vyhledává na ulicích Prahy, Paříže, Londýna, Berlína a dalších měst zdánlivě zcela všední, někdy až banální scény, v nichž však objevuje určitou přízračnost, tajemnost, jemnou melancholii a nezřídka kdy i grotesknost. Mnohdy až absurdní konfrontace rozličných motivů a dějů v různých prostorových plánech

vytvářejí obrazové metafory, jejichž interpretace je ponechána divákovi,“[3] charakterizuje autorovu tvorbu v předmluvě katalogu Vladimír Birgus. Tento katalog byl vydán u příležitosti Podestátovy výstavy v Galerii 4 v Chebu a byl dostupný i v opavském Kabinetu fotografie, kde se ovšem podle slov tehdejších pracovníků prodával zcela neoficiálně.

K výstavě se bohužel nedochovaly žádné fotografie dokumentující expozici, takže nelze přesně říct, jak samotná výstava vypadala. Podestátovy fotografie se ve výstavních síních na Ostrožné ulici objevily hned několikrát, Při skupinových výstavách Jistoty a hledání – česká fotografie 90. let I. část a Institut tvůrčí fotografie 25/5. Václav Podestát v Kabinetu fotografie samostatně vystavoval ještě jednou v roce 2004, tentokráte však v nových prostorách opavského Domu umění.

[3] Podestát Václav: katalog výstavy v chebské Galerii 4, 1994

15. 5. – 28. 6. Aleš Kuneš: Odstřihnutí pupečníku

Druhým pedagogem Institutu tvůrčí fotografie, vystavujícím v Kabinetu fotografie, byl Aleš Kuneš. Kuneš se narodil v roce 1954, po vyučení fotografem, studoval Střední grafickou školu v Praze a svá studia ukončil absolvováním katedry fotografie na pražské FAMU. Mimo pedagogické činnosti se věnoval teorii fotografie a své články pravidelně publikoval v odborném tisku, ale taky v Literárních novinách nebo v Denním Telegrafu. Ve své tvorbě Aleš Kuneš intenzivně zkoumal krajní polohy fotografie. Poprvé například vystavil negativ jako samostatný umělecký artefakt. Vytvářel asambláže, v nichž kombinoval fotografii s konkrétními předměty. Asi nejznámější jsou jeho projekty ve veřejném prostoru. Koncem roku 1990 s pomocí přátel anonymně polepuje obřími zvětšeninami sloupoví pražského mostu Barikádníků. Kombinuje fotografii

s agresivními titulky, které se tehdy objevovaly v tisku, a tím reflektuje stav tehdejší společnosti.

V obdobném duchu se nesla Kunešova výstava v opavském Kabinetu fotografie. „*Výrazným identifikačním rysem Kunešova díla je nesamostatnost jeho fotografií, které bývají integrovány s předměty, s prostorem a s prostředím pomocí výrazových možností, jež poskytuje instalace*,“[4] definuje Kunešovu tehdejší tvorbu publicista Jaroslav Vanča. A právě z této definice vycházel ve svém hodnocení dobový tisk. Na jednu stranu sice chválil vystavená díla jako taková, ale taky poukazoval na klasickou instalaci v Kabinetu a nazval ji stroze promyšlenou. Vcelku logicky poukazoval na fakt, že pokud hlavní Kunešova tvorba spočívá v koexistenci fotografie s veřejným prostorem, nabízí i Opava možnosti instalace v jiném než tradičním prostření galerie. V kontextu předcházejících výstav, které se nesly v duchu zcela tradiční humanistické fotografie, je ze zachovaných fotografií dokumentujících Kunešovu expozici patrné, že o klasickou instalaci zase tak nešlo. Kuneš tak trošku doplatil na svůj mediální obraz, kdy si tisk vybírá pouze nejatraktivnější část autorovy tvorby. Pro ilustraci to lze doložit i článkem, který v době konání vyšel v regionálním tisku.

[4] Kuneš Aleš: Fotografie, katalog výstavy, Slezská univerzita v Opavě 1995

Fotografie zvyšují sebevědomí bezdomovcům

Vladimír FEKAR

Kabinet fotografie na Ostrožné ulici v Opavě zahájil další výstavu, tentokrát věnovanou dílu pedagoga Institutu tvůrčí fotografie v Opavě Aleše Kuneše. Kuneš se zabývá především experimentální fotografií. Z jeho bývalých projektů připomeňme například akci Kampaň, kterou realizoval v roce 1990 na mostě Barikádníků v Praze, kdy anonymně polepil se svými přáteli celé severní předmostí agresivními obrazy a obřími zvětšeninami, doplněnými titulky ze soudobého tisku. S podobnými akcemi navštívil Aleš Kuneš takřka celou Evropu. Záměrně spolupracuje s bezdomovci a vyhledává pro své fotografie prostory, v nichž se fotografie běžně nevyskytuje.

● **Pokoušíte se s fotografií nakládat v některých dílech jako se skulpturou. Je to tím, že vám dvourozměrnost fotografie připadá nedostatečná pro umělecké vyjádření?**

„Na podzim připravuji akci s názvem Hranice fotografie a tato expozice je pro mne jakousi přípravou. Jsem jeden z těch nemnohých, kteří hledají překračování media fotografie do dalších oblastí, buď směrem k plastice nebo v případě negativů směrem k asambláži. Fotografie jako taková je reprodukovatelná v jakémkoli množství. Asambláže, které vytvářím, existují jenom v jenom jediném exempláři. Myslím si, že moje zásahy nejsou tak výrazné jako výtvarné zásahy do fotografie, protože stále chci vycházet z materie."

● **Řídíte se při vytváření svým fotografií výtvarným citem, nebo něčím jiným?**

„Spíše jde o abstraktní myšlenky, někdy až za hranicemi vědomí."

● **Vystavujete v second handech, spolupracujete s bezdomovci. Jak na to lidé z těchto oblastí reagují?**

„Snažím se dostat umění mezi lidi, kteří by se do galerie nikdy neodvážili přijít. I když jsou mé fotografie pro mnohé z nich nesrozumitelné, několikrát jsem si ověřil, že v jejich prostředí na ně začnou značně působit. V galerii toto umění nikdy tak nevyzní. Bezdomovcům to ohromně zvyšovalo sebevědomí, najednou se cítili důležitější."

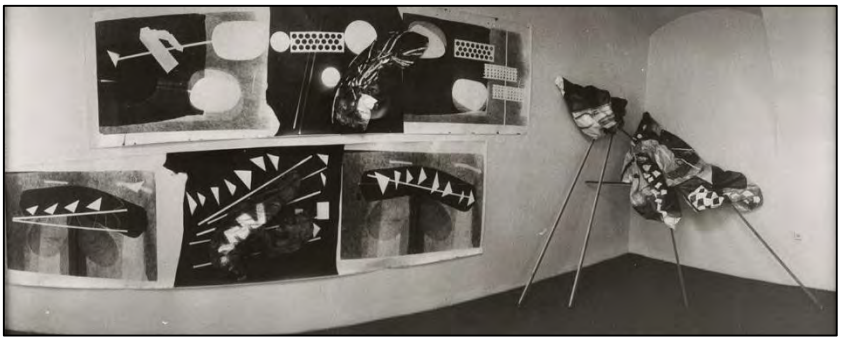

aleš kuneš

fotografie

30. 6. – 31. 8. Hořká léta – Evropa 1939 – 1947 očima českých fotografů

Tato skupinová výstava, za jejímž vytvořením stál Vladimír Birgus s pomocí Blanky Chocholové, představuje pohled na události druhé světové války, její konec i nejbližší poválečná léta. Premiéru měla v prostorách Purkrabství Pražského hradu, kde byla zahájena při příležitosti oslav padesátiletého výročí konce druhé světové války.

„Je to souhrn velmi subjektivních svědectví o druhé světové válce a jejích následcích vytvořených devíti předními českými fotografy. Je možné přecházet od jednoho záběru k druhému a propadat se postupně do marasmu okupace či do euforie osvobození, anebo procházet rozvrácenou Evropou, dokumentovanou bezprostředně po válce,“[5] vysvětluje koncepci výstavy její kurátor Vladimír Birgus. Na výstavě byli svými pracemi zastoupeni následující autoři: Karel Hájek, Tibor Honty, Václav Chochola, Karel Ludwig, Jindřich Marco, Vilém Reichmann, Ladislav Sitenský, Svatopluk Sova, a Zdeněk Tmej. Výstava nezobrazuje konkrétní sled historických událostí, ale řadu obyčejných příběhů lidí, jejichž osudy válka poznamenala. Vpád německých vojsk do Prahy a život českých vojáků, bojujících na straně spojeneckých vojsk na fotografiích Ladislava Sitenského, totální nasazení Zdeňka Tmeje, Pražské povstání Václava Chocholy nebo první okamžiky osvobození Tibora Hontyho ukazují osudy národa zkoušeného válkou. Veřejná poprava náměstka pražského primátora Pfitznera, které se účastnili rodiny s malými dětmi, nebo německé ženy při dláždění pražských ulic na fotografiích Svatopluka Sovy zase zachycují odvrácenou stranu války. K celkovému dokreslení atmosféry přispívají i snímky Jindřicha Marka z poválečného Berlína, nebo slavný

[5] Birgus Vladimír: Hořká léta 1939 – 1947, text předmluvy katalogu, Slezská univerzita v Opavě 1995

snímek fotografa v centru Varšavy z roku 1947. Protipólem k dominujícím dokumentárním snímkům jsou poeticky laděné až surrealistické fotografie Viléma Reichmanna z cyklu Raněné město. Jeho nalezená zátiší jsou němým svědkem válečného běsnění.

Premiéra výstavy proběhla počátkem května v Purkrabství Pražského hradu a pro opavskou expozici byla z prostorových důvodů zúžena. Tato výstava byla jednou z nejvýznamnějších fotografických výstav devadesátých let a potvrdila tak slova Vladimíra Birguse, kdy při zahájení provozu Kabinetu fotografie prohlásil, že se Opava stává významným centrem fotografie v České republice. Bohužel se nedochovaly žádné fotografie dokumentující expozici.

HOŘKÁ LÉTA 1939-47

THE BITTER YEARS 1939-47

HÁJEK-HONTY-CHOCHOLA-LUDWIG-MARCO-REICHMANN-SITENSKÝ-SOVA-TMEJ

14. 9. – 22. 10. René Burri: Jeden svět

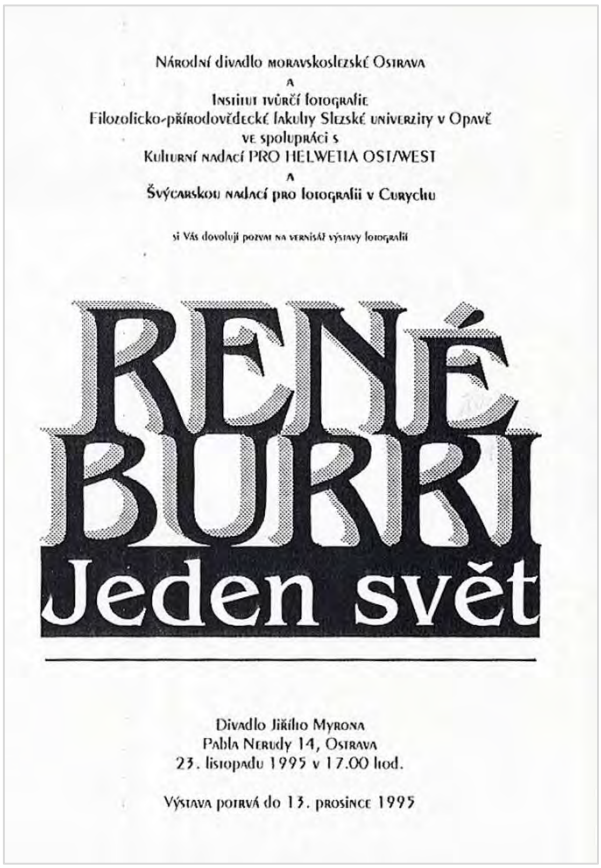

O první výstavu světově známého zahraničního fotografa, který byl vystaven v opavském Kabinetu fotografie, se zasadila švýcarská Kulturní nadace PRO HELVETIA OST / WEST. Tato nadace nejen propaguje švýcarskou fotografii ve světě, ale i nezištně podporuje mnohé české fotografy ve vydávání knih i pořádání výstav. René Burri se narodil roku 1933 v Curychu. Na počátku padesátých let vystudoval fotografii na Umělecko-průmyslové škole v Curychu. Setkání s Henrim Cartierem-Bressonem i přátelství s Wernerem Bischofem ho významně ovlivnilo v další tvorbě. Vytváří silně humanisticky laděné snímky, které ho i díky přátelství s Bischofem přivádějí k členství ve skupině Magnum. Ve své tvorbě se zaměřuje na rozsáhlejší fotoeseje, využívá pohotového kinofilmového fotoaparátu a jeho snímky jsou publikovány v prestižních obrazových časopisech Life, Look nebo Du. Významnou část jeho tvorby tvoří silná témata z běžného života, jako jsou

fotoeseje o hudební výchově hluchoněmých dětí v Curychu, o poutnících v Lurdách, o rozděleném Berlíně a podobně. Nevyhýbá se však ani válečným konfliktům, kupříkladu válka ve Vietnamu nebo šestidenní válka na Blízkém východě. Burri však neukazuje krvavost válečných bojů, svými snímky dokáže zobecňovat a nedává přímou odpověď na otázku, zda je jím zachycená realita špatná či ne.

Vladimír Birgus, z jehož podnětu došlo k reprízování výstavy v Opavě i v ostravském divadle Jiřího Myrona, uvádí v textu katalogu: „*Fotografie René Burriho vynikají smyslem pro zobecnění, citem pro vystižení nejdůležitějších okamžiků i pro působivou elegantní kompozici, mistrovským využitím ostrého světla, přispívajícího k výtvarné stylizaci a abstrahování podružných prvků, technickou bravurou, jemným citem pro ironii a absurditu.*“[6] Nelze však opomenout i názor fotografa a teoretika Josefa Mouchy, který už při uvedení výstavy prostorách Pražského domu fotografie vyslovuje pochybnosti nad provedeným výběrem z celoživotní tvorby autora. Faktem ovšem zůstává, že touto výstavou Kabinet fotografie překročil rámec regionální galerie a umožnil opavským divákům seznámení se světovou fotografickou tvorbou.

[6] Burri René: Jeden svět, katalog výstavy Slezská universita v Opavě 1995

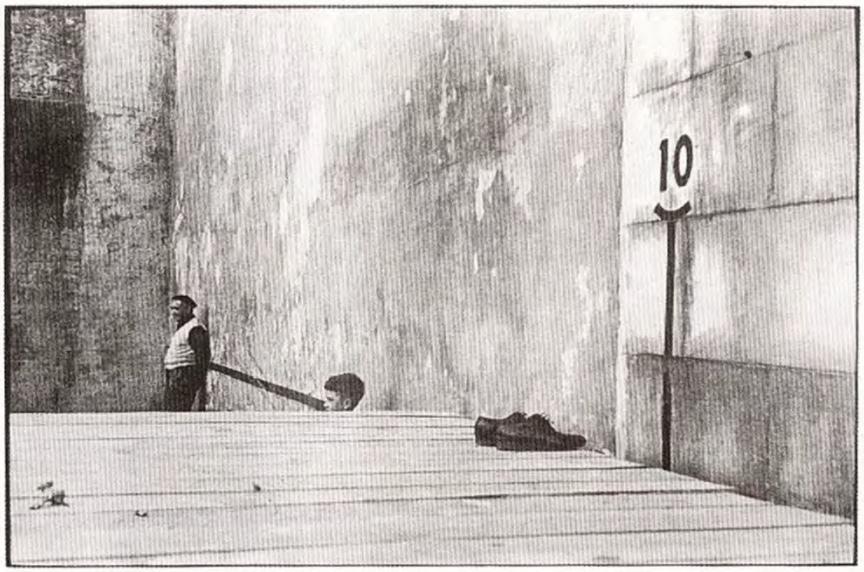

RENÉ BURRI

Jeden svět

26. 10. – 10. 12. Zdeněk Lhoták: Tělomluva

Úvodní rok dění Kabinetu fotografie ukončil svou výstavou Zdeněk Lhoták. Kombinace studia na Fakultě tělesné výchovy a sportu UK a FAMU, se významně promítlo do autorovy tvorby. Lhotákovou fascinací se stalo lidské tělo a jeho části. V počáteční fázi cyklu kombinuje tělo a prostředí, nebo tělo a další tělo. Postupně se však těchto schémat oprošťuje a svými autoportréty vytváří promyšlené kompozice. Tyto, dalo by se říct tajemné prostory, vtahují diváka do hry a nutí ho klást si otázky, co, jak a odkud. Fakt, že se autor stává sám sobě modelem, Lhoták vysvětluje slovy: *„Kde jinde bych našel tak dobrý a levný model, který poslouchá, neprotestuje, nestěžuje si…? Před kterým není třeba hrát povinnou hru na umění, se kterým lze komunikovat beze slov?“*[7]

Poměrně zvláštním rysem Lhotákovy výstavy byl nejednotný formát fotografií. Světlý podkladový papír byl sice stále stejného rozměru, ale jeho orientace se střídala. Některé fotografie na něj byly adjustovány po dvou nad sebou, jindy zase pouze jedna výšková nebo šířková fotografie. To v kombinaci s černými výstavními boxy a netradičními klenbami stropů působilo poněkud nervózním dojmem.

[7] Lhoták Zdeněk: Tělomluva, katalog výstavy Slezská univerzita 1995

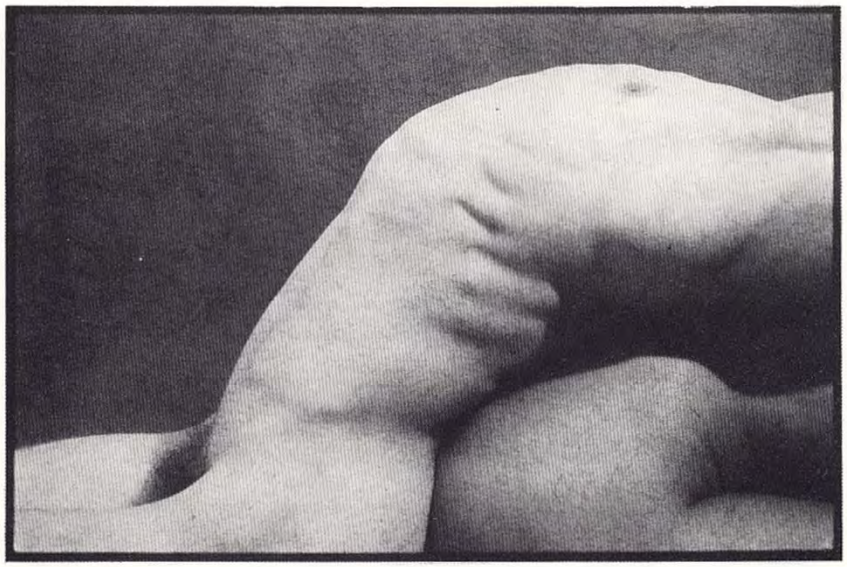

Zdeněk Lhoták

tělomluva

1996

9. 1. – 28. 1. Jistoty a hledání – česká fotografie 90. let I. Část

Ambiciózní projekt mapující českou fotografii z počátku devadesátých let připravili kurátoři Vladimír Birgus a Miroslav Vojtěchovský. V té se autoři výstavy snažili postihnout fotografickou tvorbu v posledních šesti letech. Že je to úkol značně nevděčný pocítili v plné síle až při jejím uvedení v Nejvyšším purkrabství Pražského hradu. Česká fotografie je co do počtu aktivních autorů velmi početná. Birgus s Vojtěchovským po mnoha diskuzích vybrali reprezentativní vzorky jednotlivých žánrů fotografie a ty pak složili do jednoho celku. Pokud se budeme věnovat opavské expozici, kde měla výstava takovou malou českou premiéru, můžeme konstatovat následující fakta. Výstava byla z prostorových důvodů rozdělena na dvě části, přičemž v první části bylo vystaveno 12 autorů a fotografie

skupiny Bratrstvo. Regionální tisk se tradičně opírá o tiskovou zprávu Vladimíra Birguse a v podstatě stejný text vydaný v rámci malého skládacího katalogu, který v té době Institut tvůrčí fotografie k jednotlivým výstavám vydával. Nedozvíme se tedy žádné nové názory ani poznámky k výstavě, zato přesně víme, kdo byl na výstavě zastoupen a díky článku Ivany Foltisové i prostorové rozmístění jednotlivých autorů, kteří byli rozděleni dle témat. V úvodu výstavy byly umístěny geláže Michala Macků, za těmito následovaly portréty Ivana Pinkavy. Inscenovaná fotografie představila Jana Saudka, Petra Krejčího a skupinu Bratrstvo. Další části tvořily portréty Jiřího Davida a Pavla Hečka. Následovaly asambláže a fotomontáže Aleše Kuneše, snímky Jaroslava Rajzíka a minimalistické fotografie Vladimíra Kozlíka. Dokumentární fotografie byla zastoupena Viktorem Kolářem a Jindřichem Štreitem. Závěr výstavy v bočních prostorách chodby tvořily manipulované fotografie Roberta Portela.

Výstava byla následně reprízována v ostravském Divadle Jiřího Myrona. Na konci roku pak spojením obou částí a doplněním o další autory až na jednatřicet vystavujících vznikla expozice v Nejvyšším purkrabství Pražského hradu. Té už se dostalo masivního zájmu médií. Po prvních poměrně kladných recenzích Josefa Chuchmy, Izabelly Chwastowiczové, nebo Věry Jirousové, se strhla mediální přestřelka vedena hlavně Vladimírem Remešem. Ten spojil síly s autory, kteří se cítili svým nezařazením do výběru poškozeni, a prostřednictvím časopisu Československá fotografie se snažil celý projekt znevážit. S odstupem času lze říct, že konflikt byl spíše v rovině Birgus – Remeš. Jejich přestřelky z Československé fotografie se datují už od slavného Birgusova článku „Nerozhodující okamžik“ z roku 1978.

Poprvé byly použity nové výstavní rámy, které pořídil Institut tvůrčí fotografie a které nahradily původní černé výstavní boxy. Výstava se setkala s kladným ohlasem návštěvníků, ale objevily se i velmi negativní, s odstupem času

i úsměvné, reakce na tvorbu Jana Saudka. Přestože byl již Jan Saudek světově uznávaný autor, na jeho fotografie nebyla část Opavanů ještě připravena.

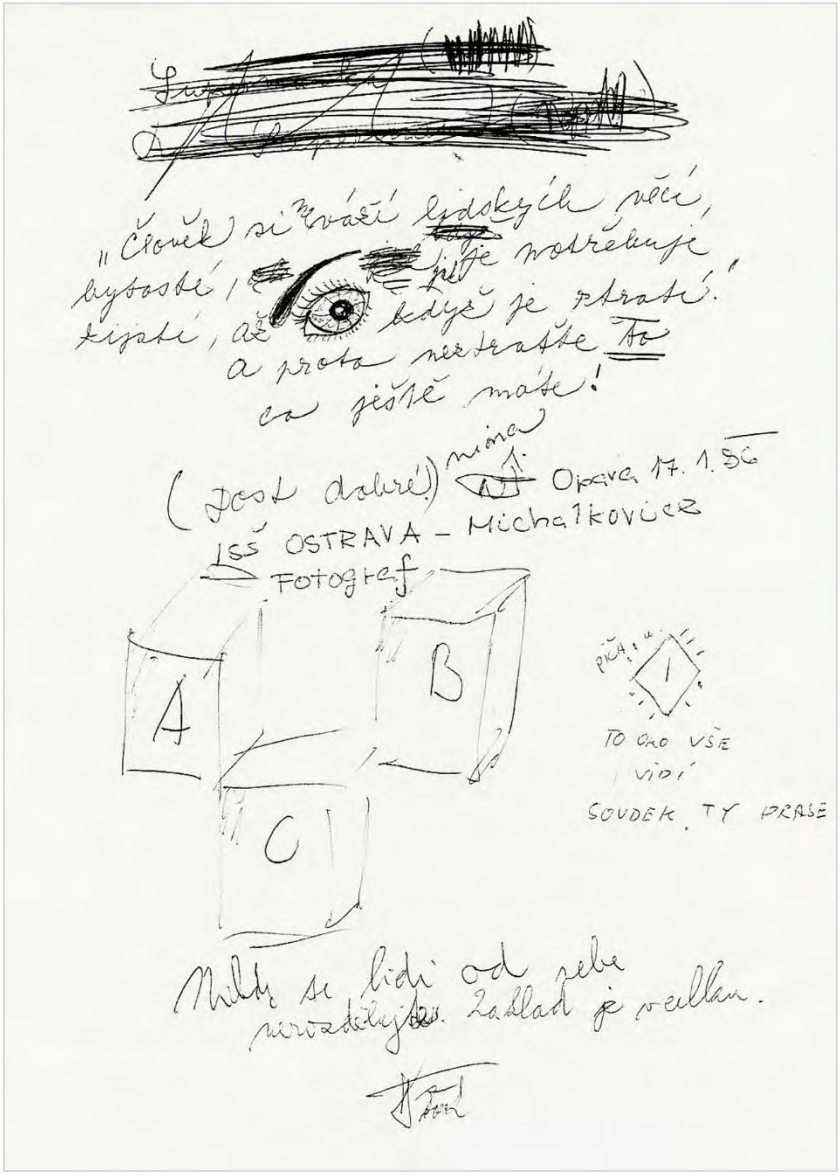

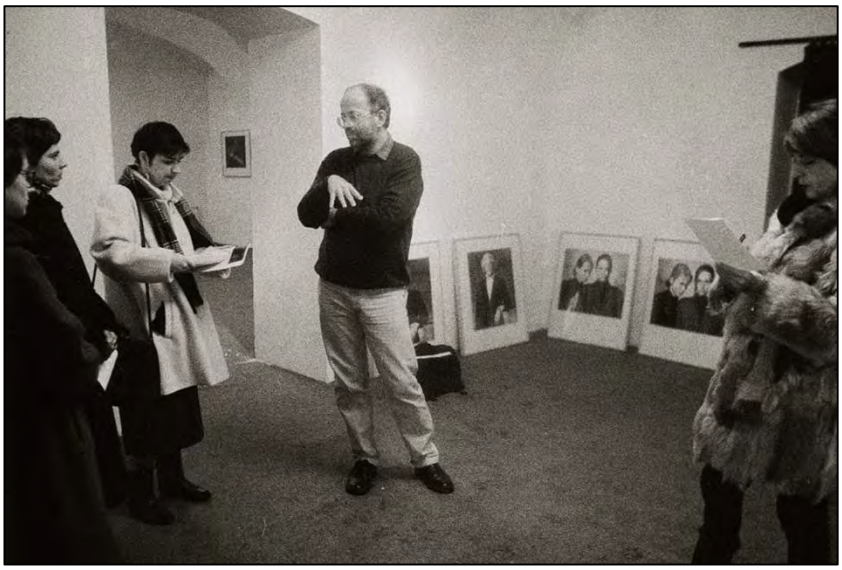

Česká fotografie 90. let

JISTOTY A HLEDÁNÍ

1. 2. – 17. 3 . Institut tvůrčí fotografie 25/5

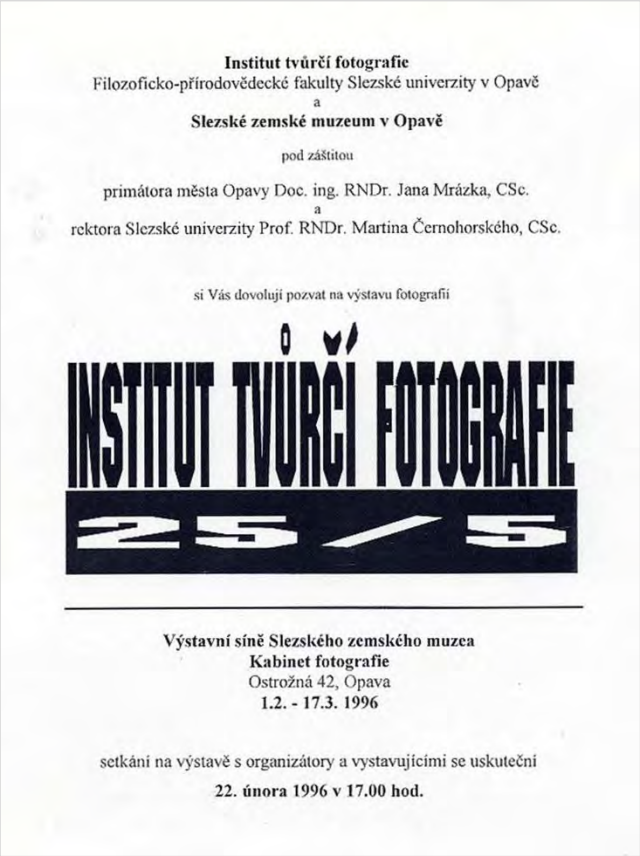

Institut tvůrčí fotografie
Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě
a
Slezské zemské muzeum v Opavě

pod záštitou

primátora města Opavy Doc. ing. RNDr. Jana Mrázka, CSc.
a
rektora Slezské univerzity Prof. RNDr. Martina Černohorského, CSc.

si Vás dovolují pozvat na výstavu fotografií

INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE
25/5

Výstavní síně Slezského zemského muzea
Kabinet fotografie
Ostrožná 42, Opava
1.2. - 17.3. 1996

setkání na výstavě s organizátory a vystavujícími se uskuteční
22. února 1996 v 17.00 hod.

Dosud největší a historicky první výstava prezentující nejlepší práce studentů proběhla nejen v Kabinetu fotografie, což byly jen dvě místnosti, ale ve všech šesti výstavních síních Slezského zemského muzea na Ostrožné ulici. Co do počtu vystavených fotografií překonala i předchozí výstavu Jistoty a hledání – česká fotografie 90. let. Tajemný název 25/5 znamenal dvacet pět let od založení Školy výtvarné fotografie Svazu českých fotografů, která se později přejmenovala na Institut výtvarné fotografie. Na tu pak před pěti lety navázal Institut tvůrčí fotografie jako součást nově vzniklé Slezské univerzity v Opavě. Návštěvník tak měl možnost shlédnout práce jak absolventů Institutu výtvarné fotografie, například Michala Bartoše, Michala Macků, Daniela Šperla, nebo Václava Podestáta, Jindřicha Štreita a Petra Velkoborského, kteří jej také absolvovali a v současnosti jsou pedagogy Slezské univerzity, tak i práce absolventů

a studentů Institutu tvůrčí fotografie. K vidění bylo celé spektrum témat. Klasické dokumentární fotografie představili například Jindřich Štreit, Evžen Sobek, Martina Marková, Michal Bartoš, Daniel Šperl, Tomáš Pospěch, Petr Hrubeš, Jiří Křenek, Luděk Wünsch a další. Reprezentanti subjektivního dokumentu byli Václav Podestát, Ivan Kováč, Vladimír Ondračka, nebo Jiří Rys. Bohatě zastoupena byla i portrétní fotografie, kterou představili Irena Armutidisová, Vítězslava Ivičičová, Světlana Sedláčková, nebo v její dokumentaristické podobě Antonín Cikánek, Zdeněk Stolbenko, František Diviš a další. Nechyběla ani fotografie aktu, v tradiční podobě představena Karlem Pobříslem v expresivní například Michalem Macků, Štefanem Gúberem, Filipem Habartem nebo Michaelou Brachtlovou. Tradičně silné zastoupení měla i fotografie zátiší v mnoha polohách. Tu představovali fotografie Petra Velkoborského, Martina Smékala, Tomáše Macíčka, Jaroslava Malíka, Víta Mádra, Jana Vávry, Jolany Havelkové, Lucie Škvorové, Jiřího Škabrady a dalších. Dále byly vystaveny práce Igora Šefra, Milana Knížete, Jakuba Sobotky, Pavla Pechy, Romana Pavloviče a mnoha dalších. O velikosti výstavy si můžeme udělat představu z tehdejšího tisku, který uváděl, že bylo vystaveno přibližně 280 fotografií. Poprvé byly prezentovány výsledky probíhajícího projektu Lidé Hlučínska. Vernisáž výstavy proběhla za hojné účasti z řad studentů i pedagogů Institutu, přítomni byli i zástupci Slezského zemského muzea, dále rektor Slezské univerzity Martin Černohorský, prorektor Jiří Urbanec, děkan Filozoficko-přírodovědecké fakulty Jaroslav Bakala, proděkan Zdeněk Jirásek, kvestor Jaroslav Kania a polští hosté ze Slezské univerzity v Katowicích. K výstavě byla vydána malý katalog v tradiční formě skládačky i obsáhlý katalog s texty v českém a anglickém jazyce a 47 celostránkovými reprodukcemi fotografií vybraných autorů. Výstava byla reprízována v Ostravě, Chebu, Praze, Poznani a polském Těšíně. Největší význam výstavy spočíval v tom, že se návštěvníci mohli seznámit s výsledky práce Institutu tvůrčí fotografie. Institut tvůrčí fotografie poprvé ukázal opavské veřejnosti, že i ve městě kde tradice vysokoškolského

studia teprve vzniká, lze studovat fotografii na plně srovnatelné úrovni s ostatními etablovanými školami.

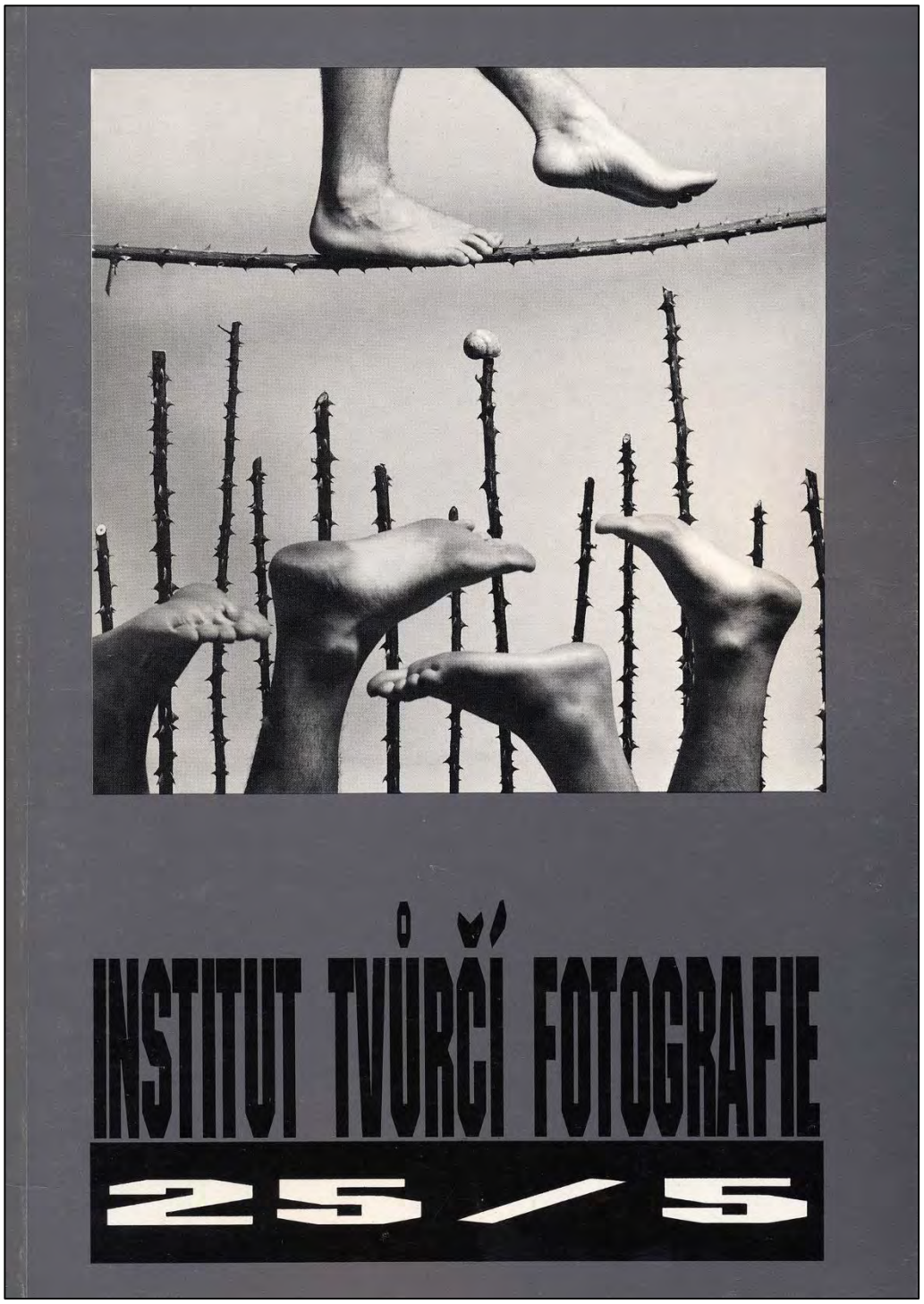
INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE
25/5

institut tvůrčí fotografie

5/25

21. 3. – 14. 4. Viktor Kolář: Vročení let 1965 – 1995

Tohoto ostravského autora netřeba dlouze představovat. Kolář je bezesporu jedním z největších českých dokumentárních fotografů. Jeho celoživotním tématem je Ostrava, se kterou je natolik spjatý, že i po emigraci v roce 1968 do Kanady se po pěti letech dobrovolně vrací. Přes slibovanou beztrestnost je však odsouzen a dlouhá léta pak perzekuován. V následujících letech pracuje v dělnických profesích a jeho fotografie se stávají kritičtějšími. Sarkasticky začíná zobrazovat rozpory mezi tolik zprofanovanými ideály socialistického zřízení a skutečným životem běžných lidí. Fotografuje taky devastaci životního prostředí, kdy je na Ostravsku vše podřízeno jen diktátu těžkého průmyslu. Všímá si postupného rezignace obyvatelstva na základní lidské hodnoty. Kolář stále filozofuje nad otázkami, jako jsou smysl života, touha po lásce, vnímání krásna. Taky se zabývá individualitou člověka, jeho zařazením do společnosti, která se neustále proměňuje. Od roku 1994 vyučuje dokumentární fotografii na pražské FAMU. Poměrně významným milníkem jeho života bylo vydání knihy Ostrava – obležené město na konci roku 1995. Na knize, kterou vydal Viktor Kolář společně s básníkem Jaroslavem Žilou, se významně finančně podílel i ostravský magistrát. Zatímco radní nabyli dojmu, že vznikne víceméně reklamní publikace o krásách železného srdce republiky, Kolářovy snímky jsou stále stejně syrové. Místo radostné oslavy a zviditelnění výsledků práce nového vedení radnice, jsou v publikaci snímky, které jsou spíše varovnou připomínkou minulosti, s níž se bude muset Ostrava nejdříve vyrovnat, aby dokázala žít přítomností. Kdyby se radní dříve seznámili s autorovou tvorbou, mohlo se předejít nepříjemnému nedorozumění, které vyústilo ve skartování téměř celého vydaného nákladu. Paradoxem zůstává, že z necelé stovky knih, které se dostaly do oběhu, jich velká část skončila ve vlastnictví úředníků a čas z ní udělal velmi ceněný a hodnotný sběratelský artikl. Možná proto se na výstavě v opavském Kabinetu fotografie poprvé po mnoha letech objevily i fotografie, které vznikly

v době Kolářovy emigrace. Prolnutím jednotlivých snímků v expozici nezávisle na době jejich vzniku, stejně tak jako promícháním snímku z emigrace se snímky vzniklými v Kolářově Ostravě, tak vzniká vícevrstevná esej o lidské existenci v civilizovaném světě.

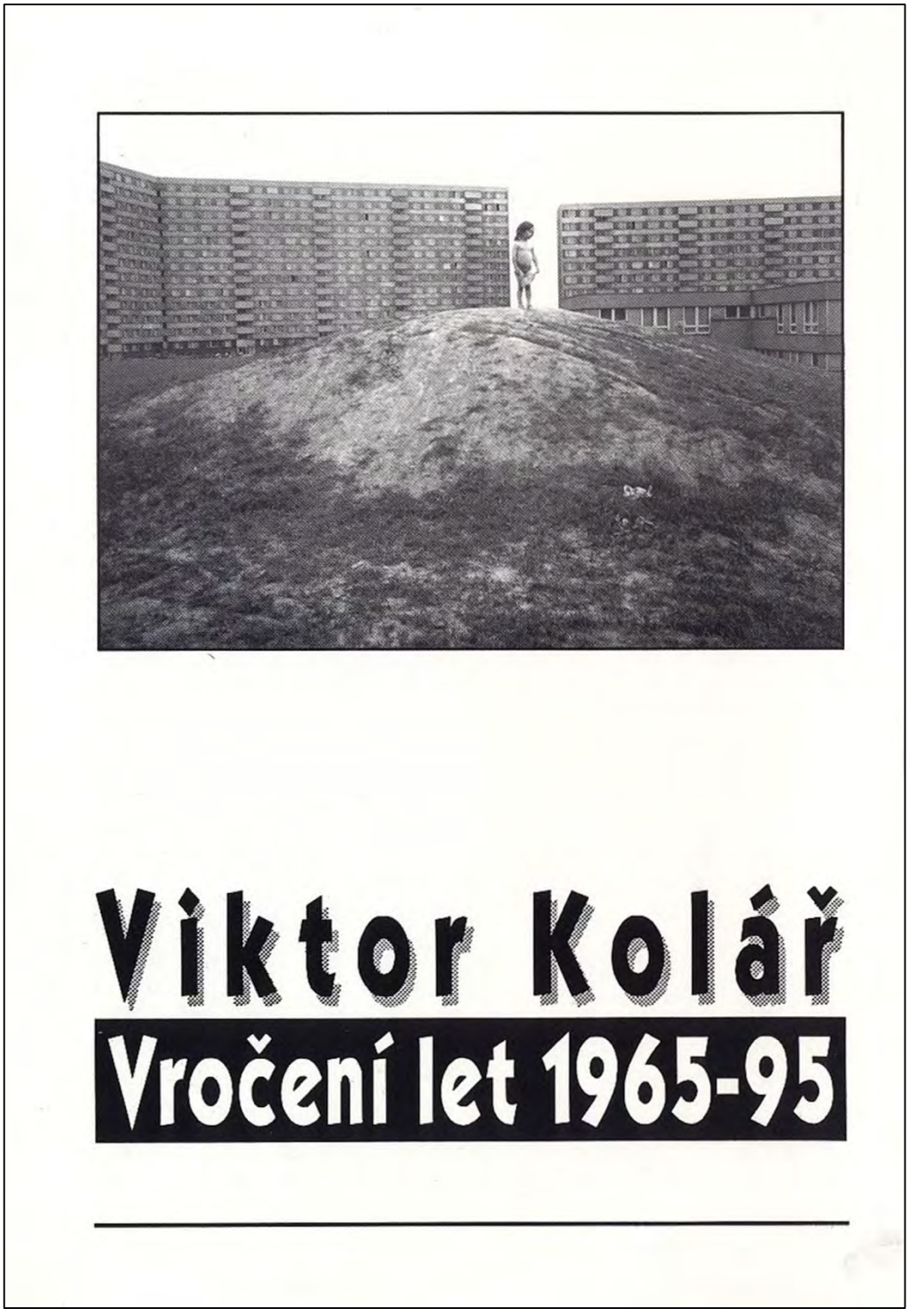

18. 4. – 12. 5. Michal Macků: Geláže

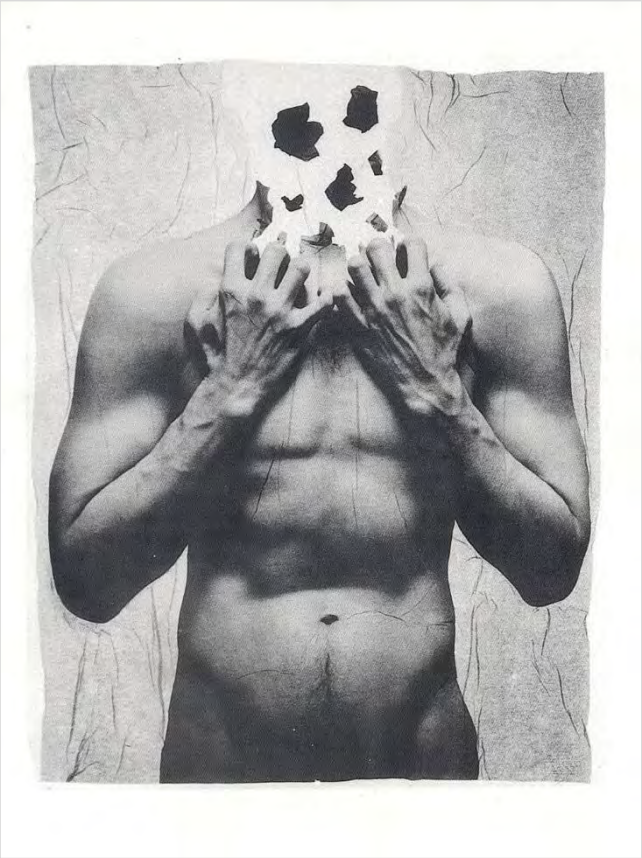

Po Zdeňku Lhotákovi další autor, který spojuje netradiční fotografii aktu s vlastním tělem. Michal Macků absolvoval v roce 1989 Institut výtvarné fotografie, na jehož tradici opavský Institut tvůrčí fotografie navázal. Svými originálními snímky si brzy získal značné mezinárodní renomé. Deprese, krutosti a násilí jsou motivy autorových fotografií. Pomyslně do nich pronikají už v průběhu vzniku. Sám Macků tuto techniku nazývá geláže. Z pozitivu snímku exponovaného na technický film násilně chemickou cestou sejme vrchní vrstvu s obrazem a přenese ji na papírovou podložku. Multiplikací, deformací a částečným roztržením evokuje v divákovi pocity, jako jsou úzkost, bezmoc a odevzdanost. Při pohledu na díla Michala Macků se nabízí otázka, zda jeho práce nemá spíš blíže ke grafice či malířství. V rozhovoru s Jindřichem Štreitem publikovaném na svých webových stránkách Macků uvádí. „*Fotografická historie*

vzniku geláže je jakoby formální z hlediska výsledného obrazu, ale zároveň je pro mě velmi důležitá v tom, že zprostředkovává kontakt s hmotnou realitou. Zmáčknutím spouště vlastně zachytím, umrtvím jeden okamžik z kontinuálního času a ten si potom přenesu a znovu ho oživím. Tím, že fotografický záznam rozmočím a sundám z podložky, umožním mu zase na chvíli pokračovat v čase. Jako bych rozvětvil skutečnou realitu do nějakého svébytného světa, který žije alespoň nějaký čas v procesu vzniku geláže (předtím, než zase uschne a zmrtví). Tímto způsobem mohu dokonce kombinovat záběry z různých časových okamžiků a dávat je tak do nové souvislosti v novém, společném čase. Třeba tady u těch skupin; jde o tři záběry postavy, sebe sama, tři záběry čili tři časové okamžiky a já je postavím dohromady, do nového prostoru, do nového času a do nových souvislostí a oprostím je od všech původních vztahů, dám jim nový život. A všechno, celá ta historie, má pro mě význam. V tomhle je tam fotografie přítomná rozhodně více než jenom formálně."[8] Mackovy fotografie byly pro opavskou expozici nalepeny na podkladový šedočerný papír a následně umístěny do rámu 70x100 cm. Zvláštností je, že se návštěvníci Kabinetu mohli s tvorbou Michala Macků setkat během první poloviny roku hned třikrát, mimo této samostatné výstavy bylo jeho dílo i součástí skupinové výstavy 25/5 a Jistoty a hledání – česká fotografie 90. let.

14. 5. – 10. 6. Rudolf Bruner-Dvořák: Krásné časy

Po několika předchozích výstavách současné fotografie byl v Opavě představen jeden z prvních průkopníků české reportážní fotografie Rudolf Bruner-Dvořák. Výstavu sestavil historik fotografie Pavel Scheufler ve spolupráci s Národním technickým muzeem.

[8] Macků Michal: Geláže/Gellage. Rozhovor Michala Macků s Ladislavem Daňkem a Jindřichem Štreitem 13.1 1996, www.michal-macku.eu

Rudolf Bruner-Dvořák pocházel z rodiny přeloučského krejčího a měšťana Václava Brunera. Jako druhorozenému z dvanácti sourozenců mu jeho otec naplánoval kariéru kupce. Do osudu však zasáhl úraz a strach z otce. Jako sedmnáctiletý spadl ze stromu a zlomenou lopatku před otcem tajil tak dlouho, až mu zůstaly trvalé následky. A tak se díky staršímu bratrovi Františkovi vyučil fotografem u známého mnichovského fotografa Carla Teufala. Klasická portrétní fotografie v jeho ateliéru v Přelouči mu nepřinášela kýžené uspokojení. Svou příležitost cítil ve zpravodajské fotografii. Té se mu dostalo, když se rodina přestěhovala z Přelouče do Prahy, kde v té době nebyl žádný fotograf, věnující se momentní fotografii. Bruner-Dvořák se začal programově specializovat na zakázky mimo ateliér. Zde taky začíná jeho kariéra zpravodajského fotografa. Na Jubilejní výstavě, konané v Praze v roce 1891, se mu podařilo vyfotit katastrofu balónu Kysibelka. Tyto snímky mu vydláždily cestu do obrazových časopisů. Tvrdošíjně začal obesílat svými momentkami Ferdinanda d`Este a přes prvotní chladné přijetí se Rudolfovi podařilo následníka trůnu naklonit na svou stranu. Obdobně to s většími či menšími úspěchy dělal i s ostatními představiteli tehdejšího mocnářství. V následujících letech se Bruner-Dvořák stal nejen nejvěhlasnějším a nejžádanějším představitelem reportážní mžikové fotografie v Praze, ale i nositelem titulu „Momentní fotograf jeho císařské a královské Výsosti Nejosvícenějšího pana arcivévody Františka Ferdinanda Rakouského z Este“, který mu byl schválen přímo Ferdinandem. To mu definitivně otevřelo dveře nejen k Ferdinandovi a jeho rodině, ale i do světa tehdejší smetánky. Fotografoval hony, slavnosti, ale i malé rodinné události. Mohl dokonce fotografovat i neformální rodinné situace, třeba Ferdinandovy děti při hrách a podobně. Přízeň budoucího císaře mu otevřely cestu do dalších šlechtických rodin a na místa ostatním fotografům nepřístupná. A tak mohly vzniknout fotografie „krásných časů“. Časů bezstarostných krásných žen s útlým pasem a nádhernými klobouky, hrdých mužů při loveckých kratochvílích, slavnostních

vojenských přehlídek a dostihů. Naprostá fascinace tímto světem se do Rudolfových fotografií promítala až do počátku světové války.

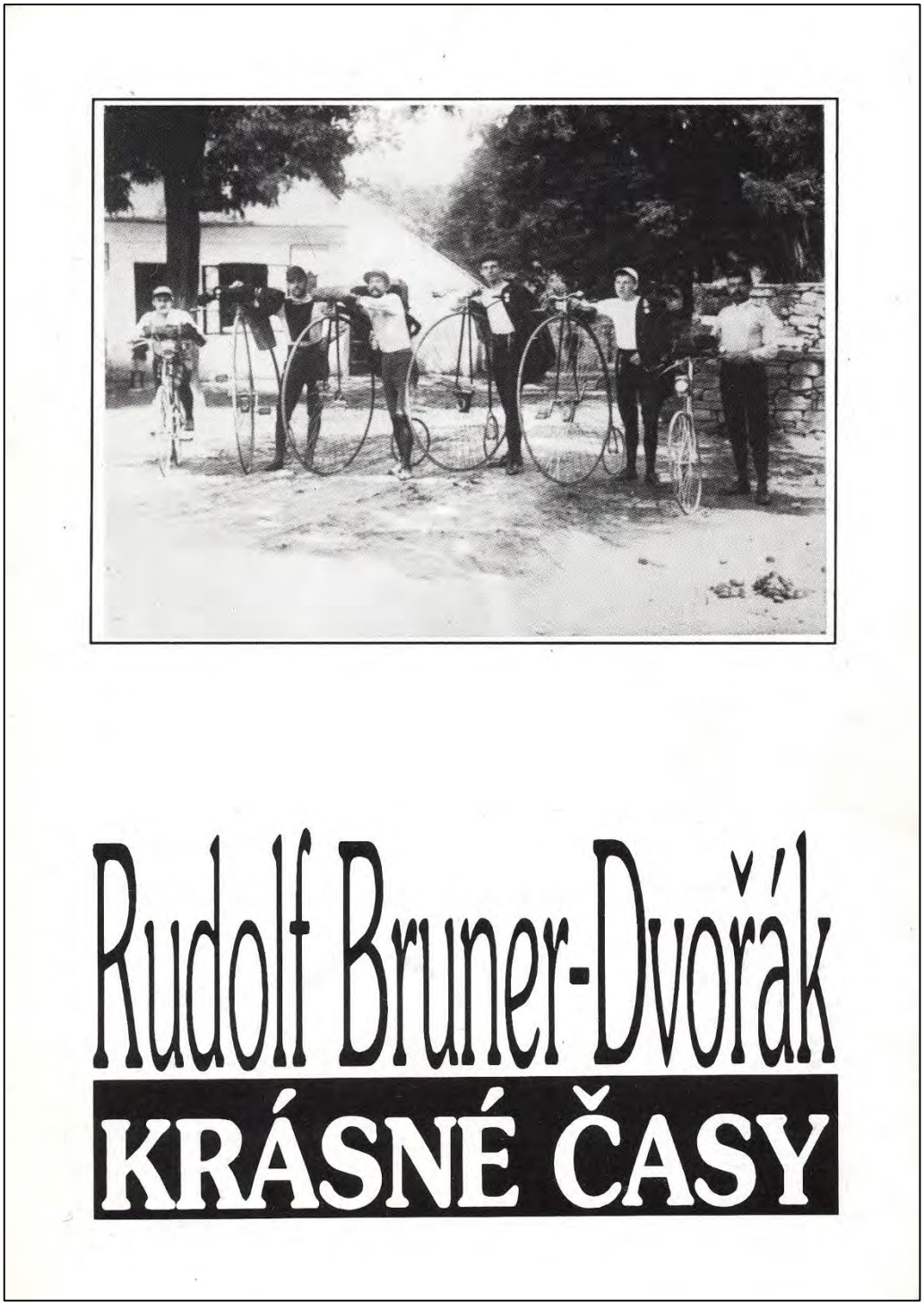

17. 6. – 31. 8. Andrej Bán: Poutníci

Výstava mladého slovenského dokumentaristy Andreje Bána byla připravena ve spolupráci s kurátorkou Lucií Benickou. Tehdy dvaatřicetiletý Bán vystudoval v roce 1987 Vysokou školu ekonomickou a zároveň mezioborově žurnalistiku. Už během studií spolupracoval jako fotograf a publicista s různými bratislavskými redakcemi. Od roku 1989 se dlouhodobě věnuje tématu náboženských poutí na Slovensku. Po pádu komunismu se zjistilo, že většina obyvatel Slovenska se hlásí ke katolické církvi. S tím přichází i fenomén poutí, kterých se zúčastňují lidé všech společenských vrstev. Skrze Bánovy černobíle snímky tak můžeme vnímat atmosféru poutí na Levoči, Nitranské Bystrici, Litmanové, Šaštína i dalších poutních míst Slovenska. Náboženské pouti a slavnosti se stávají častým námětem věhlasných světových fotografů, například člena agentury Magnum Carla de Kreyzera. I česká fotografka Markéta Luskačová se tomuto tématu věnovala. Nelze opomenout i sousední Polsko, kde má fotografie náboženských slavností velmi silnou tradici a mezi nejvýznamnější mnohé patřil Piotr Szymon.

„Často dostávám otázku, proč fotografuji právě slovenské poutníky. Nejsem komunální fotograf, nefotografuji na objednávku skupiny lidí. Nejsem katolík. Nejsem ani nepřítel, nejsem ani obdivovatel katolíků. Pozoruji. Pozoruji rituály a snažím se nekomentovat, nehodnotit, neodsuzovat to, co dělá většina. Nebýt jen mechanicky, z jakéhosi aritmetického důvodu proti. No častokrát dostávám s výčitkou i otázku, proč jen pozoruji. Jakoby pozorování bez dopředu jasných a hotových názorů bylo něco nepřípustného,“[9] upřesňuje svůj postoj Andrej Bán.

[9] Bán Andrej: Poutníci, katalog výstavy 1996

Andrej Bán vytvořil neuvěřitelně silný nadčasový dokument doby porevolučního Slovenska. V poutavých fotografiích zobrazuje hledání Boha a víry, potřebu ztotožnění a zároveň ztráty individuality v davu, dobovou kulturu i zánik tradice postupně pohlcované komercí. Tímto souborem se Bán neoddiskutovatelně stal součástí obnovené tradice slovenské dokumentární fotografie.

andrej bán

POUTNÍCI

5. 9. – 14. 10. Mladá slovenské fotografie

Výstava s názvem Mladá slovenská fotografie představila výběr z tvorby převážně studentů Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě. Výstavu sestavil slovenský kurátor Václav Macek a v předmluvě katalogu mladou generaci slovenských fotografů charakterizuje slovy: „*Mladá generace se vrací do času moderny, do let přesvědčení o specifické hodnotě díla, o potřebě silného autorského gesta. Jejich postoj je anti-postmoderní…*“[10] Nová slovenská vlna z 80. let reprezentovaná jmény jako Miro Švolík, Jano Pavlík, Peter Župník, Kamil Varga, Rudo Prekop, nebo Tono Stano nasadila vysokou laťku. Studenti nově vzniklé Katedře vizuálních médií jsou více individualitami a nevzniká zde tvůrčí prostředí sounáležitosti, jako tehdy na FAMU. Netěží z aktuálních evropských trendů, ale obracejí se spíše do dějin fotografie. Na výstavě byly zastoupeny díla Robo Kočana, Laury Meškové, Tibora Takátse, Martina Tisa, Mariana Vlašiče, Jaroslava Žiaka a Romana Pavloviče, který byl zároveň i studentem Institutu tvůrčí fotografie.

17. 10. – 4. 11. Fotografie na Akademii výtvarných umění v Poznani

Tato výstava byla jedním z výsledků spolupráce Institutu tvůrčí fotografie a Akademie výtvarných umění v Poznani. Vystaveny byly práce nejen studentů, kteří se zaměřili přímo na studium fotografie, ale i těch kteří studovali malířství, grafiku a podobně. Vznikla tak žánrově rozmanitá výstava, na které se setkala portrétní, propagační, výtvarná i užitá tvorba. „*Vystavené materiály byly vybrány jako reprezentativní vzorky mapující široké spektrum činnosti naší katedry. Proto jsou zde vedle fotografií profesionálů i některá zdařilá díla lidí, kteří fotografují*

[10] Macek Václav: Mladá slovenská fotografie, katalog výstavy 1996

teprve půl roku. Snažili jsme se ukázat především tradičněji zaměřené práce, ale přesto je mezi vystavenými fotografiemi i několik děl velmi netradičních,“[11] upřesňuje zástupce poznaňské akademie Krzysztof Baranowski. Zajímavostí je, že na výstavě se vůbec neobjevily fotografie dokumentárního nebo reportážního charakteru. Různorodost vystavených děl nazval dobový tisk “pel-melem“[12] z poznaňské AVU.

Vladimír Birgus zahájil dvě výstavy fotografií

O p a v a (asi) - Fotograf a pedagog Vladimír Birgus včera zahájil dvě výstavy fotografií, na jejichž uspořádání se podílel Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě.

Ve výstavní síni Slezského zemského muzea nejprve otevřel výstavu, která představuje výsledky práce polských studentů Akademie výtvarného umění v Poznani. Zabývají se různými oblastmi fotografie, její klasickou, intermediální i reklamní interpretací. Od nadějných studentů přešel Birgus k nejslavnějšímu holandskému fotografovi Paul den Hollanderovi, jehož práce ovlivňuje evropské fotografy již od sedmdesátých let. Také jeho výstavu v Divadle Jiřího Myrona v Ostravě zasvěceně uvedl a omluvil jeho nepřítomnost. "Pozdravuje vás a těší se, že během výstavy do Ostravy přijede, protože ho v posledních letech zajímá právě průmysl a hornictví," řekl Birgus. Hollanderovy snímky z let sedmdesátých a osmdesátých, kdy se zabývá napětím mezi lidstvem a přírodou, budou v Ostravě do 4. listopadu.

Fotografové (zleva) Jindřich Štreit, Blanka Chocholová a Petr Velkoborský si prohlížejí fotografie na vernisáži výstavy prací mladých polských fotografů v Opavě
FOTO: MAFA - JAROSLAV OŽANA

5. 11. – 10. 12. Martin Smékal: Věci a místa

Ostravský rodák Martin Smékal je jeden z prvních absolventů bakalářského studia Institutu tvůrčí fotografie a vůbec první absolvent, který měl v Kabinetu fotografie samostatnou výstavu. Smékal nenalézá objekty svých fotografií jako mnozí jeho kolegové. Cíleně kontroluje už průběh jejich vzniku. Vytváří roztodivné kompozice předmětů, kombinuje materiály a tvary, v ateliéru pak objekty aranžuje a pomocí jednoduchých výrazových prostředků vytváří v obraze prostor. Jeho předměty pozbývají původní funkci a jejich spojováním získávají nové souvislosti a novou tvář. *„Objekty na snímcích se nepodobají ničemu ze života*

[11] (BM): Práce polských fotografů, Opavský a hlučínský region 22.10 1996
[12] (if): Fotografický pel-mek z poznaňské AVU, Naše Opavsko 25. 10 1996

a přitom překvapivě působí jako cosi důvěrně známého a harmonického“[13]*,* píše v předmluvě katalogu Aleš Kuneš. Druhou část výstavy tvoří snímky Ostravských zákoutí. Smékal se dlouhodobě pohybuje na periferii Ostravy, v místech kde se krajina setkává s industriálními zásahy člověka. Nalézá oblibu v místech, kde nezdolná divoká příroda opět získává svou ztracenou nadvládu nad průmyslovou civilizací.

[13] Smékal Martin: Věci a místa, katalog výstavy Slezská univerzita v Opavě 1996

Martin Smékal

VĚCI A MÍSTA

1997

17. 12. – 30. 1. Paul den Hollander

Dalším ze zahraničních autorů, které představil opavský Kabinet fotografie, byl holandský fotograf Paul den Hollander. Milovníkům fotografie nebyla tato osobnost zcela neznámá. Už v roce 1988 představil jeho tvorbu Vladimír Birgus v medailonu napsaném pro časopis Revue fotografie. Paul den Hollander se narodil v roce 1950 a vystudoval Akademii výtvarných umění v holandské Bredě. Pro jeho nejvýznamnější tvorbu z osmdesátých let je charakteristické zkoumání vztahu člověka a prostředí, ve kterém žije. Na svých černobílých fotografiích zachycuje prchavé okamžiky, které příběh jen nakousnou. Přítomnost člověka je mnohdy naznačena pouhým artefaktem nebo stínem. Fotograf pracuje s přísnou kompozicí, charakteristickou spíše pro fotografii architektury. Velmi často postavy, nebo jen jejich fragmenty, komponuje do rámu fotografie a v kontextu přísně geometrické kompozice tak vytváří nezvyklé napětí. V pozdější tvorbě se autor věnuje světu zvířat a rostlin. Vytváří barevné fotografie pro Muzeum přírodních věd. Zkoumá taky vztah člověka a světa nerostů. V rámci různých projektů zaznamenává hornickou minulost regionů na pomezí severu Francie a Belgie. K výstavě samotné se nedochovala žádná obrazová dokumentace. Vyšlo pouze několik článků v regionálním tisku. Ty hovoří o dokumentárních fotografiích Paula den Hollandera, barevných fotografiích z říše zvířat a černobílých snímcích z říše nerostů. Zda autoři článků vycházejí z katalogu Paula den Hollandera, vydaného v předcházejícím roce Domem umění města Brna, nebo z osobní návštěvy výstavy není patrné. Zcela prokazatelné je tedy, že vystaveny byly dokumentární snímky Paula den Hollandera z 80. Let, o ostatních lze jen polemizovat.

Paul den Hollander

7. 2. – 3. 3. Václav Ševčík – Otmar Schick

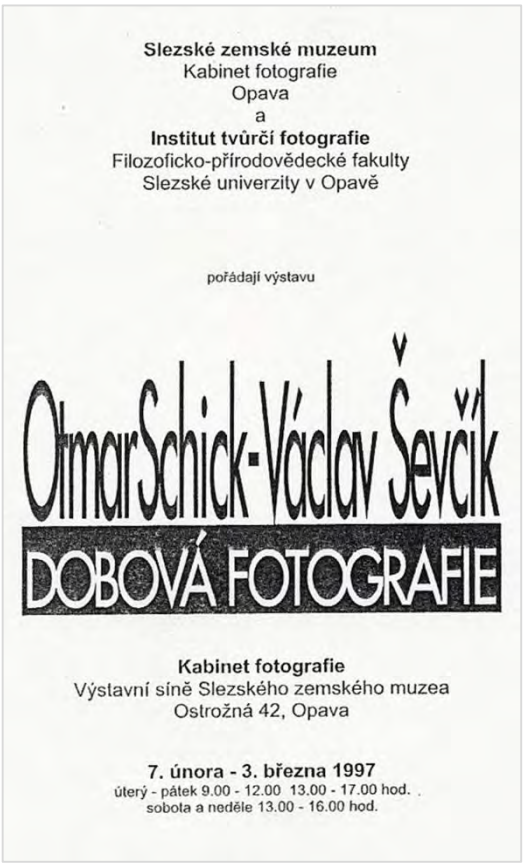

Z vlastních sbírek připravilo Slezské zemské muzeum výstavu dvou mimo opavských fotografů. Portréty prostějovského profesionálního fotografa Václava Ševčíka doplnily snímky evropských velkoměst, fotografie s pracovní a sociální tématikou kojetínského fotografa amatéra Otmara Schicka.

Václav Ševčík se narodil v roce 1900 ve Vysokém Mýtě. Po vyučení fotografem pracuje v několika fotografických závodech, mimo jiné i u Františka Drtikola. Se svou ženou Františkou, seznamují se jako zaměstnanci u pražského fotografa Josefa Čámského, zakládají úspěšný fotoateliér v Prostějově. Václav Ševčík se brzy stal nejvyhledávanějším portrétním fotografem v širokém okolí. V roce 1951 byl velmi úspěšný fotografický závod manželů Ševčíkových znárodněn a Ševčík pro své schopnosti zůstává jeho vedoucím. Od roku 1935 působil také jako pedagog a vyučoval fotografii střídavě v Olomouci a Prostějově.

Zajímavé jsou i jeho konstruktérské počiny. Vyvinul a sám následně používal jednožárovkové a pětižárovkové portrétní reflektory, které se úspěšně ujaly i v sériové výrobě. Na fotografování krajinných motivů pak využíval panoramatický fotoaparát na svitkový film vlastní konstrukce. Ten se však z důvodu nástupu komunismu sériové výroby nedočkal. Václav Ševčík byl jedním z nejvýznamnějších regionálních portrétních fotografů. Dokládá to i fakt, že snad většina obyvatel Prostějova zná tváře svých předků právě z jeho fotografií.

Otmar Schick se narodil roku 1890 v Praze. Po vysokoškolských studiích chemie a pracoval jako výkonný ředitel lihovaru v Kojetíně. Mezi jeho záliby patří světová literatura a věnuje se také malbě a rytině. V druhé polovině třicátých let se začíná intenzivně zajímat o fotografii. Stává se členem Klubu fotografů amatérů v Kroměříži, žánrové však zůstává nevyhraněn. Mezi jeho oblíbená témata patří rodinné portréty, místopisné fotografie a fotografie se sociálním námětem. Často obesílá domácí i zahraniční výstavy. Například jeho fotografie s názvem Otčenáš (anglicky nazvaná Lord's prayer) obsahuje nálepky z mezinárodních salónů v Budapešti, Madridu, Southamptonu a South Shieldu. Na opavské výstavě byly vystaveny jeho sociálně laděné portréty venkovanů a dělníků vítkovických hutí. Nechyběl ani jeho soubor nočních fotografií z velkoměst, na nichž Schick zachycoval převážně neonové reklamy na průčelích obchodních domů. Schickovy fotografie vyčnívají nad rámec běžné amatérské fotografie, uvědomíme-li si, že jeho tvůrčí období je pouhých pár let. Již zpočátku německé okupace je v roce 1939 zatčen a později umírá v koncentračním táboře.

4. 3. – 6. 4. Michal Bartoš: Člověčina

Brněnský fotograf Michal Bartoš se narodil v roce 1957. Vystudoval techniku a v roce 1988 absolvoval studium na Institutu výtvarné fotografie. Druhá polovina devadesátých let byla pro něj velmi úspěšná. Stal se laureátem ceny Svazu českých fotografů a v roce 1996 získal první cenu v prestižní soutěži Czech Press Photo v kategorii Každodenní život. Počátky Bartošova cyklu, který se věnuje zachycování neopakovatelných výjevů každodenního života, se datují do roku 1982. Je to lovec, jehož revírem se staly ulice jeho rodného města Brna. Dokonalá znalost prostředí mu umožňuje soustředit se na děj, který se před jeho fotoaparátem odehrává. Navazuje na Cartier-Bressonův rozhodující okamžik. Vyhledává bizarní okamžiky a jeho cílem se často stávají lidé na okraji společnosti. Není zcela jasné, zda je Bartoš obdivuhodně trpělivým sledovatelem děje, nebo do něj svou přítomností přímo zasahuje. Nic to ovšem nemění na faktu, že se jeho fotografie staly sondou do života Brna na přelomu osmdesátých a devadesátých let. Jsou plné humoru, absurdity a koňské dávky lidství s lehkým nádechem kritického podtextu.

??. 4. – 4. 5. Milan Kníže, Tomáš Pospěch: Dilema věcí

Výstava dvou spolužáků magisterského studia Institutu tvůrčí fotografie Milana Knížete a Tomáše Pospěcha představila dva rozdílné pohledy na téma zátiší. „*Zatímco v Pospěchově tvorbě je rozhodujícím hlediskem zkoumání uvnitř média, světlo a zastínění, veristická velkoformátová fotografie, kdy víc než předměty jsou často důležité jejich mediální kvality. Pro Knížete je fotografie především záznamem inscenované skutečnosti*,“[14] popisuje rozdíly v přístupu obou autorů Aleš Kuneš v předmluvě katalogu. Milan Kníže se pomocí vyfotografované skupiny předmětů snaží jednoznačně charakterizovat jejich uživatele, nezávisle na tom, zda je to skupina, nebo jedinec v určitém životním období. Vše akcentuje kolorováním a použitím paspart s názvy. Fotografie Tomáše Pospěcha naopak nechávají co největší prostor divákově fantazii. Dokonale využívá světelných podmínek a vytváří kompozičně jednoduché snímky předmětů, u kterých není podstatná jejich funkce, ale dojem, který v divákovi vyvolá. Pospěch si nevybírá předměty s nostalgickým nábojem, ani předměty šokující svým vzhledem nebo účelem. Jeho předměty jsou prosté a skromné. U Pospěchových fotografií lze nalézt minimalistické sklony a inspiraci tvorbou Jana Svobody. Mimo malého skládacího katalogu se dochovala pouze recenze Pavla Šopáka, která vyšla v Opavském a hlučínském Regionu.[15]

[14] Kníže Milan, Pospěch Tomáš: Dilema věcí, katalog výstavy, Slezská univerzita v 0pavě 1997

[15] Šopák Pavel: Dialog Tomáše Pospěcha s Milanem Knížetem zní dobře, Opavský a hlučínský Region 22. 4. 1997

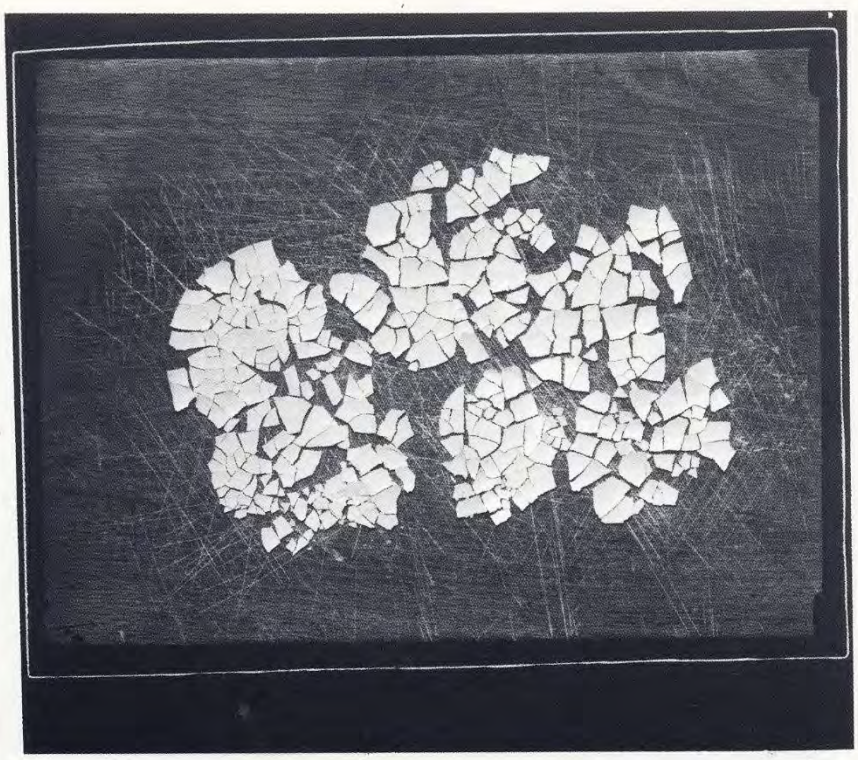

milan kníže
tomáš pospěch

DILEMA VĚCÍ

??. 5. – 22. 6. Jistoty a hledání - česká fotografie 90. let II. část

Počátek této výstavy, které byla pokračováním stejnojmenné výstavy z ledna předcházejícího roku, se nepodařilo přesně určit. S největší pravděpodobností počala v druhé polovině prvního květnového týdne, kdy byla tato expozice ukončena v Divadle Jiřího Myrona a následně byla převezena do Opavy. Její existence se nedochovala v záznamech Slezského zemského muzea a ani ji nepamatují tehdejší zaměstnanci. Jediným hmatatelným důkazem o jejím průběhu se tak stává recenze Pavla Šopáka, která vyšla v Opavském a hlučínském Regionu dne 27. května 1997. V té autor poukazuje na nedostupnost reprezentativního katalogu, vydaného v rámci projektu, který v prostorách Kabinetu fotografie nebylo možno shlédnout ani zakoupit. Dále si pak všímá nedůstojných podmínek, ušmudlaných zdí, odpadávající omítky, omšelých silonových záclon a hlavně zcela nevhodného osvětlení, kombinující studené světlo zářivek s teplým žárovkovým světlem. Rámcovou představu o vystavených autorech si můžeme udělat z recenze výstavy v ostravském Divadle Jiřího Myrona, kterou napsal Tomáš Pospěch pro Mladou frontu Dnes[16]. Jedná se totiž o další výstavní projekt, na jehož realizaci se Institut tvůrčí fotografie podílel a zcela zjednodušeně lze říct, že výstavy tehdy mezi oběma galeriemi putovaly s jen minimálními změnami. Mezi vystavujícími byl opět Jan Saudek, dále pak Josef Koudelka, Zdeněk Stolbenko, Tono Stano, Zdeněk Lhoták (Pospěch chybně uvádí Kamila), Bohdan Holomíček, Jaroslav Kučera a David Kraus.

[16] Pospěch Tomáš: Birgus připravil exkluzivní výstavu, Mladá fronta Dnes 28. 4 1997

24. 6. – 31. 7. Vladimír Birgus: Cosi nevyslovitelného

Dosud neukončený soubor Cosi nevyslovitelného, vznikající od počátku sedmdesátých let, vystavil pedagog, fotograf, kurátor a vedoucí Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě Vladimír Birgus. Pokud Vladimír Birgus hovoří o svých počátcích fotografování, vzpomíná vždy na svého prvního učitele Rudolfa Jarnota, jehož fotokroužek navštěvoval již na základní škole. Vystudoval obor Literatura-divadlo-film na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Souběžně studoval v rámci mimořádného studia fotografii na pražské FAMU. Od poloviny sedmdesátých let publikuje články v Československé fotografii a dalších časopisech. Mezi léty 1978 až 2005 vyučuje fotografii na pražské FAMU. Od roku 1990 je vedoucím Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. Prostřednictvím své publikační činnosti i jako organizátor a kurátor četných výstav se zasazuje o zviditelnění fotografie jak v Čechách, tak i v zahraničí. Opavská expozice byla reprízou výstavy představené v březnu téhož roku v Pražském domě fotografie.

„Birgusovy obrazy jsou intelektuální komunikací s divákem, ale především osobní komunikací s bytím člověka ve světě. Všechny nedefinovatelné situace, které fotograf zaznamenává, jsou organizovány do vizuálních znaků. Sama situace je nedefinovatelným znakem, až svou transformací do obrazu může získat svůj význam. Pro tvorbu Vladimíra Birguse je charakteristická intelektuální a logická metoda, vizuální výzkum vzájemných souvislostí situací v konkrétním (ale jen lehce načrtnutém) prostředí,“[17] pokouší se definovat Birgusovu tvorbu Aleš Kuneš.

[17] Kuneš Aleš: „Na cestě“ s fotografickými dokumenty Vladimíra Birguse, Denní Telegraf 2.4 1997

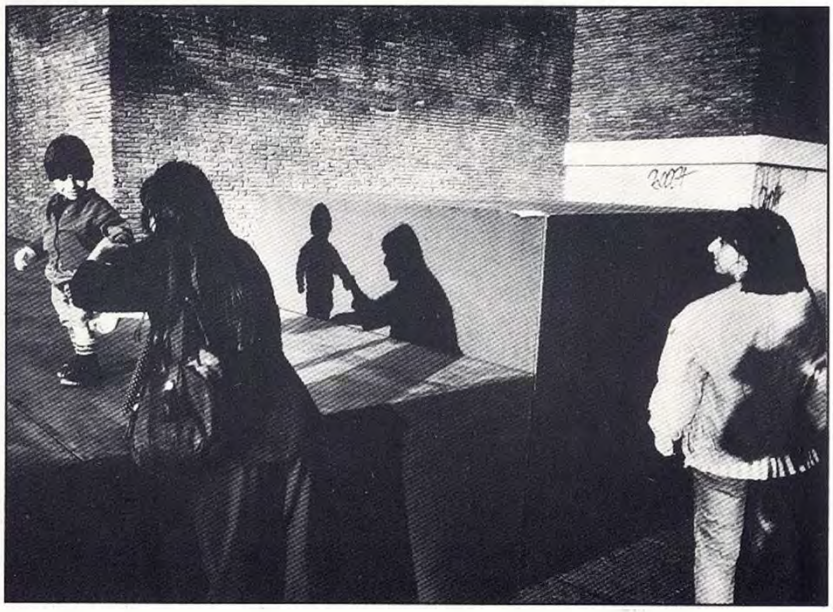

Vladimír Birgus

cosi nevyslovitelného

Září Frank Horvat: Fotografie módy

O Franku Horvatovi se často hovoří jako o maďarském fotografovi. Faktem je, že jeho otec byl původem Maďar. Matka však pocházela z Rakouska a sám Horvat se narodil roku 1928 v tehdejší italské Abbazii, dnes Opatii v Chorvatsku. Oba rodiče byli lékaři a tak dětství prožil ve Švýcarsku, stranou válečných útrap. Ve svých dvaceti letech se vrací do Itálie. Už během studií výtvarného umění na Accademii di Brera fotografuje pro italské magazíny. Když v roce 1957 začíná Horvat fotografovat módu pro francouzský časopis Jardin des Modes, má za sebou úspěšnou kariéru fotožurnalisty a spolupracovníka agentury Magnum. Zkušenosti s živou reportážní fotografií promítá do svých módních snímků. Vytváří si tak svěží paradokumentární styl zdánlivě náhodně vyfotografovaných, avšak předem důkladně zaranžovaných snímků modelek v ulicích města, v nočních podnicích nebo třeba v metru. Zařazuje se mezi tehdejší nejlépe placené fotografy módy, jakými Helmut Newton, William Klein, Terence Donovan, Bob Richardson, nebo David Bailey. Žije bohémským životem a neustále se pohybuje mezi Paříží, Londýnem a New Yorkem.

V roce 1966 se Frank Horvat stal jedním z poradců pro film Michelangela Antonioniho Blow-Up. To vzbudilo v Horvatovi dojem, že právě on je předlohou pro hlavního protagonistu filmu. Tento snímek se již dávno stal filmovou klasikou. Ukazuje životní styl šedesátých let prostřednictvím příběhu mladého a nespoutaného fotografa módy, který náhodně na své fotografii zachytil okamžik vraždy. Pokud by se však mělo hovořit o hlavní postavě filmu, mnohem blíže k ní má jeden z nejvýznamnějších britských fotografů módy David Bailey. Ve filmu se ale objevují i reportážní snímky fotografa Donna McCullina.

A v tomto duch se linou i snímky vystavené v Kabinetu fotografie. Na diváka dýchne nejen půvab modelek ale i neopakovatelná atmosféra let, kdy móda přestala být sešněrovanou záležitostí pro horní patro společnosti. Horvatovy

snímky jsou uvěřitelné svou bezprostředností. Využívá přirozených světelných podmínek. Inspiraci nehledá ve složitých konstrukcích fotografované scény. Své fotografie staví na důvtipu, barevných i významových kontrastech, na prolínání prostorů i tvarů. Výstava byla pořádána ve spolupráci s Evropským domem fotografie v Paříži. Nepodařilo se bohužel dohledat žádné články v regionálním tisku, které by se o výstavě byť jen zmínily. Neznáme tedy přesný termín konání výstavy, ani žádné další podrobnosti o opavské expozici.

Na rozdíl od svého současníka Helmuta Newtona, který si osobitý styl udržel až do konce svého života, se Horvat koncem sedmdesátých let vyčerpává. Jeho pozdější snímky ztrácejí svěžest a fotografii módy se dále významněji nevěnuje.

Frank Horvat

FOTOGRAFIE MÓDY

1998

23. 6. – 12. 7. Jolana Havelková: Podoby mých přátel

Jaroslav Malík: Moje malá próza Róza

Tvorba Jolany Havelkové a Jaroslava Malíka, dvou spolužáku posledního ročníku magisterského studia Institutu tvůrčí fotografie, byla vystavena během léta v opavském Kabinetu fotografie. Soubor Podoby mých přátel Jolany Havelkové představil sugestivní portréty autorčiných blízkých. Ti jsou zobrazeni v odhalující nahotě, a přestože nereprezentují ideální představu o kráse, vyzařuje z nich důstojnost a krása nitra. Tyto fotografie pak formou diptychu kombinuje se symetrickými fotomontážemi fragmentů těla. Jaroslav Malík vytváří surreálné fotografie, v nichž se pokouší věcem vdechnout nový život. Na půdách, smetištích i v bazarech vyhledává předměty, které v sobě nesou nádech starých časů. Vytváří tak skoro portréty rozbitých hodin, starých žehliček, krejčovských figurín, nebo oprýskaných džbánů. Často se na jeho fotografiích objevují i motivy rozbitých škeblí, bukvic, rozbitých vajíček a podobných nalezených přírodních fragmentů. Z několika negativů pak pomocí fotomontáže skládá výsledné obrazy.

„Nahé figury nebo snad portréty a detaily těl Jolany Havelkové uzavřené společným názvem Podoby mých přátel a velkoformátová zátiší Jaroslava Malíka s vědomým poukazem na surrealistické tendence, jak napovídá už v názvu Moje malá próza Róza, jsou krajní polohy tvorby, stejně kvalitní, které již dávno opustily kontext školních cvičení a svědčí o samostatné osobité tvorbě obou autorů. Chci tak předejít nedorozumění, kdy zastřešení výstavy vzájemným "spolužáčstvím" v pátém ročníku Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty

Slezské univerzity svádí k pojetí "nějaké" školní výstavy,"[18] osvětluje Tomáš Pospěch postavení výstavy v recenzi pro Mladou frontu Dnes.

Výstava svým rozsahem převýšila kapacitní možnosti obou místností Kabinetu fotografie a tak byly fotografie Jolany Havelkové situovány v chodbě, hned za vchodem do budovy. Fotografie Jaroslava Malíka byly shodné velikosti jako použité výstavní rány a nebyly tudíž opatřeny žádnou paspartou.

[18] Pospěch Tomáš: Tvůrci zastupují dvě mezdní polohy fotografie, Mladá fronta Dnes 15.7 2998

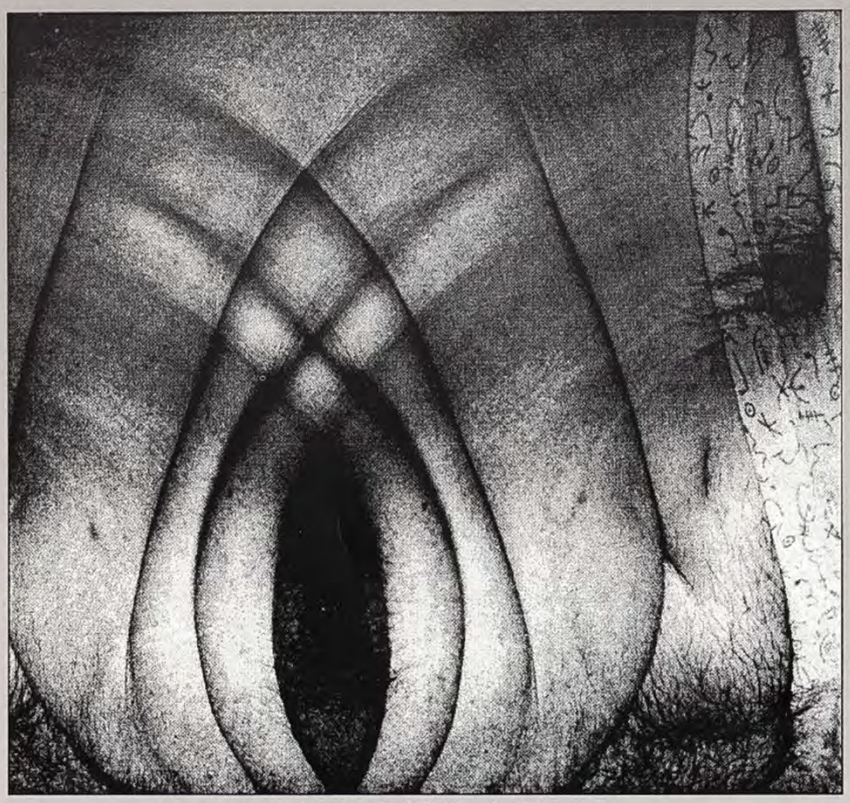

Jolana Havelková / Podoby mých přátel

Jolana Havelková / Jaroslav Malík

Podoby mých přátel / Moje malá próza Róza

18. 8. – 15. 9. Vít Šimánek: Fotografie 1996 – 1998

„Fotografování pro mě znamená komunikaci s lidmi, všímám si jejich starostí a radostí a přitom fotografuji. Fotoaparát je pro mě důvodem, proč vstupuji do míst, kam bych se jinak neodvážil. Na vlastní kůži poznávám, jakou řeholí je dokumentární fotografie, jaké úsilí se skrývá nad každým publikovaným snímkem,“[19] říká o svém fotografování Vít Šimánek, v té době student třetího ročníku bakalářského studia na Institutu tvůrčí fotografie. Pracuje jako sanitář v nemocnici na Žižkově a tak není cyklus Interna vzniklý v nemocničním prostředí ani cyklus Republika Žižkov žádným námětovým překvapením. O to větší překvapením jsou samotné fotografie autora, který se fotografování věnuje teprve šest let. Nemocniční prostředí interního oddělení a jeho pacienty, často nevyléčitelné, bezmocně čekající na smrt, zachycuje Šimánek na svých snímcích. Šimánek však nevyhledává atrakci, dokonalá znalost prostředí i poměrů mu umožňuje citlivé a lidské zobrazení, plné emocí, pochopení a soucitu. Ve stejném prostředí vzniká i cyklus „Portréty“ za který autor získává v roce 1997 hlavní cenu v soutěži „Nová jména“ v kategorii dokumentární fotografie, která byla organizována Pražským domem fotografie. Protipólem nemocničního prostředí jsou snímky z prostředí pražského Žižkova. Tato velmi osobitá pražská čtvrť je plná starých dvorků pavlačových domů, svérázných hospůdek a především lidí. S těmito prostřednictvím fotoaparátu komunikuje, zachycuje obyčejné situace plné radosti, zábavy nebo běžné práce.

V předmluvě katalogu vyjadřuje Vladimír Birgus přesvědčení, že o Šimánkovi v budoucnu ještě často uslyšíme. Nespletl se. Vít Šimánek pracuje jako

[19] Šimánek Vít: Fotografie 1996-1998, katalog výstavy, Slezská universita v Opavě 1998

fotograf pro agenturu ČTK a jeho reportáže z celé Evropy se pravidelně objevují na stránkách všemožných tiskovin.

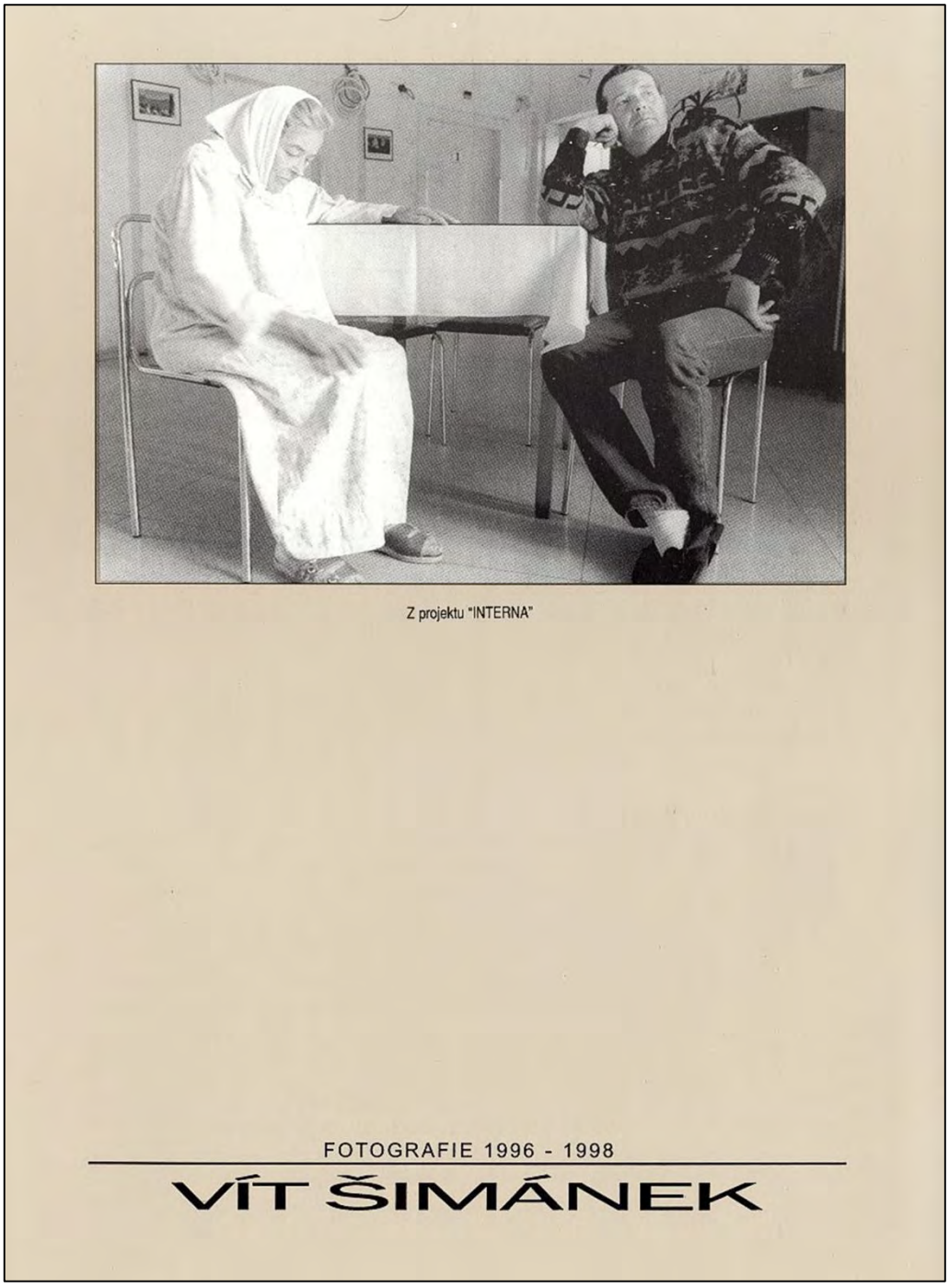

1. 10. – 1. 11. Petr Velkoborský: Fotografie z let 1990 – 1998

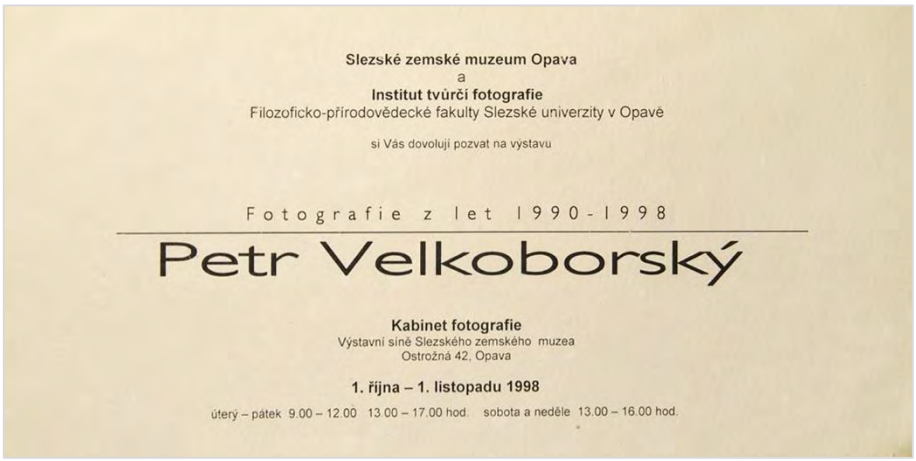

Dalším z pedagogů Institutu tvůrčí fotografie, který byl v opavském Kabinetu fotografie představen, je Petr Velkoborský. Přestože se po dlouhá léta věnoval spíše dokumentárním fotografiím a vytvořil několik zajímavých cyklů, například o životě venkovského faráře v dobách komunistického režimu nebo cyklus Základní škola pro nevidomé, počátkem devadesátých let vytváří několik cyklů inscenovaných zátiší. A právě fotografie zátiší byly v Opavě vystaveny. Bohužel se k výstavě nezachovala téměř žádná obrazová dokumentace a ze vzpomínek aktérů je patrné, že žádný katalog nebyl vydán. Podle vzpomínek Petra Velkoborského mezi vystavenými díly byly i fotografie z cyklu Křížová cesta II.

Křížová cesta z roku 1994 vznikla pro výstavu ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Moravském Berouně v roce 1995, na kterou byl přizván přítelem Jindřichem Štreitem. Vzhledem k prostředí kostela, jehož stěny byly vymalovány bílou barvou, volil autor při tvorbě fotografií světlou tonalitu. Jedenáct obrazů, inspirovaných zastaveními křížové cesty, je tvořeno jen s minimem obrazových prvků. Ladění do světlých tónu navozuje pocity utrpení a nutí diváky k hledání. Důležité jsou proto i názvy jednotlivých fotografií. Ty ovšem nebyly patrně součástí expozice. Zmiňuje to tehdejší tisk, kdy poukazuje na netradiční označení fotografií pouze rokem jejich vzniku. Možná i proto

označuje pisatel článku expozici jako „*klidné zastavení u ničím nepobuřujících snímků*.“[20] Metrové zvětšeniny z negativů 4x5 palců byly nalepeny na sololitových deskách. Po skončení výstavy v Moravském Berouně Velkoborský soubor jedenácti zastavení Jindřichu Štreitovi věnoval. *„V roce 1998 si právě tuto sérii fotografií od Jindry za účelem opavské výstavy vypůjčil. Bohužel později se jedna fotografie ztratila. Celý soubor (s dodatečně zhotovenou kopií ztracené fotografie) je nyní vystaven v Muzeu fotografie a moderních obrazových médií v Jindřichově Hradci,“*[21] vzpomíná na ne zcela příjemné okolnosti výstavy Petr Velkoborský.

V tehdy vycházejícím deníku Svoboda byla před začátkem výstavy uveřejněna pozvánka ilustrovaná snímkem s popisem „Noční samota.“[22] Sám autor si už není jistý, zda tato fotografie byla součástí tehdejší expozice. Nicméně se k ní váže úsměvná jazyková přesmyčka. Původní název fotografie je Osamělost noci. Tento název byl pro potřeby katalogu, vydaném v anglickém jazyce, přeložen jako Night Solitude. Následným opětovným překladem do češtiny získala fotografie nový, ve většině případů uváděný název Noční samota.

[20] Kaminská Andrea: Zdeněk Tmej vystavuje v kabinetu, Opavský a Hlučínský region, 24.11 1998
[21] Mailová komunikace s Petrem Velkoborským 10. 7 2014
[22] SVOBODA Slezský deník, 26.10 1998

3. 11. – 9. 12. Zdeněk Tmej: archiv 1936 – 1998

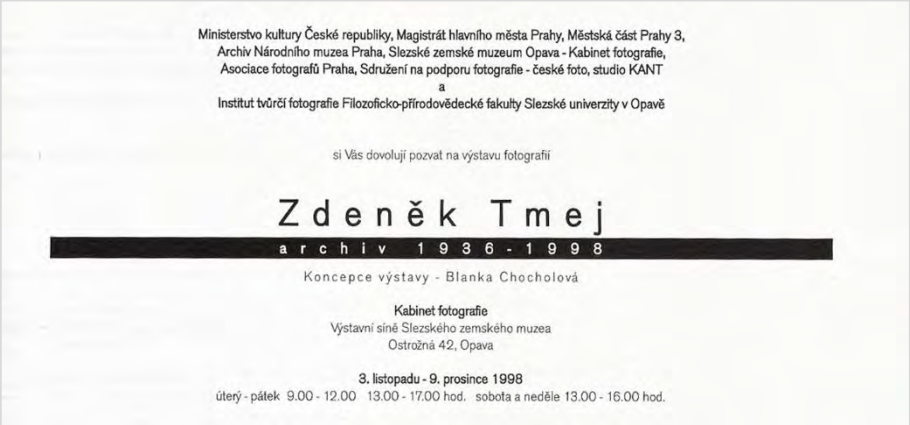

Výstavu jednoho ze stěžejních představitelů české živé fotografie Zdeňka Tmeje koncipovala tehdejší pedagožka Institutu tvůrčí fotografie Blanka Chocholová. Ta se dlouhodobě věnuje osobnostem české fotografie, jako jsou Karel Hájek, Václav Chochola, Karel Ludwig a Zdeněk Tmej. S autorem se pravidelně setkává už od roku 1979. Chochola, Ludwig i Tmej jsou totiž přátele už z dob protektorátu a Blanka Chocholová píše diplomovou práci o svém otci. Od té doby se setkávají pravidelně. V roce 1997 umírá jediná Tmejova dcera Lucie a tak se společná setkání značně zintenzivňují. Chocholová se nejen věnuje zpracování jeho archívu, ale stará se i o Tmeje samotného. Chybí mu totiž rodinné zázemí. V letech 1942 až 1944 je totálně nasazen ve Vratislavi při třídění balíku vlakové pošty. Zde tajně fotografuje své stěžejní dílo s názvem Abeceda duševního prázdna, které se stává nadčasovým a autentickým příběhem lidí, totálně nasazených v německé válečné mašinerii. Klidné období neprožívá ani v padesátých létech, kdy se dostává do hledáčku Státní Bezpečnosti, která se ho snaží donutit k spolupráci. Později je zatčen.

Andrea Kaminská v článku o výstavě Zdeňka Tmeje v Kabinetu fotografie[23] dává do souvislosti jeho zatčení s odmítnutím fotografovat pro fotograficko-propagační oddělení Komunistické strany Československa. Pozornost Státní Bezpečnosti si vysloužil spíše svými častými styky s generálním tajemníkem KSČ Rudolfem Slánským, kterému fotil nejen oficiální portréty ale taky portréty jeho dětí i ostatních členů rodiny. Jeho bohémský život v polovině padesátých let, kdy se veřejně chlubí svým darovaným automobilem americké znaky Plymonth a častými bouřlivými večírky s modelkami se stává trnem v oku stranických soudruhů. Je sveden mladičkou modelkou, o níž se po svém zatčení v roce 1958 dozvídá, že se jednalo o nastrčenou nezletilou agentku StB.[24] Pro mravnostní i další delikty je odsouzen k osmi letům odnětí svobody. Je mu zabaven všechen majetek, včetně fotografického vybavení a části archívu. Z vězení se vrací s cejchem delikventa a zcela bez prostředků. Vrací se k povolání fotografa, ale pozornosti a ústrků ze strany StB se nezbaví až do pádu režimu. Během těchto let fotografuje pro Státní soubor písní a tanců a dokumentuje pro Radnici Prahy 9 proměnu Vysočan.

Fotografie vystavené v opavském Kabinetu jsou průřezem tvorby Zdeňka Tmeje z let 1936 až 1998. Nejvýznamnější autorův cyklus Abeceda duševního prázdna je překvapivě zastoupen jen několika snímky, stejně tak fotografie z osvobození Prahy. Pravděpodobnou příčinou je fakt, že celý cyklus byl českým divákům představen již při výstavě Hořká léta 1939-1947, kterou uvedly mnohé české galerie v předcházejících létech. Na výstavě byly proto ve větší míře zastoupeny snímky, které vzniky jako ilustrace pro tehdejší obrazové časopisy, snímky zátiší a fotografie z prostředí baletu, nebo z koncertních síní.

[23] Kaminská Andrea: Zdeněk Tmej vystavuje v kabinetu, Opavský a Hlučínský region 24.11 1998
[24] Chytilová Věra: Vzlety a pády, dokumentární film 2000

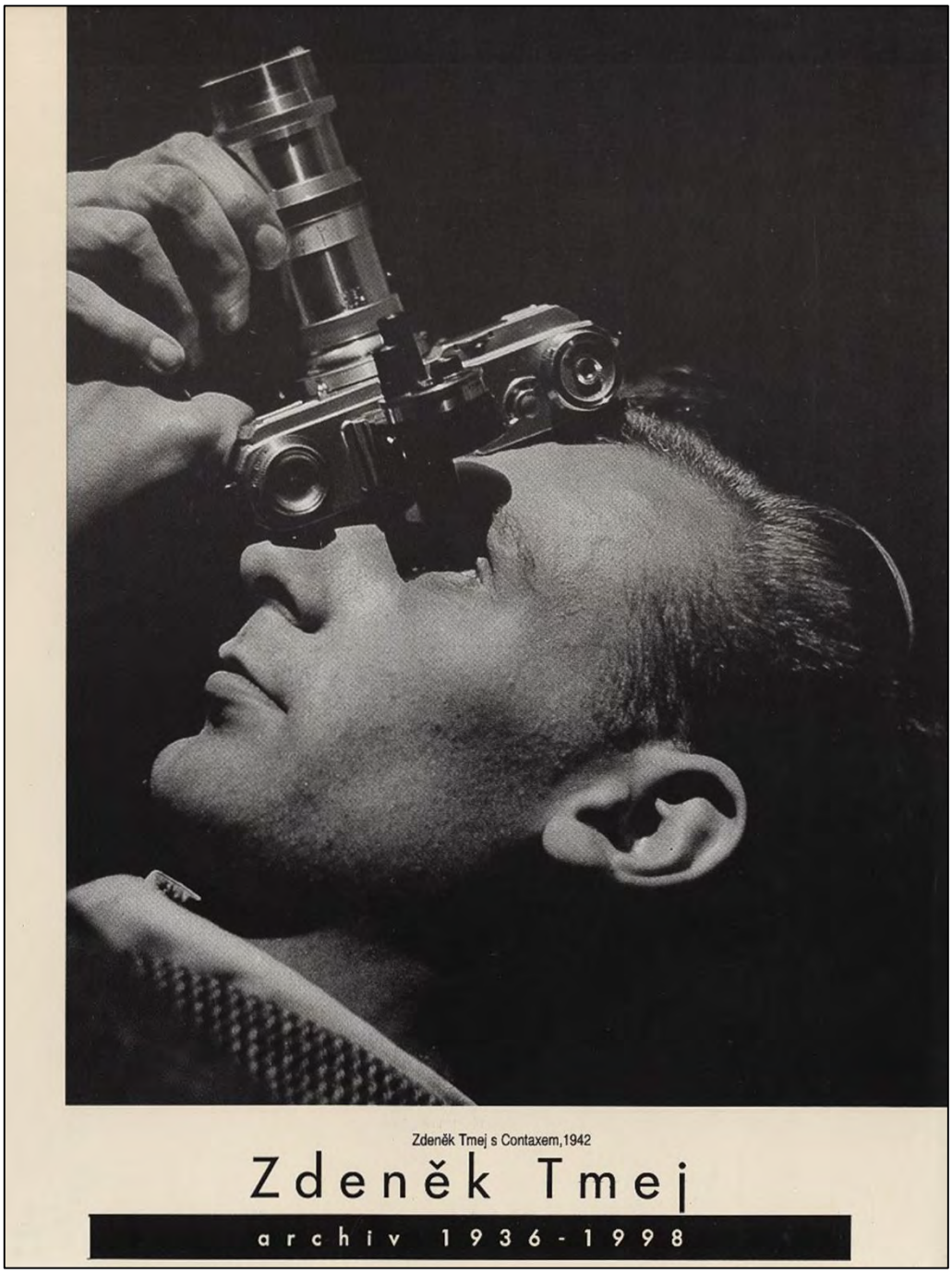

Zdeněk Tmej s Contaxem, 1942

Zdeněk Tmej

archiv 1936-1998

1999

5. 1. – 7. 2. Pavel Mára: Portréty

„Expresivní monochromatické detaily sošně působících červených těl akcentují androgynost holohlavých modelů v prázdných prostorech a vytvářející široké interpretaci otevřené symboly lidských osudů, vztahů a vášní,“[25] tak popisuje fotografie z cyklu Mechanické korpusy Vladimír Birgus v textu katalogu, vydaného k výstavě v ostravském Divadle Jiřího Myrona i její následné repríze v Opavě. V těchto fotografiích Mára opět silně abstrahuje, omezuje se na základní tvary a svíceným přechodem naznačuje prostor. Ostře červeným svícením postavy s potlačenou identitou autor evokuje pocity ztráty identity. V dalších obrazech je vzájemně kombinuje. Pomocí doteků a prolínání postav nutí diváky dekódovat jednotlivé příběhy. Fotograf Pavel Mára je pedagogem Institutu tvůrčí fotografie. Ve své tvorbě se vzdaluje od čistě fotografického vyjadřování a balancuje na pomezí fotografie, grafiky a malby. K opavské výstavě Pavla Máry se nedochovaly žádné fotografie, které by dokumentovaly expozici, nevíme tedy zcela přesně, zda byly vystaveny pouze Mechanické korpusy, nebo taky fotografie z jiných cyklů.

[25] Mára Pavel: Portréty, katalog výstavy, Slezská univerzita v Opavě 1998

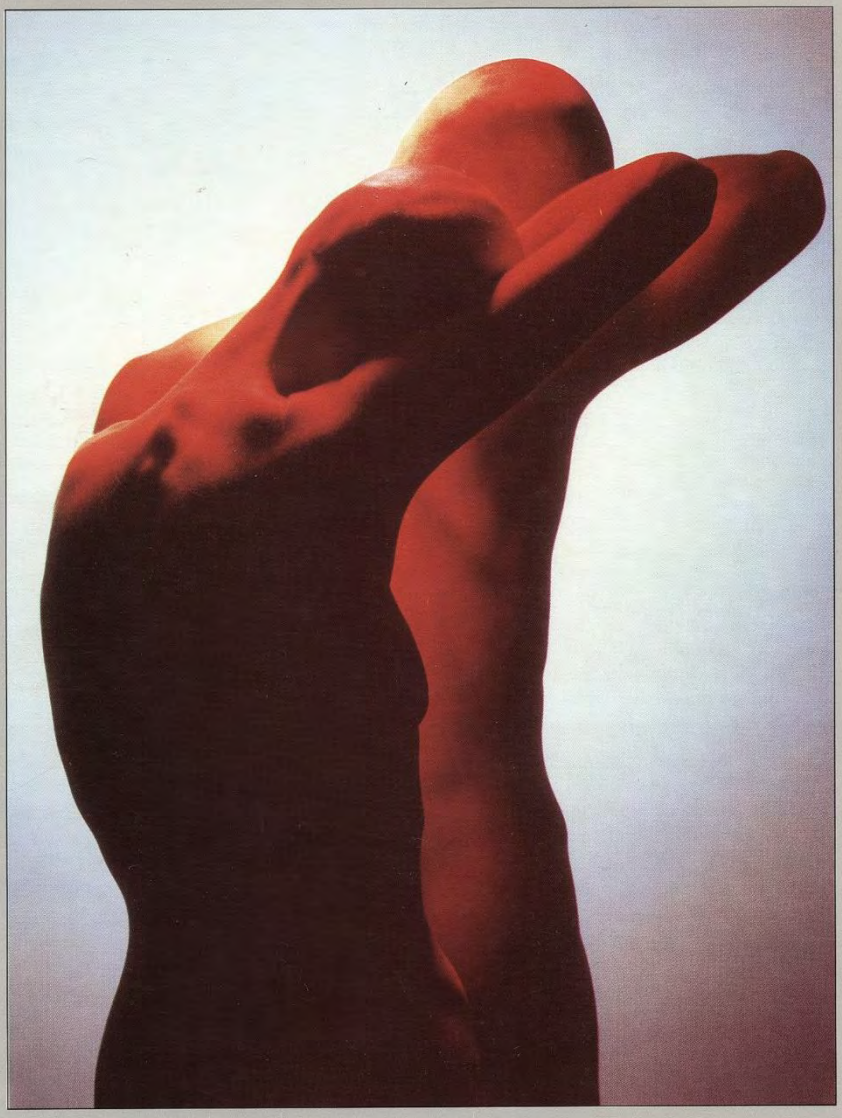

Objímající se

Portréty

Pavel Mára

9. 2. – 7. 3. Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka

Slezská univerzita v Opavě
Slezské zemské muzeum v Opavě
ve spolupráci s Institutem tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty
a Fotoateliér Sovička Zlín

si Vás dovolují pozvat na výstavu fotografií

Jiřího Hanzelky / Miroslava Zikmunda

Fotografie

Kabinet fotografie - Výstavní síně Slezského zemského muzea
Ostrožná 42, Opava
9. února – 7. března 1999

setkání s autory na výstavě 23. února 1999 v 16.00 hod.

Výstava je realizovaná u příležitosti udělení zlatých medailí Slezské univerzity
Výstava je otevřena út – pá 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00 hod. so – ne 13.00 – 16.00 hod.

23. 2. 99

Výstava známých českých cestovatelů Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda se ve výstavních síních opavského Kabinetu fotografie konala u příležitosti udělení zlatých medailí Slezskou univerzitou za celoživotní literární a fotografickou práci. Na rozdíl od mnoha předchozích výstav autorů, byli cestovatelé vůbec poprvé představeni svou čistě fotografickou tvorbou. Živé portrétní fotografie i snímky sociálně laděného dokumentu vznikaly v letech1947 až 1962. Prvotní výběr fotografií udělal Miroslav Zikmund. Sám autor připouští, že jeho výběr není zcela reprezentativní, ale významnou roli v něm hrála spíše náhoda. Finální podobu tak výstava získala až díky představitelům Institutu tvůrčí fotografie. S odstupem času lze říci, že i když vystavené snímky vznikaly primárně jako obrazová dokumentace z cest, snesou konfrontaci s fotografickou tvorbou své doby. Avšak význam výstavy nelze spatřovat ve výtvarné kvalitě vystavených snímků, ale spíše v návštěvníkům blízkém a atraktivním tématu vedoucím k propagaci společných výstavních aktivit Slezského zemského muzea a Institutu tvůrčí fotografie. Setkání s oběma autory přímo v Kabinetu fotografie bylo naplánováno na 23. února, bohužel kvůli nemoci se této události Jiří Hanzelka nemohl zúčastnit. Díky v té době již dva roky probíhajícího projektu Zlín a jeho

lidé, při kterém se studenti i pedagogové Institutu s Miroslavem Zikmundem pravidelně setkávali, bylo pro cestovatele opavské prostředí takřka domácí.

11. 3. – 2. 5. Lidé Hlučínska

Lidé Hlučínska byli prvním a zdaleka nejvýznamnějším fotografickým projektem uskutečněným na půdě Institutu tvůrčí fotografie. Opavské Slezské univerzitě nepříliš vzdálené Hlučínsko bylo zvoleno pro svou specifičnost. Je to oblast díky své historii kulturně, sociálně i ekonomicky zcela odlišná od svého okolí. S nápadem vytvářet fotografický dokument o regionu Hlučínska přišel Jindřich Štreit, který již v té době měl s obdobnými projekty bohaté zkušenosti, získané například při fotografování svého cyklu Lidé olomouckého okresu. S pedagogem a sociologem Jiřím Siostrzonkem v několika bodech vytýčili oblasti fotografického snažení. Je to životní prostředí charakterizované typologií krajiny, architekturou vesnice a ekologickými poměry. Dále životní podmínky dané typem bydlení. Studenti pronikají do jednotlivých rodin, všímají si dispozic a zařízení interiérů. Podstatné jsou pro ně sociální vazby rodinného i komunitního typu.

Mapují obřady, tradice a zvyky. Po celých pět let navštěvovali studenti pravidelně rozličné kouty tohoto specifického kraje, vznikly tisíce snímků. Celému projektu se dostává masivní podpory od představitelů jednotlivých obcí, ať už jsou to starostové nebo zástupci církve. Po úvodním společném seznámení s prostředím je skupinkám studentů přidělena určitá obec, kterou pak individuálně zachycují ve svých fotografiích. Často bydlí přímo v rodinách a to jim umožňuje hlouběji proniknout do charakteru regionu a jeho lidí. Další rozměr projektu Jindřich Štreit odhaluje slovy: „*Je to projekt o lidech. Hlavním mottem bylo setkávání a poznávání lidí, kteří tak mohli být k sobě blíž. Mohli jsme nalézt porozumění a pochopení a v této době tak důležitou toleranci.*“[26] A v tomto duchu se nesou i výstavy jednotlivých částí v obcích, v kterých snímky vznikaly. „*Když jsem navštěvoval jednotlivé dílčí výstavy, vždy jsem byl překvapen velikým zájmem místního obyvatelstva jak o sám projekt, tak i o jeho výsledky. Tady jsem pochopil definitivně, že kultura musí jít za lidmi a že hlasy, hovořící o značném úpadku vkusu a kulturního cítění obyvatelstva, jsou často hlasy falešnými,*“[27] dokresluje atmosféru výstav v předmluvě katalogu Erich Ševčík, předseda kulturní a vzdělávací společnosti Hlučínska. Výrazně kritičtěji, jak je ovšem jeho zvykem, se do hodnocení výsledku projektu pouští Josef Chuchma v recenzi publikované v deníku Mladé fronta Dnes . Jistě má pravdu, že uvádění adres účastníků projektu včetně telefonních čísel působí poněkud nezvykle. Titulovat ovšem řádně akreditované vysokoškolské studium pejorativním názvem „učiliště“[28] se jeví jako cílená rána pod pás. Pokud nazývá texty Vladimíra Birguse uvedené v katalogu „sumou informací“[29] je zřejmé, že čtení nevěnoval patřičnou pozornost a patrně je nedočetl do konce. Nevyhnul by se totiž odstavci, kde Birgus osvětluje fakt, že

[26] Brachtlová Michaela: Kabinet fotografie hostí projekt Lidé Hlučínska, Region 12/99 23.3 1999
[27] Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století ve fotografiích, Slezská univerzita 1999
[28] Chuchma Josef: Projekt o Hlučínsku zůstal na půli cesty, Mladá fronta Dnes 21.8 1999
[29] Chuchma Josef: Projekt o Hlučínsku zůstal na půli cesty, Mladá fronta Dnes 21.8 1999

projekt již od samého začátku nebyl koncipován jako přísně sociologický, ale snaží se na region pohlížet optikou značně subjektivních pohledů zúčastněných studentů a pedagogů jedné školy. A tak se zdá, že závěr recenze, kde ze sociologického pohledu vytýká publikaci bezradnost a povrchnost, hovoří spíše o autorově snaze spíše zaujmout.

Pokud se pokusíme s odstupem času o hodnocení, musíme konstatovat, že projekt Lidí Hlučínska byl nadmíru úspěšný. Podařilo se mu totiž, aspoň po dobu trvání projektu spojit studenty, pedagogy a obyvatelstvo regionu. Zainteresovat běžného člověka do kulturního dění a vydáním kvalitní publikace zachovat část historie pro další generace. Takto velký dokumentární projekt, kterého se zúčastnila skoro jedna třetina všech studentů, zapříčinil nebývalý boom dokumentární fotografie na této škole. Mnozí studenti byli fascinováni silnou osobností pedagoga Jindřicha Štreita a v tomto duchu se o Institutu tvůrčí fotografie hovořilo ještě dlouhá léta. Je s podivem, že i v době mého nástupu v roce 2007 kolovali zvěsti, že pokud uchazeč v přijímacím řízení neodevzdá soubor černobílých dokumentárních fotografií, nemá prakticky žádnou šanci na přijetí. Přestože praxe i v té době vycházející publikace vydávané Institutem tvůrčí fotografie hovořily o něčem jiném. Celý výstavní soubor byl věnován do sbírek Slezského zemského muzea.

Lidé Hlučínska

devadesátých let 20.století

Institut tvůrčí fotografie
Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě

4. 5. – 30. 5. Martin Parr: Doma i v cizině

Další z osobností světové fotografie představené opavským návštěvníkům je britský fotograf Martin Parr. Výstavu, která byla součástí aktivit Britské rady směřující k propagaci historie i současnosti britské fotografie, připravila kurátorka australského původu Brett Rogers ve spolupráci s Miladou Novákovou a Vladimírem Birgusem. V té době sedmačtyřicetiletý Parr byl již skutečnou hvězdou současné dokumentární fotografie, pyšnící se mnoha úspěchy v podobě samostatných výstav i vydaných publikací. Po šesti letech nominace se v roce 1994 se stal plnohodnotný členem skupiny Magnum. Středem zájmu jeho fotografií se stalo mapování britské společnosti. Od svých předchůdců se odlišuje nejen použitou technikou, ale i mírou ironie, sarkasmu a humoru, kterým jsou jeho fotografie přímo protknuté. K fotografování využívá fotoaparát středního formátu, barevný negativ a vše akcentuje použitím elektronického blesku. *„Zajímá mě společenský mechanismus produkující bytosti, které ustavičně cosi hledají, ačkoliv nevědí co. Je to záležitost spojená se západním konzumerismem, nenasytností, rozpínavostí a převráceným řebříčkem hodnot,“*[30] *řekl v rozhovoru pro měsíčník Magazín fotografie Martin Parr.* Na počátku své tvorby se zaměřuje na spíše chudší vrstvy společnosti, snažící se uniknout z každodenní reality přeplněných velkoměst. Skutečné turistické destinace jsou pro ně nedostižné

[30] Konečný Roman: Světoznámý fotograf Martin Parr představuje své snímky v Opavě, Opavský Kamelot, ročník 2/č 19

a tak berou s povděkem aspoň iluzi dovolené v podobě zchátralého letoviska v New Brightonu. V následujících cyklech se pak věnuje střední vrstvě obyvatelstva a jejich společenským kratochvílím a fenoménu konzumu. *„Parr se také velmi intenzivně zajímá o zkomercionalizovanou a odindividualizovanou masovou turistiku a zachycuje téměř identické davy turistů u šikmé věže v Pise, na pohádkových hradech krále Ludvíka v Bavorsku, v okolí lanovek ve švýcarských Alpách, u egyptských pyramid, na plážích Mallorky, na safari v Africe i v japonském parku plném modelů slavných pamětihodností z celého světa,“*[31] píše v úvodu katalogu výstavy Vladimír Birgus. Parr ve svých fotografiích pouze naznačuje, napovídá zápletku, odpověď však nechává na divákovi.

[31] Parr Martin: Doma i v cizině, The British Council, Czech Republic 1999

Shrnutí činnosti Kabinetu fotografie sídlícího na Ostrožné ulici

Vznik Kabinetu fotografie byl nepochybně důležitým mezníkem v kulturním životě Opavy. Příznivcům fotografie se tak naskytla možnost poměrně pravidelně se seznamovat s významnou fotografickou tvorbou. Vrcholem byly velké výstavy, které se Vladimíru Birgusovi podařilo do Opavy přivést, jako byly Hořká léta, nebo Jistoty a hledání – česká fotografie 90. let. Poprvé do Opavy zavítaly expozice významných zahraničních fotografů René Burriho, Paula den Hollandera, Franka Horvata a Martina Parra. Z hlediska Institutu tvůrčí fotografie a jeho působení na opavské Slezské univerzitě, bylo velmi důležité, aby se obyvatelé Opavy mohli seznámit s tvorbou pedagogů a prostřednictvím fotografií studentů taky s prvními studijními výsledky. Institut tak ukázal, že si svou pečlivě budovanou pozici v českém fotografickém školství zaslouží. Nejvíce zřetelné to bylo na výstavách Institut tvůrčí fotografie 25/5 a Lidé Hlučínska. Pokud porovnáme výstavní plány na jednotlivé roky, předkládané vedení muzea, se skutečně zrealizovanými výstavami je jasné, že se nedá hovořit o promyšlené výstavní koncepci. Přesto si však myslím, že opavský divák nebyl nijak ochuzen.

K mnoha výstavám byly vydávány katalogy. Zprvu byly o velikosti blížící se formátu B5, později pak ve formě skládačky o šesti stranách a velkosti A5. K rozsahově větším katalogům patřily Hořká léta, Jistoty a hledání a katalogy k výstavám Pavla Diase a Aleše Kuneše. Ojedinělým publikačním počinem bylo vydání katalogu k výstavě Lidé Hlučínska, ten je svou koncepcí důstojným zakončením celého projektu. O grafickou stránku všech katalogů se staral Vojtěch Bartek. Jediným katalogem s barevnými fotografiemi je katalog k výstavě Pavla Máry.

První rok expozice využívaly stávající nevzhledné boxy instalované v Kabinetu fotografie už před jeho vznikem. Počátkem roku 1996 byly vyměněny za černé rámy o velikosti 70x100 centimetrů. To v případech, že vystavené fotografie byly významně menších formátů, působilo potíže a docházelo k rámování snímků nejen paspartou, ale i podkladovým papírem rámu.

Není mi známo, že by se kdokoliv soustavně věnoval fotografické dokumentaci výstav. Pokud ano, je škoda, že se snímky nestaly součástí archívu obou institucí. Pravidelně, prostřednictvím článků v tisku, věnovali výstavám svou pozornost Ivona Foltisová a Vladimír Fekar. Jistým slabým obdobím je rok 1997, ze kterého se dochovalo velmi málo článků. Nejaktivnějším autorem tohoto roku je Pavel Šopák. Ten nevychází pouze z tiskových zpráv a pouští se do obsáhlejších recenzí. Bohužel jeho články se objevují výhradně v roce 1997 a později se fotografickým výstavám už nevěnuje.

Ukončení výstav fotografií

Ačkoliv Kabinet fotografie fungoval bezproblémově a kvalitní výstavní program byl naplánován až do konce celého roku, došlo koncem května roku 1999 neočekávaně ze strany tehdejšího ředitele Slezského zemského muzea k ukončení činnosti Kabinetu fotografie. Mezi argumenty tehdy často zaznívalo nedostatečné financování Slezského zemského muzea ze strany státu a potřeba snížení nákladů.

„Výstavy fotografií byly slabě navštěvovány, a proto jsme nyní rozhodli o pronájmu. Důležitý byl pro nás samotný nájemce. Nikdy bychom nepřipustili, aby místnosti obsadil například obchod s textilem. AVE informační centrum je velmi nutná a pro město přínosná instituce, která potřebuje odpovídající prostory v centru města. Zajímavé snímky kvalitních fotografů budou instalovány zejména v naší hlavní výstavní budově,"[32] zdůvodňoval tento krok v rozhovoru pro deník Svoboda Jaromír Kalus, tehdejší ředitel Slezského zemského muzea.

Dnes je zřejmé, že ukončením fotografických výstav nebyla ani údajně malá návštěvnost, nebo potřeba úspor, ale prosté politické tahanice. Informační centrum Ave totiž do roku 1995 působilo v prostorách Slezského zemského muzea na Tyršové ulici, tedy mimo centrum Opavy. Poté se přestěhovalo do hotelu Koruna na náměstí Republiky a o rok později přímo do budovy opavské Hlásky. Odtud však bylo koncem roku 1998, kdy se změnilo politické vedení radnice, vypovězeno a azyl našlo opět v budově Slezského zemského muzea na Tyršově ulici. Už na počátku roku 1999 se vědělo, že je to místo pouze přechodné, protože je umístěno z komerčního hlediska na zcela nevyhovujícím místě. Od 1. června 1999 tedy začalo informační centrum AVE působit v prostorách zaniklého Kabinetu fotografie. Pořádalo dokonce i výstavy především maleb

[32] (jih): Pro informace na nové místo, Svoboda – Slezský deník, 3.6 1999

a kreseb, avšak nepříliš významných autorů. Informační centrum AVE vydrželo na Ostrožné ulici rok a necelé dva měsíce. Pak už se navzdory slibům Jaromíra Kaluse, že by nikdy nepřipustil, aby místnosti obsadil například obchod s textilem, do volných prostor nastěhoval obchod s počítači, prodejci knih a čajů, bageterie a mnoho dalších. Dnes jsou v prostorách bývalého Kabinetu fotografie depozitáře muzea.

Přestože Jaromír Kalus sliboval, že výstavy kvalitních fotografů budou pokračovat zejména v hlavní výstavní budově, tyto sliby se nikdy nestaly realitou. První fotografická výstava se v prostorách muzea konala po dlouhých pěti letech, kdy své fotografie z cest po světě představil František Zvardoň, který na Opavsku působil a koncem šedesátých emigroval. Další významnější výstava představila v roce 2007 slavné válečné fotografie sovětských fotografů pod názvem Lidé, kteří zvítězili ve válce. Návštěvník sice mohl shlédnout věhlasné snímky Jevgenije Chalděje, Dimitrije Baltermanca, Michaila Trachmana a dalších, avšak kvalita vystavených zvětšenin nebyla příliš povedená. Poslední dvě významné výstavy se konaly v létě 2012, kdy po jednoleté rekonstrukci Výstavní budovy představil svůj cyklus Vítkovice Jindřich Štreit a současně se konala výstava Rodina, kterou připravil Imrich Veber.

Období bez Kabinetu fotografie

Na počátku roku 1999 se provozovatelem opavského Domu umění stalo občanské sdružení Bludný kámen a v jeho vedení stanul Martin Klimeš. Ten se snažil o vyvážený výstavní program, proto pravidelně mezi výstavy výtvarníků zařazoval i fotografické výstavy. První, kterou mohli návštěvníci shlédnout, byla skupinová výstava uspořádaná Jindřichem Štreitem s názvem Jiný svět. Ten ve dvou projektech, které uspořádal pro své žáky z FAMU a ITF, ukázal život obyvatel ústavů sociální péče pro mentálně a tělesně postižené. Výstava byla doplněna výtvarnými pracemi klientů těchto ústavů. Ve spolupráci s Institutem tvůrčí fotografie opavskému publiku Dům umění představil i vybrané představitele takzvané Slovenské nové vlny Kamila Vargu, Rudo Prekopa, Vasila Stanka a Miro Švolíka. Jindřich Štreit vystavil svůj cyklus Cesta ke svobodě. Institut tvůrčí fotografie se podílel na výstavě nevidomého slovinsko-francouzského fotografa romského původu Eugena Bavčara. Významná byla i výstava fotografií a kreseb Viléma Reichmanna, kterou uvedl pedagog Institutu tvůrčí fotografie Miroslav Myška. Mnohé výstavy souvisely buď s absolventy, nebo přímo s pedagogy Institutu tvůrčí fotografie. Mezi vystavenými autory byla Dita Pepe, Jaroslav Malík, Jan Pohribný, Jiří Štencek a další. Zpestřením tehdejšího programu byla i přednáška Jiřího Siostrzonka o fotografce Nan Goldin, nebo představení knihy Tomáše Pospěcha Hranická architektura 1815 – 1948 na které spolupracoval s Martinem Fiekusem a Pavlem Šopákem. K velkým fotografickým výstavám patřila skupinová výstava pedagogů Institutu tvůrčí fotografie uskutečněná v roce 2002. Výstavy se tenkrát konaly podle potřeby v různých prostorách Domu umění, od refektáře až po kostel svatého Václava.

Seznam fotografických výstav konaných v Domě umění, nebo těch, kterých byla fotografie součástí:

1999

27. 1. – 28. 2.	Jindřich Štreit a žáci: Jiný svět
18. 5. – 19. 6.	Rudo Prekop, Vasil Stanko, Miro Švolík, Kamil Varga: fotografie
7. 7. – 7. 8.	Jiří Štencek, Dušan Chládek, Martin Fiekus, Pavel Martínek
14. 12. – 28. 1.	Guido Boggiani: Fotograf (1861 – 1901)

2000

8. 6. – 16. 7.	Jiří Šigut: Fotozáznamy
22. 8. – 11. 10.	Jindřich Štreit: Cesta ke svobodě

2001

6. 3. – 6. 4.	Dokouřeno?
14. 5. – 18. 5.	Od Indie po dnešek
29. 5. – 1. 7.	Vilém Reichmann: fotografie, kresby
15. 6. – 10. 7.	Jaroslav Malík: Moje malá próza Róza v Indii
12. 9. – 21. 10.	Jana Noseková: Akty spisovatelů

2002

14. 12. – 27. 1.	Pedagogové Institutu tvůrčí fotografie
7. 2. – 10. 3.	Jan Pohribný – Jan Činčera

19. 3. – 28. 4.	Eugen Bavčar
20. 4. – 26. 5.	Dita Pepe: Autoportréty
1. 11. – 20. 12.	Veronika Zapletalová: Rouroni

Opětovný vznik Kabinetu fotografie v opavském Domě umění

Stále těsnější spolupráce Domu umění a Institutu tvůrčí fotografie vyústila počátkem roku 2003 k obnovení činnosti Kabinetu fotografie. Oficiálně byl situován v refektáři opavského Domu umění na ulici Pekařská 12.

„Nevím už přesně, jestli s nápadem na obnovení Kabinetu fotografie přišel Vladimír Birgus, nebo Jirka Siostrzonek. Já jsem uvítal, že se budou pravidelně připravovat kvalitní fotografické výstavy, které obohatí dosavadní výstavní program. Sám se ve fotografii neorientuji a tak jsem byl rád, že to budou dělat lidé, kteří fotografii rozumí,“[33] vzpomíná na okolnosti vzniku tehdejší galerista Domu umění Martin Klimeš. Pravidelnými výstavami fotografií získal Dům umění i další příznivce, kteří se o fotografii zajímali.

Vernisáže výstav uváděly osobnosti, jako byli Vladimír Birgus, Jindřich Štreit a Jiří Siostrzonek, kteří svou popularitou přitáhli mnoho nových návštěvníků. Výstavy představovaly tvorbu nejen klasiky fotografie a zavedené autory, ale i mladé teprve se etablující tvůrce, často z řad studentů Institutu tvůrčí fotografie. V případě velkých výstavních projektů vyžadujících více místa než nabízel Kabinet fotografie, se využily všechny prostory opavského Domu umění.

[33] Z rozhovoru s Martinem Klimešem dne 25.7 2014

2003

14. 1. – 16. 2. Martin Kollár: Evropa

„Martina Kollára jsme zvolili jednak z taktických důvodů, že jsme nechtěli, aby někteří čeští fotografové se necítili ukřivděni, že to nejsou právě oni a jednak právě proto, že si myslíme, že Martin Kollár patří k těm nejzajímavějším fotografům mladší generace,“[34] odpovídá vedoucí Institutu tvůrčí fotografie Vladimír Birgus na okolnosti výběru úvodní výstavy redaktorce uvádějící tehdejší vydání Událostí v kultuře. Tehdy jednatřicetiletý rodák ze Žiliny Martin Kollár vystudoval kameru na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě a byl kameramanem řady dokumentárních filmů. Od studií na gymnáziu se věnuje fotografii.

Za své barevné snímky získává v roce 2000 hned dvě druhé ceny v prestižní soutěži Czech Press Photo a o rok později první místo ve Fuji Film Euro Press Awards. Výstava Martina Kollára byla složena ze dvou cyklů. První vznikl při Kollárových cestách po Evropě a druhý jako výsledek stipendia, které autorovi poskytl bratislavská Institut pro veřejné otázky. Jak v souboru Slovensko 2001 -

[34] Dannhoferová Eva: Události v kultuře, ČT1, 15.1 2003

Obrazová zpráva o stavu země, tak i souboru Evropa, zachycuje Martin Kollár s jemnou ironií a osobitým humorem absurdity života jak na Slovensku, tak i v Evropě na přelomu tisíciletí.

Oběma soubory Kollár dokázal, že je jedním z nejvýznamnějších současných slovenských dokumentaristů, což dokazuje i nedávno získaná prestižní cena Leica Oscar Barnack Award.

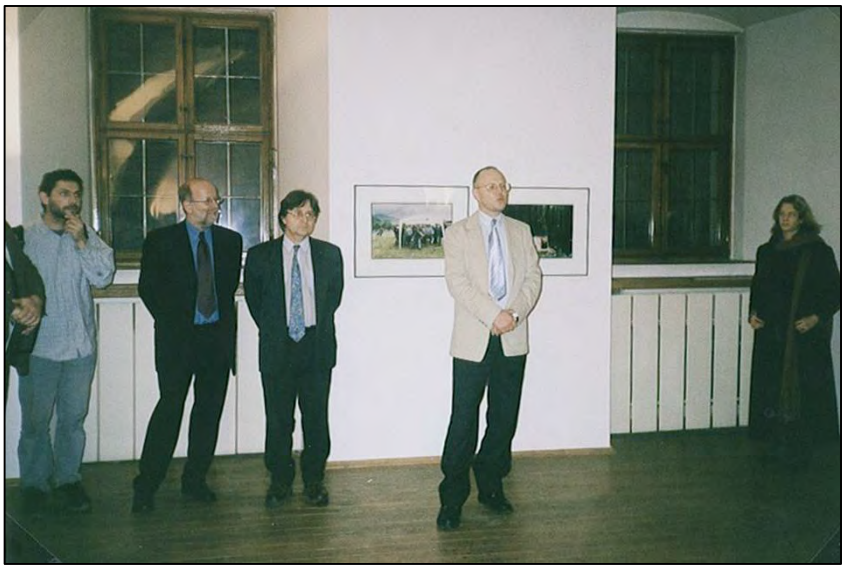

martin kollár

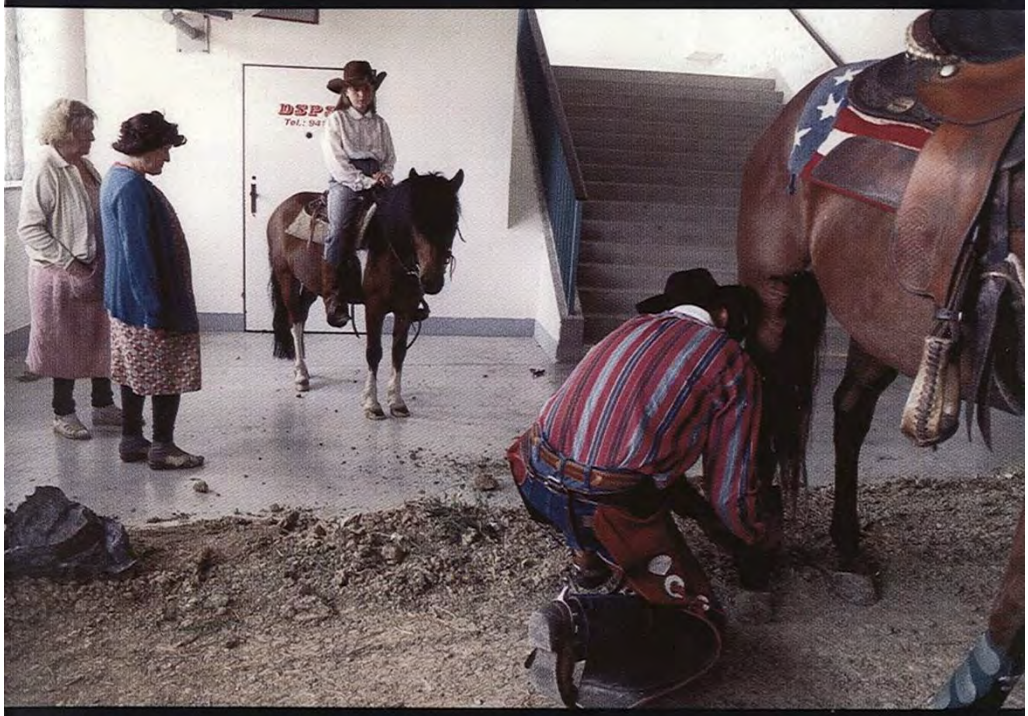

- E V R O P A -

/ SLOVENSKO 2001 /

26. 2. – 30. 3. Jiří Štencek: Návštěvníci

V pořadí druhá výstava ve znovu otevřeném Kabinetu fotografie v Domě umění uvedla absolventa Institutu tvůrčí fotografie Jiřího Štencka. Opavský rodák je znám spíše svými interpretacemi aktu, které procestovaly takřka celou Evropu jako součást výstavy Akt v české fotografii. Na výstavě však představuje svůj soubor „Návštěvníci“, který vznikal v průběhu předchozích pěti let. Přátelé, fotografovi známí i náhodní kolemjdoucí se stali aktéry Štenckových snímků. Přímým pohledem do objektivu, jednoduchým tvrdým světem a neutrálním pozadím se svíceným přechodem, dosahuje expresivních portrétu. Lidé na jeho fotografiích jsou zbaveni všeho zbytečného, působí sebevědomě a zároveň bezbranně. Jednoduchá kompozice, výraz tváře a řeč těla se tak stávají spojujícím článkem všech portrétů. Mohlo by se tedy zdát, že autor se pomocí jednotlivých postav snaží popsat jednu unifikovanou opavskou lidskou bytost. Otázkou zůstává, zda pomocí svého okolí nepopisuje Jiří Štencek spíše sám sebe. Vystavené fotografie byly zarámovány v černých rámech a opatřeny světlou paspartou. Výjimkou byly čtyři dominantní fotografie o rozměru 70x100 cm umístěné na stěnách mezi okny Kabinetu.

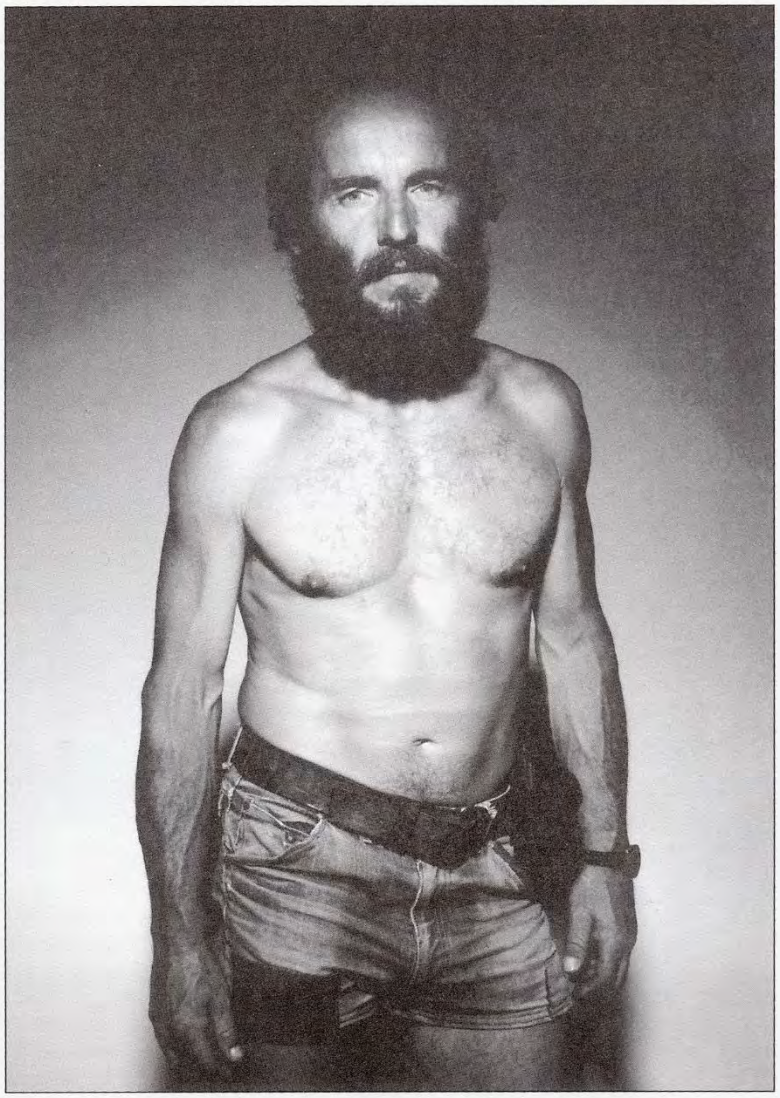

JIŘÍ ŠTENCEK

NÁVŠTĚVNÍCI

8. 4. – 11. 5. Miloň Novotný: Londýn

Unikátní kolekci fotek z Londýna českého fotografa Miloně Novotného sestavila fotografka Dana Kyndrová. Po nevydařené pražské premiéře v roce 2002, která byla předčasně ukončena kvůli povodním, byla výstava Miloně Novotného představena v refektáři opavského Domu umění. Novotný patřil ke generaci, která byla silně ovlivněna Stiechenovou výstavou Lidská rodina. Přestože byl auto didaktikem, už od konce padesátých let pravidelně publikuje své snímky v periodickém tisku. Stává se kandidátem Svazu československých výtvarných umělců a věnuje se divadelní fotografii. Snímky z Londýna fotografuje během dvou krátkých zahraničních cest, které podniká pod vlivem agenturních fotografů. Je fascinován londýnskou atmosférou konce šedesátých let. Město zakládající si na hodnotách a tradici Spojeného království se stává centrem módy. Swingující Londýn poslouchá nejen Beatles, ale taky Rolling Stones, The Who a další. Novotný fotografuje napříč všem vrstvám společnosti. Fotografuje pány v cylindrech i v buřinkách, demonstrace dělníků, shromáždění věřících, muzikanty i hráče tradičních britských sportů jako jsou golf nebo kriket. Autorovi se podařilo vytvořit fotografie obdivuhodně vystihující atmosféru doby. Publikaci Londýn vydává v roce 1968. Známé jsou i jeho snímky z Pražského jara nebo pohřbu Jana Palacha. Londýnské fotografie však bezesporu patří k těm nejlepším.

Opavská expozice Miloně Novotného působila poněkud rozpačitým dojmem. Přestože londýnský soubor je zcela kompaktní, způsob adjustace fotografií tuto kompaktnost významně narušuje. Většina fotografií byla zarámována v mnohem větších rámech, než by si formát zvětšenin zasloužil a byly podloženy šedým papírem. Ovšem sedm fotografií, umístěných na jedné stěně, bylo sice zarámováno ve stejně velikých rámech, zvětšeniny však byly větších rozměrů a byly opatřeny jednoduchou světlou paspartou.

21. 5. – 29. 6. Václav Chochola: Fotografický archív

Jako dárek k osmdesátým narozeninám připravila jeho dcera Blanka Chocholová cyklus výstav, jehož součástí byla i opavská výstava a předcházely jí výstavy v Archívu hlavního města Prahy a v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě. Václav Chochola se narodil v roce 1923. Fotografovat začal už při studiích reálného gymnázia, které později opustil, aby mohl studovat fotografii. Během druhé světové války své snímky publikoval v denním tisku, mimo sportovní fotografie se věnoval divadelní fotografii. Externě fotografoval v Národním divadle, Divadle na Vinohradech a dalších. Díky svým stykům s tehdejší uměleckou scénou, která se scházela v jeho ateliéru, se stal členem Klubu přátel

umění Mánes. Chochola je velmi všestranný fotograf, zachycuje poetiku okrajových částí staré Prahy, cenné jsou i jeho snímky, v nichž zachytil osvobození Prahy. Jeho přátelství s mnoha významnými umělci mu umožnilo vytvořit celý cyklus nevšedních portrétů. Na jeho fotografiích jsou zachyceni František Tichý, Jan Zrzavý, Kamil Lhoták, Zdenek Seydl, Jiří Kolář a další. V uvolněných šedesátých létech portrétoval zahraniční osobnosti světa umění, které tehdy navštívily Prahu, jako například filmaře Michelangela Antonioniho a Piera Paola Pasoliniho, nebo trumpetistu Louise Armstronga. Nejznámější jsou však patrně jeho portréty Salvadora Dalího, které vytvořil během své návštěvy Paříže koncem šedesátý let.

Opavská výstava byla průřezem Chocholovy tvorby od roku 1942 až po sedmdesátá léta, kdy, poté co byl zatčen a vyšetřován v souvislosti s fotografiemi hrobu Jana Palacha, fotografuje jen sporadicky. Zastoupena byla jeho portrétní tvorba, několik autoportrétů, poetických snímků Prahy i jeho ateliérových lamp. Bohužel se nedochovaly snímky expozice, které by prokazovaly přítomnost Chocholových fotografií z pražského povstání nebo jeho fotografií aktu. Fotografie pražského povstání mohli návštěvníci vidět v rámci výstavy Hořká léta konané v roce 1995 v původním Kabinetu fotografie na Ostrožné ulici. Chocholovy fotografie aktu byly jako součást výstavy Akt v české fotografii k vidění v opavském Domě umění v následujícím roce.

VÁCLAV
Chochola
Fotografický archiv
Chochola

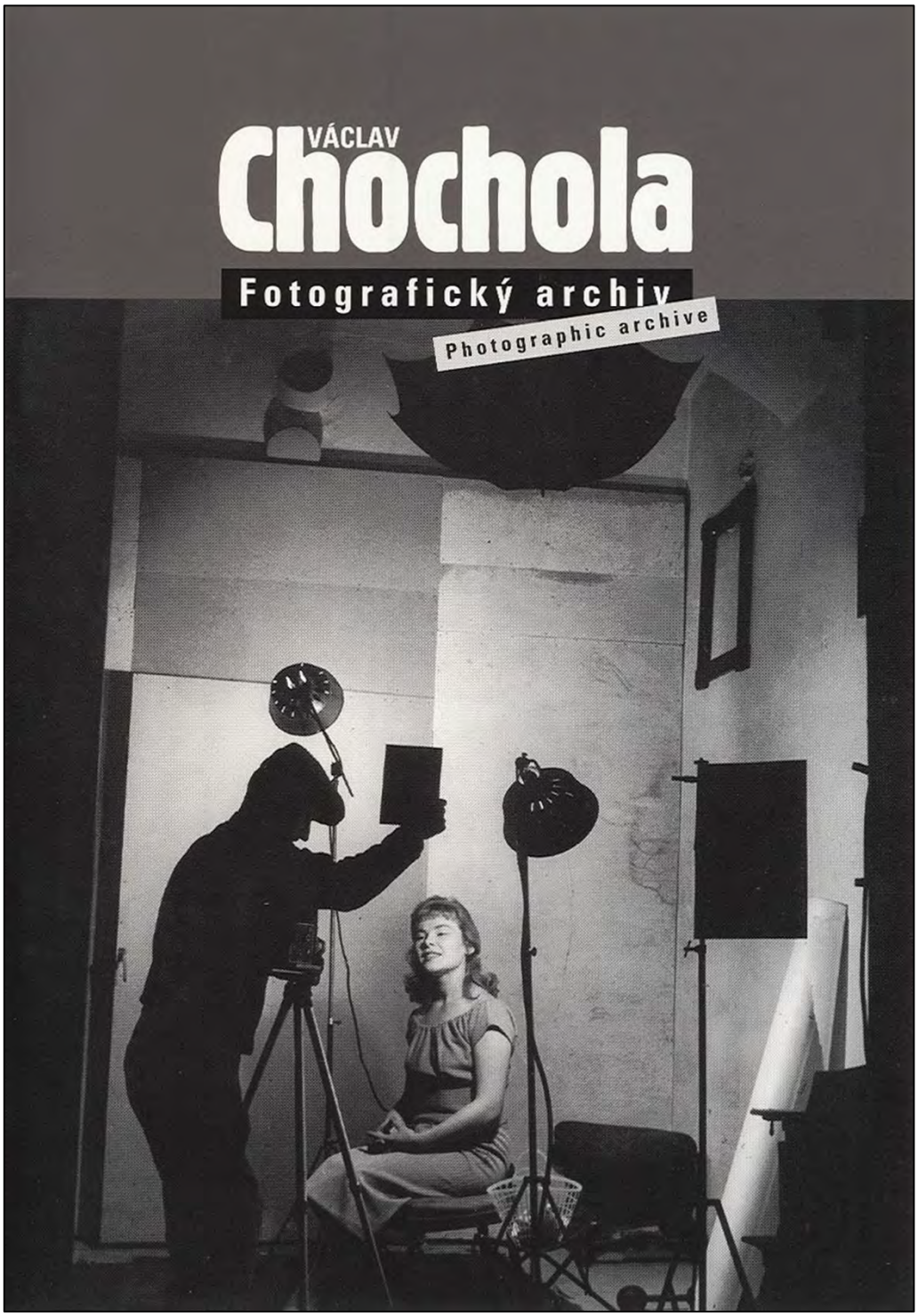
VÁCLAV
Chochola
Fotografický archiv
Photographic archive

9. 9. – 19. 10. Institut tvůrčí fotografie MEZINÁRODNĚ

„Opava v Evropě – Evropa v Opavě“, v tomto duchu se nesl 46. ročník multikulturního festivalu Bezručova Opava. Výstava s názvem Institut tvůrčí fotografie MEZINÁRODNĚ se konala v rámci tohoto festivalu, jak je uvedeno v šestistránkovém skládacím katalogu, který byl k výstavě vydán. V textu katalogu Vladimír Birgus hodnotí zahraniční aktivity Institutu tvůrčí fotografie. Uvádí počet studentů z jednotlivých zemí, popisuje spolupráci se zahraničními školami, vyjmenovává výstavy v zahraničí, které institut zrealizoval. Mimo knih pedagogů, které se v zahraničí podařilo vydat, uvádí Vladimír Birgus i úspěchy studentů v mezinárodních soutěžích, jako byla mezinárodní soutěž mladých fotografů Mio Photography v Ósace, nebo cena Kodaku pro mladé fotografy. A patrně z autorů, kteří zaznamenali úspěch v těchto a podobných soutěžích, byla sestavena tato výstava. Samotné výstavě se text katalogu nevěnuje vůbec, přináší pouze výčet zúčastněných autorů. Své práce vystavovali Magdalena Bartkiewicz, Grzegorz Dabrowski, Andrzej Górski, Volodymyr Krynytsky, Lucia Nimcová, Jozef Ondzik, Dita Pepe, Evžen Sobek, Matěj Stránský, Pawel Supernak a Jan Vaca.

Nepodařilo se dohledat ani záznamy v soudobém tisku. Přestože katalog výstavy uvádí souvislosti s festivalem Bezručova Opava, informační brožura 46. ročníků Bezručovy Opavy výstavu nezmiňuje vůbec. K výstavě se nedochovaly žádné fotografie z vernisáže ani fotografie dokumentující expozici.

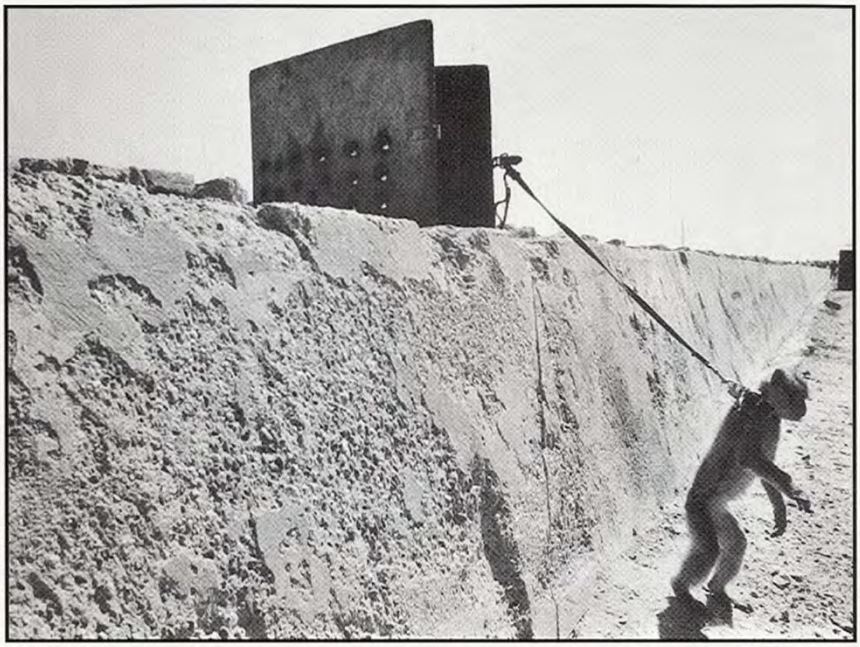

Evžen Sobek

INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE
MEZINÁRODNĚ

KABINET FOTOGRAFIE
DŮM UMĚNÍ V OPAVĚ

1. 11. – 4. 1. Klauzurní a diplomové práce 1998 – 2003

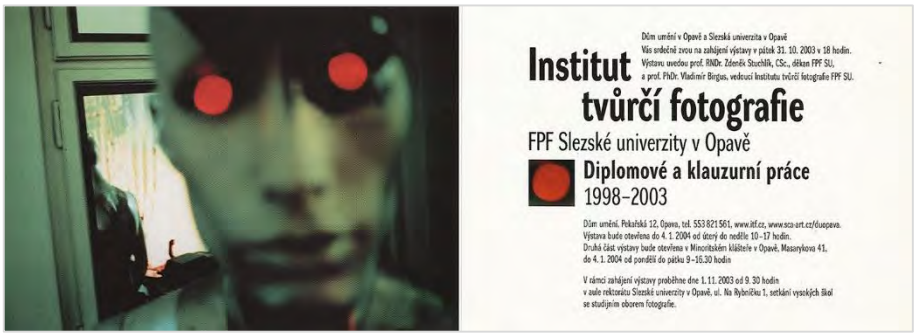

Poprvé v historii nového Kabinetu fotografie v opavském Domě umění, nebyly fotografie umístěny pouze v refektáři, ale expandovaly do prvního i druhého patra Domu umění včetně oratoře a dokonce část výstavy byla umístěna i v prostorách Minoritského kláštera na Masarykově ulici. Důvod byl jednoduchý. Jak už napovídá samotný název výstavy, byly totiž vystaveny diplomové práce a klauzury vzniklé v rozmezí pěti let. Tato výstava se tak stala první velkou expozicí prezentující práce studentů v takovém rozsahu a stala se i prezentací samotného Institutu tvůrčí fotografie. K vidění totiž byly nejen práce studentů, ale i knižní publikace, vydané Institutem tvůrčí fotografie, které byly umístěny ve výstavních stolech v prvním patře.

V pátek 31. října se konala vernisáž výstavy a v sobotu proběhlo setkání českých fotografických škol. Na tom prezentovaly metodiku výuky a výsledky svých studentů Institut tvůrčí fotografie, katedra fotografie pražské FAMU, ateliér fotografie Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, katedra fotografie Fakulty umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a Ateliér reklamní fotografie Fakulty mediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Tohoto setkání se zúčastnili i hosté z Polska a Slovenska. Přednášku o výuce fotografie na American University ve Washingtonu měl Miroslav Vojtěchovský, Lucia Benická představila Letní školu Domu fotografie v Popradě a Libuše Jarcovjaková prezentovala Střední průmyslovou školu grafickou v Praze.

Vernisáž výstavy proběhla za hojné účasti návštěvníků, zástupců jednotlivých škol a neušla ani pozornosti médií. Výstavu tvořila díla devadesáti dvou autorů, přičemž od jednoho autora byla vystavena v rozmezí tři až osm fotografií. To kladlo značné prostorové nároky, proto se organizátoři snažili umístit fotografie, kde jen to bylo možné. Divák se tak mohl setkat nejen s dvěma nad sebou zavěšenými řadami rámů, nebo dvěma fotografiemi adjustovanými v rámu jednom, ale i třemi fotografiemi instalovanými nad sebou na sloupu v mezipatře. Některé fotografie byly zavěšeny v rozích místnosti na stěně široké lehce přes půl metru. Tradiční zastoupení měla dokumentární fotografie, portrétní fotografie, inscenovaná a experimentální fotografie, fotografie zátiší a aktu. Vzhledem k počtu autorů je nelze všechny vyjmenovat, nicméně větším počtem fotografií byli zastoupeni například Dita Pepe, Jiří Křenek, Karel Špoutil, Andrzej Górski, Evžen Sobek, nebo Jiří Štencek.

Z expozice situované v Minoritském klášteře se bohužel nedochoval žádný obrazový materiál. Známe pouze jediného vystavujícího, kterým byla Irena Armutidisová, jejíž velkoformátová fotografie nahého lékaře, umístěná hned vedle vchodu na pánské toalety, nepochybně upoutala pozornost návštěvníků. K výstavě byl vydán reprezentativní 175 stránkový barevný katalog. V úvodním textu katalogu shrnuje Vladimír Birgus činnost Institutu tvůrčí fotografie od roku 1990 až po současnost. Na závěr je uveden Birgusův text k samotné výstavě. Součástí katalogu jsou i informace ke každému obsaženému autorovi, výčet pedagogických pracovníků a seznam závěrečných prací studentů od roku 1998.

VLASTA

Institut tvůrčí fotografie
FPF Slezské univerzity v Opavě
Institute of Creative Photography
Silesian University in Opava
Diploma and Final Portfolios 1998–2003
Diplomové a klauzurní práce
1998–2003

2004

15. 1. – 22. 2. Václav Podestát: Lidé

V pořadí druhá výstava v Kabinetu fotografie, ovšem tentokrát již v Domě umění, představila novinky z tvorby fotografa a pedagoga Institutu tvůrčí fotografie Václava Podestáta. Stejně tak jako mnoho dalších fotografů i Václav Podestát svůj stěžejní cyklus neukončuje. Nefotografuje totiž jednoznačně ukotvené téma, náměty jeho fotografií přináší život sám. Pomocí propojování vizuálních vjemů promítá do fotografií své niterné nálady a prožitky. Ačkoliv hrají lidé v Podestátových fotografiích podstatnou roli, nelze je v žádném případě považovat za sociální dokument. Autor často využívá odrazů nebo stínů Nezřídka kdy jsou plné paralelních dějů, ať reálně probíhajících, nebo jen naznačených.

„Pro Podestátovy fotografie je charakteristická zvláštní obrazovost, přítomná především ve schopnosti nadhledu. Nezaměřuje fotoaparát na to, co je ve snímané situaci podstatné, ale co je jaksi vnitřně podstatné pro snímek. Jakoby nikdy nedá divákovi najevo, že ho zajímala daná situace, rámeček fotoaparátu zaměřuje poněkud stranou, za ní. Bedlivě sleduje tisíckrát viděné momenty každodenně žité banality, ze kterých si skládá bohatý metaforický jazyk náznaků a souvislostí. Jeho sdělení nejsou atakující, obsahují řadu jemných nuancí chutí - ve všeobecné devalvaci obrazu a intoxikaci smyslů až ke smyslové amnézii je to

poměrně výjimečný přístup,“[35] charakterizuje autorovu tvorbu teoretik Tomáš Pospěch.

Vytaveny byly klasické černobílé zvětšeniny na barytovém papíru adjustované ve světlých paspartách a černých rámech. Převažujícím formátem fotografií byl rozměr 30x40 centimetrů, nejkratší straně místnosti se dvěma okny dominovaly dvě fotografie větších rozměrů. Výstava byla následně reprízována v polské Poznani a ostravské galerii Opera.

[35] Pospěch Tomáš: Poezie střelby od boku, Právo 22.1 2004

Václav
Podestát
Lidé / People

1. 3. – 11. 4. Vojtěch Sláma: Vlčí med

Tehdy třicetiletý student Institutu tvůrčí fotografie, brněnský rodák Vojtěch Sláma, je s fotografií spjatý už od let svého dospívání. Vystudoval fotografii na Střední škole uměleckých řemesel v Brně, kde taky s kamarády založil fotografickou skupinu Česká paralaxa. Jejím společným rysem je použití dvouoké zrcadlovky. A Sláma dvouokou zrcadlovku používá dodnes. Není konstruktérem, který by předem snímky připravoval. Jeho tvorba kontinuálně a poklidně plyne a je bytostně propojena s fotografovým prožitkem. Série tonálně bohatých černobílých snímků je čistě subjektivní autorskou výpovědí o jeho vidění světa. Pokud se podíváme na autorovu volnou tvorbu důkladněji, zjistíme, že ačkoliv to tak na první pohled nevypadá, jeho snímky jsou vlastní kronikou mající charakter intimního deníku. Vojtěch Sláma je jedním z autorů s jasným a zřetelně identifikovatelným rukopisem. Expozice Slámových fotografií působila velmi komorním dojmem. Přispěly k tomu nezvykle tmavé pasparty v kombinaci s černými rámy, ve kterých byly fotografie umístěny.

VLČÍ MED
Vojtěch V. Sláma (*1974)

16. 4. – 13. 6. Akt v české fotografii 1960 – 2000

Jedna z nejúspěšnějších fotografických výstav Akt v české fotografii byla představena návštěvníkům opavského Domu umění v redukované verzi a předcházelo jí uvedení například v Paříži, Moskvě, Cáchách nebo Poznani. Kurátorem výstavy byl Vladimír Birgus ve spolupráci s Janem Mlčochem. Výstava se zaměřila na tvorbu od šedesátých let, kdy již zobrazení nahého těla nebylo zapovězeno a považováno za buržoazní přežitek, až po tvorbu současných autorů.

Akt patří k jednomu z neoblíbenějších fotografických témat a autoři výstavy se pokusili ukázat všechny jeho podoby. Od klasického aktu reprezentovaného fotografiemi Václava Chocholy, Františka Janiše, Ladislava Postupy, Viléma Reichmanna, Miloslava Stibora a dalších, pro které bylo typické prostředí ateliéru a rozmanité světelné konstrukce. Přes inscenovaný akt let sedmdesátých, který v prospěch přírody opustil ateliér a byl plný symboliky. V tomto duchu tvořili Taras Kuščynskyj, Rostislav Košťálek, František Maršálek. Nechyběly ani fotografie Milana Borovičky a Jana Saudka. Výrazným mezníkem let osmdesátých se stala tvorba slovenských studentů pražské FAMU Tona Stana, Kamila Vargy, Rudo Prekopa, Miro Švolíka a dalších, kteří přinesli do fotografie aktu nebývalou hravost. Letům devadesátým dominovala inscenovaná tvorba Michala Macků, Ivana Pinkavy, Václava Jiráska, Zdeňka Lhotáka, Jiřího Davida a Pavla Máry. Z děl vzniklých v posledních letech bylo možno zhlédnout snímky,

Michaely Brachtlové, Veroniky Bromové, Ireny Armutidisové, Jolany Havelkové, Karla Špoutila, Jiřího Štencka a dalších.

Výstava zaplnila takřka všechny prostory Domu umění, mimo refektář, kde souběžně probíhala výstava pedagogů Institutu tvůrčí fotografie. Většina vystavených fotografií byla adjustována ve světlých rámech, ale například snímky Pavla Máry, Ivana Pinkavy, nebo Václava Jiráska byly opatřeny rámy černými. Výstava byla nejnavštěvovanější výstavou roku 2004 v Domě umění a těšila se velkému zájmu médií.

16. 4. – 13. 6. Vladimír Birgus, Antonín Braný, Aleš Kuneš, Jiří Siostrzonek: Padesátníci

Výběr u tvorby čtyř pedagogů Institutu tvůrčí fotografie Vladimíra Birguse, Antonína Braného, Aleše Kuneše a Jiřího Siostrzonka představila výstava s názvem Padesátníci. Mimo faktu že jsou kolegové, se všichni narodili v rozmezí tří měsíců a výstava byla malou oslavou jejich dovršených padesáti let života. Diváci tak mohli shlédnout barevné fotografie z Birgusova cyklu Cosi nevyslovitelného, Braného černobílé Fragmenty, Kunešovy experimentální velkoformátové fotografie ze série Pro strach uděláno a intimně působící monotypy Jiřího Siostrzonka. Přestože díla jednotlivých vystavujících jsou různorodá, v příjemně sestavené expozici si návštěvník mohl udělat představu, jaké že to tvorba za těmito pedagogy Institutu tvůrčí fotografie stojí.

1. 7. – 16. 8 . Barbora Kuklíková: City v cizím city

Barbora Kuklíková je jedna z početné skupiny studentů Institutu tvůrčí fotografie, která se věnuje tématu identity. Nezkoumá však sama sebe, objektem jejího zájmu se stali čtyři mladí emigranti. Vietnamec, Slovenka, Syřanka a Rus, všichni mladí a hledající své místo mezi obyvateli Prahy. Kuklíková proniká do jejich soukromí. Ukazuje jejich práci a koníčky, ale taky analyzuje jejich niterné pocity. Přestože její fotografie působí autenticky, v žádném slova smyslu se nejedná o čistokrevný nemanipulovaný dokument. Pro autorku je podstatné symbolické vyjádření tužeb, snů a pocitů. Pomocí kompozice, citlivé práce s barvou a následným složením čtyř fotografií v jeden celek se autorka snaží obrazově popsat radost, vyrovnání, odcizení, nervozitu a očekávání. Významnou roli v emotivnosti snímků hraje využití protisvětla i ostrých přechodů světla a tmy.

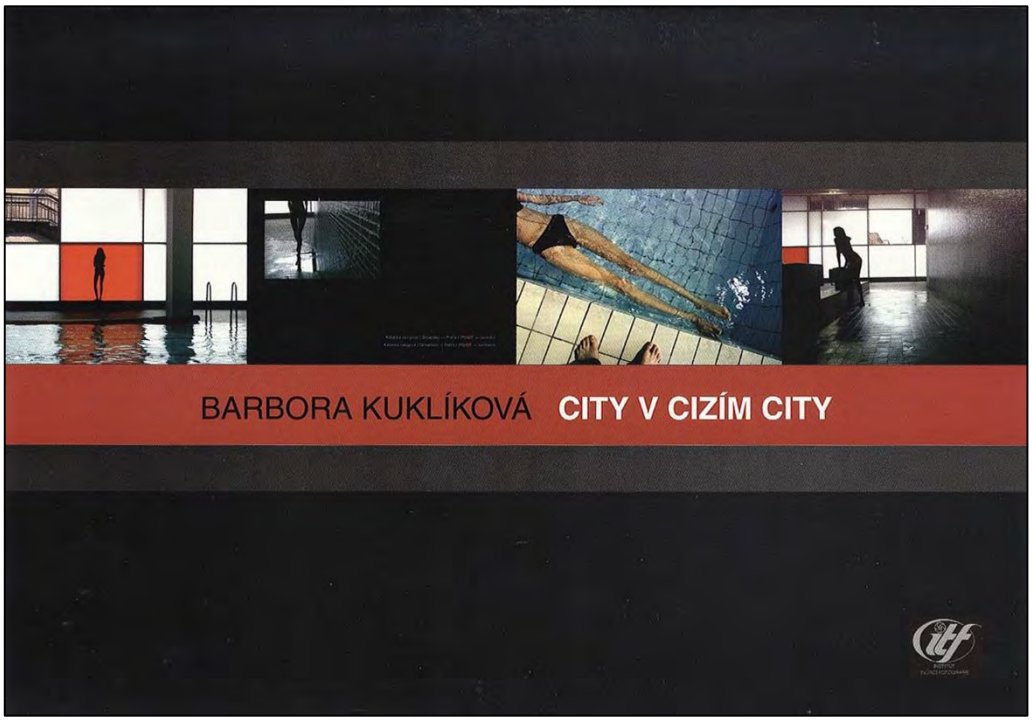
BARBORA KUKLÍKOVÁ
CITY V CIZÍM CITY

9. 9. – 28. 10. Dana Kyndrová: Žena mezi vdechnutím a vydechnutím

Výstava významné české dokumentaristky Dany Kyndrové s názvem Žena mezi vdechnutím a vydechnutím pravděpodobně nesouvisela přímo s výstavní činností Institutu tvůrčí fotografie, ale byla realizována jako doprovodný program 47. ročníku Bezručovy Opavy s tématem Žena v umění. Téma ženy se průběžně line celou tvorbou Dany Kyndrové. Výstava zahrnovala fotografie vzniklé v průběhu třiceti let. Autorka mapuje ženu během všech fází života. Dospívání, mateřství, práce a rodina, víra i stáří tak vytváří jakýsi celistvý životní příběh. Snímky vznikaly převážně v Čechách, ale i na autorčiných zahraničních cestách po Ukrajině, Polsku, Rusku, Slovensku, Francii, Švýcarsku a dalších zemích východní i západní Evropy. Výstavu černobílých fotografií Dany Kyndrové s nejvyšší pravděpodobností nerealizoval přímo Institut, úvodní slovo při jejím zahájení pronesli profesor Vladimír Birgus a tehdejší docent Jindřich Štreit.

27. 10. – 5. 12. Josef Ondzik: Slovensko 2002 – Obrazová zpráva o stavu země

Slovenský dokumentarista Jozef Ondzik je po Martinovi Kollárovi druhým fotografem, který získal stipendium od slovenského Institutu pro veřejné otázky, aby během jednoho roku vytvořil fotografickou dokumentaci současného Slovenska. Ondzik se narodil v roce 1964 v Humenném, vystudoval lékařskou fakultu v Košicích a pracoval jako anesteziolog. Mezi lety 1998 až 2001 studoval fotografii na opavském Institutu tvůrčí fotografie. Na rozdíl od Kollárových fotografií, které jsou spíše bizarní, staví své obrazy do roviny symbolů, čemuž napomáhá i fakt, že fotografuje černobíle. Během fotografování souboru je Ondzik stále zaměstnán jako lékař a tak se nemůže věnovat cestám po celém Slovensku. Soubor tak vzniká v jeho domácím prostředí. Tím je Bratislava, kde žije a zároveň Humenné, odkud pochází jeho rodina. Srovnáním velkoměsta

a vesnice, východu a západu republiky, tak vzniká cyklus s podtitulem Z vesnice do města. Ondzikovy fotografie jsou tak srovnáním dvou odlišných světů, střetem starého světa, plného tradic, náboženských hodnot a pokory k přírodě s novým ateistickým, civilizovaným a konzumním světem. Z Ondzikovy výstavy se v archivech bohužel nedochovaly žádné fotografie, dokumentující vernisáž nebo samotnou expozici.

2005

15. 12. – 26. 1. Andrzej Kramarz: Černé moře

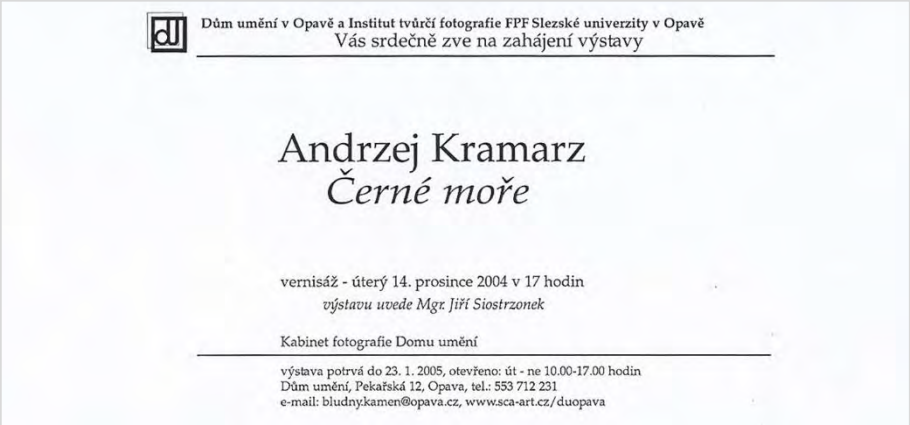
Dům umění v Opavě a Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě
Vás srdečně zve na zahájení výstavy

Andrzej Kramarz
Černé moře

vernisáž - úterý 14. prosince 2004 v 17 hodin
výstavu uvede Mgr. Jiří Siostrzonek

Kabinet fotografie Domu umění

výstava potrvá do 23. 1. 2005, otevřeno: út - ne 10.00-17.00 hodin
Dům umění, Pekařská 12, Opava, tel.: 553 712 231
e-mail: bludny.kamen@opava.cz, www.sca-art.cz/duopava

Tehdejší polský student 2. ročníku Institutu tvůrčí fotografie představil své snímky Černého moře vzniklé během dvouměsíční cyklistické výpravy podél jejího pobřeží. Na realizaci tohoto projektu získal Kramarz grant z Evropského kulturního fondu. V té době byl již zkušeným autorem, pracoval totiž jako fotoreportér v deníku Gazeta Krakowska. Během své cesty na černobílých panoramatických fotografiích zachycuje poutavou atmosféru letovisek Krymu, Ruska, Gruzie, Bulharska a Rumunska. Důležitou roli na Kramarzových fotografiích hrají lidé. Nejsou to však typičtí turisté západního světa. Autor pobřeží popisuje jako místo, pulsující poklidným tempem života, ovšem často s neobvyklou zápletkou. Téměř v současné době vniká jeho asi nejznámější soubor 1,63m^2 domova, v kterém se společně s Weronikou Lodzinskou věnuje životnímu prostoru v Městské noclehárně pro muže v Krakově. Taky se podílel na organizaci Měsíce fotografie v Krakově. V současnosti žije Andrzej Kramarz v Papaikou na Hawai.

1. 2. – 6. 3. Krajina studentů ITF

„Je pro mne osobně potěšující, že krajina, v tom širokém slova smyslu tj. příroda i krajina civilizovaná, městská, klasicky pojatá i třeba zcela vymyšlená, nezůstala pro mnohé studenty pouhým cvičením či splněním kreditů. Pro řadu z nich se stala tématem osobním, stěžejním, pro některé studenty prostředkem k další tvorbě, ale o to hlouběji prozkoumaným,“[36] píše v předmluvě katalogu výstavy její kurátor Jan Pohribný. Je pedagogem Institutu tvůrčí fotografie, kde přednáší krajinářskou fotografii a zároveň uznávaným krajinářským fotografem. A právě z fotografií studentů, odevzdaných v rámci jeho předmětů, vznikla tato výstava. Výstava svou koncepcí bourá vžitou představu, že fotografie krajiny je výhradně kompozičně promyšlený záběr popisující charakter krajiny, se kterým se můžeme nejčastěji setkat na pohlednicích nebo místopisných publikacích. Výstava se snaží zachytit celou šíři moderních přístupu k tématu krajiny. Tím může být zachycení personálního prožitku krajině, invenční zásah do krajiny pomocí barevných světel, posun ke grafice pomocí extrémní redukce krajinných detailů, nebo vytvoření zcela nových imaginárních krajin. Tato výstava byla zcela první výstavou, která neukazuje fotografie studentů jako reprezentativní výběr napříč

[36] Krajina studentů ITF, katalog k výstavě, Slezská univerzita v Opavě 2006

všemi žánry, ale věnuje se jen jedinému tématu. Diváci tak mohli poprvé nakouknout pod pokličku procesu výuky opavské fotografické školy.

Krajina studentů ITF

11. 3. – 17. 4. Pedagogové dálkového studia fotografie Akademie výtvarných umění v Poznani: Společná místa

Výstava šestadvaceti předních polských fotografů, kteří společně působili jako pedagogové dálkového studia fotografie na akademii v Poznani, představila široké spektrum prací nejrůznějších témat, od tradiční a experimentální krajiny, inscenovaného nebo konceptuálního zátiší a klasické dokumentární fotografie, až po nejrůznější experimenty, multimediální zásahy a instalace. Mezi vystavené autory patřili Krzysztof J. Baranowski, Andrzej P. Florkowski, Grzegorz Grzesik, Piotr Chojnacki, Piotr Kurka, Natalia LL, Monika Lisiecka, Grzegorz Nowicki, Jerzy Olek, Grzegorz Przyborek, Józef Robakowski, Stefan Wojnecki a další. Výstava byla umístěna ve všech výstavních prostorách Domu umění, mimo Kabinet fotografie, kde byla výstava Antanase Sutkuse. Vernisáž výstavy proběhla za účasti delegace polských pedagogů i pedagogů Institutu. Součástí byl i bohatý raut. Výstava se uskutečnila ve spolupráci s Polským institutem v Praze, Generálním konzulátem Polské republiky v Ostravě, Akademie výtvarných umění v Poznani, Slezskou univerzitou v Opavě a Institutem tvůrčí fotografie.

11. 3. – 17. 4. Antanas Sutkus: Každodenní Litva

Antanas Sutkus se narodil roku 1939 v Litvě. Po studiích žurnalistiky pracoval jako nezávislý fotograf. Byl jedním ze zakladatelů Svazu litevských uměleckých fotografů a mezi léty 1980 až 1989 i jeho prezidentem. Prosazoval fotografii jako samostatný umělecký obor. Sutkus patří mezi přední představitele humanistické dokumentární fotografie. Vystavené černobílé fotografie, přičemž nejstarší pocházejí z přelomu padesátých a šedesátých let, zachycují životy obyčejných lidí v prostředí bývalého sovětského satelitu. Sutkus je však nezobrazuje podle přání a norem tehdejšího politického zřízení, tudíž nemohli být tehdy publikovány. Jeho snímky jsou syrové a zachycení lidé, často děti, jsou plní beznaděje a smutku. Na uskutečnění výstavy spolupracovali Svaz litevských uměleckých fotografů, Společnost FOTOFO v Bratislavě, Pražský dům fotografie a Institut tvůrčí fotografie v Opavě.

29. 4. – 12. 6. Jiří David: Fotografie

Vedoucí intermediálního a konceptuálního ateliéru na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze výtvarník Jiří David představil v Kabinetu fotografie dvou cyklů. V cyklu z roku 1998 s názvem Moji rukojmí se David věnuje otázce manipulace a dětského násilí. Aktéry fotografií jsou převážně chlapci ve věku asi deseti let. Pomocí obličejových masek, oblečků, řetězů a dalších rekvizit vyvolává v divákovi pocit, že se tito chlapci stali oběťmi devianta. „*Je to výstava o bezbrannosti, křehkosti, i zvůli, která však nic nepopisuje, nevysvětluje, pouze ukazuje, na první pohled půvabně, hravě až zábavně, náhle však nečekaně drásavě a všech domýšlení nechtěně*,“[37] popisuje fotografie z cyklu Moji rukojmí sám Jiří David. V druhém vystaveném souboru s názvem Daniel zachycuje od roku 1995 proměny a dospívání svého syna. Některé z fotografií byly vyprintovány na průhledných fóliích a zavěšeny do prostoru před jednotlivými okny.

[37] (tag): Fotograf David vystavuje v Opavě, MF DNES 12.5 2005

24. 6. – 7. 8. Irena Armutidisová: Za humny

Absolventka Institutu tvůrčí fotografie a pedagožka Fakulty výtvarných umění Vysokého učení v Brně představila v Opavě svou krajinářskou tvorbu. V cyklu se jménem Za Humny zachytila charakteristickou jihomoravskou krajinu v okolí Brna. Tu fotografka dobře zná, denně ji projíždí cestou mezi prací a domovem. Sleduje proměny krajiny během střídání ročních období, nicméně pro opavskou výstavu vybrala jen fotografie vzniklé výhradně v zimě. V těchto snímcích autorka omezuje barevnou škálu takřka výhradně na odstíny černé, šedé a bílé barvy. Redukcí krajinného detailu zbavuje krajinu místopisného zařazení, přičemž zachovává její charakter. Minimalistickým pojetím dosahuje u svých zimních krajin téměř plošného grafického vzhledu. Irena Armutidisová je známá i svými fotografiemi mužského aktu, které byly zařazeny do publikace Akt v české fotografii. Výstava za Humny byla součástí výstavy 3+1, jejíž součástí byly i expozice Dalibora Chatrného, Jiřího Valocha a jejího manžela Nikose Armutidise.

1. 9. – 2. 10. Jiří Kristian: S úctou Foma Fomič

Divadelní fotografie opavského fotografa Jiřího Kristiana byly vystaveny jako součást 48. ročníku Bezručovy Opavy. Tento opavský rodák vystudoval v roce 1983 Institut výtvarné fotografie. Své zkušenosti získané během fotografování

jazzových koncertů zúročil i v divadelní fotografii. V roce 1986 začíná spolupracovat s hercem Petrem Vaňkem i se Slezským divadlem v Opavě. Vystavené fotografie, které autor vyfotil během dvě stě osmdesáti divadelních představení, ukazují Kristianův osobitý přístup k divadelní fotografii. Ačkoliv Vladimír Birgus napsal text o Jiřím Kristianovi, tato výstava pravděpodobně nesouvisela s výstavními aktivitami Institutu tvůrčí fotografie.

9. 12. – 15. 1. Opava na prahu nového tisíciletí

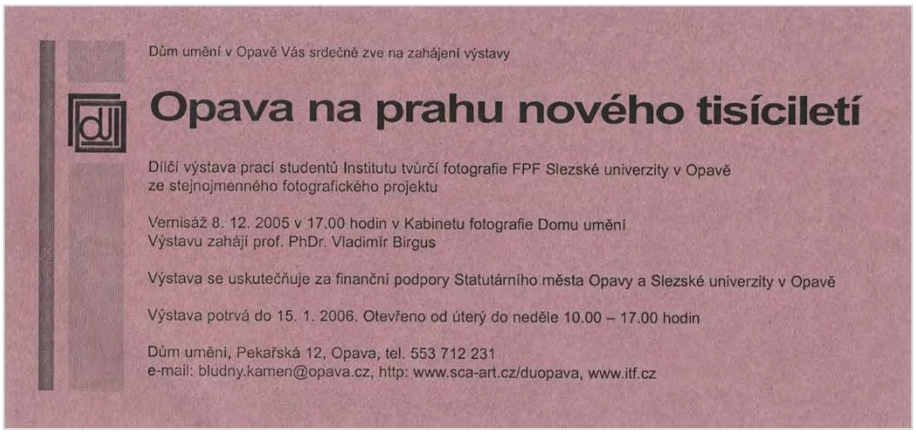

Jedním z velkých fotografických projektů organizovaných Institutem tvůrčí fotografie byl i projekt Opava na prahu nového tisíciletí, který probíhal za podpory Statutárního města Opavy a Slezské univerzity. Do něj se společně s pedagogy zapojilo přes třicet studentů a jeho cílem bylo zachytit specifické prostředí slezské metropole a typické aspekty každodenního života jeho obyvatel.

Výstava byla situována do Kabinetu fotografie a tak bylo z důvodu omezeného prostoru vystavena pouze část souborů, vzniklých v rámci projektu. Na výstavě se představily práce Jana Langera, Milana Illíka, Jana Konvičky, Marka Malůška, Davida Macháče, Krzysztofa Golucha, Michala Popielucha, Krzysztofa Szewczyka, Laury Wittekové a dalších. Fotografie byly seskupeny po dvou až třech do jednoho rámu. Výjimkou byly expresivní portréty Jana Langra, které byly zarámovány samostatně a zabíraly nevelkou stěnu mezi dvěma okny. Větší část

výstavy tvořily černobílé i barevné dokumentárně laděné snímky z prostředí opavské věznice, nemocnice, diskotéky i snímky z centra města. Marek Malůšek mapoval život dospívajících dětí a David Máchač vytvořil soubor o tělesně postiženém chlapci. Představu o životě v Opavě dokreslili reportážní fotografie Krzysztofa Golucha z komunistických oslav 1. Máje, nebo Szewczykovy záběry z tradiční soutěže kulturistů. Je s podivem, že přestože byl tento projekt pro Opavu i Institut tvůrčí fotografie jedním ze zásadních, tehdejší tisk mu věnoval jen minimum pozornosti. O projektu vyšly pouze dva články, z nichž je patrné, že zdrojem pro jejich napsání byla výhradně tisková zpráva sepsaná vedoucím Institutu Vladimírem Birgusem. Přestože v době jejich publikování se již výstava chýlila ke konci a tudíž ji oba redaktoři měli možnost shlédnout, ve svých článcích nepřinesli žádné nové informace.

2006

26. 1. – 26. 2. Tomáš Pospěch: Look at the Future (2001 – 2005)

Vystavený soubor třiceti barevných fotografií o velikosti 40x60 centimetrů Tomáše Pospěcha, kurátora, teoretika a pedagoga Institutu tvůrčí fotografie, popisuje firemní kulturu hranického závodu LG Philips Displays. Tento podnik, postavený na zelené louce v hranické průmyslové zóně, byl největší tehdejší zahraniční investicí v České republice. Získat legální povolení fotografovat v nadnárodní společnosti nebylo jednoduché. Pospěch v podstatě tajně dokumentoval již stavbu tohoto závodu a shodou okolností, po jeho vykázání ze staveniště, byl osloven marketingovým oddělením společnosti a požádán o vytvoření publikace o výstavbě závodu. Vznikla tak černobílá publikace, kterou vydalo Pospěchovo nakladatelství DOST pod názvem Lidé v obrazech.[38]

„Fotografovat výstavbu závodu byla pro mne velká zkušenost, ale osobně mne zajímala spíše druhá fáze. Měl jsem zkušenosti s pracovním prostředím hutí, cihelen cementáren, i v dalších provozech, zajímalo mne ovšem, jaké bude

[38] Pospěch Tomáš: Look at the Future, text k výstavě, http://www.photorevue.com, 2008

prostředí a pracovní podmínky v nově postaveném, moderním a z velké části automatizovaném závodě. Využil jsem předchozích kontaktů, nadále jsem do závodu pravidelně docházel a fotografoval. Zajímal mne především stereotyp a automatizace, vztahy mezi českými a zahraničními zaměstnanci, motivační programy, bezpodmínečná orientace na výkon a kvalitu,"[39] objasňuje důvody vzniku souboru Tomáš Pospěch. Vytváří tak soubor fotografií, v němž zachycuje specifické prostředí závodu, který z vnějšího pohledu tvořily jen dvě monstrózní haly bez oken s několika podélnými modrými pruhy. Ve svých fotografiích Pospěch akcentuje jednotný vizuální styl, jehož dominantou je výrazná modrá barva. Zachycuje firemní kulturu a na jeho snímcích se tak objevují pro českého člověka někdy až nereálné okamžiky firemních oslav, teambuildingových akcí a podobně. Zároveň si všímá obyčejného člověka, který v továrně pracuje. Jeho pohled na něj je empatický, jako by tušil, že jeho fotografie továrnu vyrábějící klasické katodové obrazovky mnohonásobně přečkají. Pospěchovy fotografie jsou postaveny nejen na nevšedních okamžicích, ale taky na výrazné a jednotící barevnosti. Zajímavostí je, že soubory Lidé v obrazech a Look at the Future se střetly prostřednictvím fotografie krojované dívky ve stanu s televizorem, ta je s malou obměnou, jednou černobílá a podruhé barevná, součástí obou souborů.

Vystavené barevné fotografie o velikosti 40x60 centimetrů byly zarámovány v černých skleněných rámech se světlou lehce krémovou paspartou. V jednom pásu lemovaly stěny Kabinetu fotografie, pouze uprostřed krátkých protilehlých stěn byly seskupeny čtyři fotografie do obdélníku. Přestože důvodem byl patrně omezený prostor místnosti, toto řešení příjemné narušilo rytmus a linii expozice. Úvodní slovo při vernisáži výstavy pronesl Jindřich Štreit.

[39] Pospěch Tomáš: Look at the Future, text k výstavě, http://www.photorevue.com, 2008

9. 3. – 23. 4. Gustav Aulehla: Takoví jsme byli

„Nevšedně všední svět Gustava Aulehly“ je titulek medailonu, který publikoval Vladimír Birgus v časopise Fotografie magazín. Gustav Aulehla je fotograf amatér narozený v roce 1931, jemuž učarovala dokumentární fotografie natolik, že se rozhodl být kronikářem své doby. Od padesátých let aktivně zaznamenává proměny svého okolí, komunistické oslavy, pohřby a tradice, ale i běžný každodenní lidský život. Jeho tvorbě se dostalo významnější pozornosti až na přelomu roku 2005 a z tehdejšího tisku by se mohlo zdát, že Gustav Aulehla je objevem z čista jasna. Není tomu úplně tak. Články o Aulehlovi se objevují ve fotografických časopisech už za dob socialismu. V nich je ovšem prezentován jako autor, jehož tvorba je v souladu s tehdejšími parametry socialisticky smýšlejícího fotografova. První autorská výstava proběhla už v roce 1984 v prodejně Fotochema v Ostravě. Aulehla vybírá fotografie vzniklé v několika předchozích letech zobrazující lidskou práci, zábavu i momentky z běžného života. Záměrně se vyhýbá konfliktním tématům. Přesto se nevyhnul cenzorským zásahům.

O tehdejším vnímání tvorby Gustava Aulehly si můžeme udělat představu z článku publikovaného Petrem Kimplem v časopisu Revue Fotografie: *„Aulehlův zájem vlastně patří obrazově dobře čitelné fotografické momentce. Jeho donedávna prakticky neznámá fotografická tvorba nepřináší principiálně nový*

příspěvek ke stylovým tendencím současné fotografie. Obdivuhodná je především její čistá obrazovost a srozumitelnost poetiky jeho snímků.“[40] Výrazně kritičtějšími fotografiemi obesílá na jaře roku 1989 regionální výstavu Fotografové Bruntálska, konanou u příležitosti 150. výročí vzniku fotografie. Zatím co veškerá pozornost a obavy soudruhů se soustředily na Jindřicha Štreita, dalšího autora zastoupeného na výstavě, Aulehla tentokrát cenzuře uniká. Vystavenými fotografiemi nechtěně kritizuje socialistickou propagandu. Zprofanovaná socialistická hesla staví do kontrastu s neutěšenou realitou, na což většina diváků reaguje salvami smíchu. Nemilost však netrvala dlouho, protože přišla Sametová revoluce.

Přelomové Aulehlovy výstavy se staly až autorská výstava ve Vlastivědném muzeu v Olomouci, konaná na konci roku 2005 a o několik měsíců později výstava s názvem „Takoví jsme byli“, konaná v Kabinetu fotografie opavského Domu umění. Kurátor výstavy Vladimír Birgus zde Aulehlu profiluje jako všestranného kronikáře doby. Aulehla se dlouhodobě netají faktem, že fotografii prožívá spíše okamžikem jejího vzniku a následné zpracování je podružnou záležitostí. Proto Vladimír Birgus intenzivně prochází jeho archív negativů, vybírá snímky z období let šedesátých až osmdesátých a vytváří kolekci zdařile vystihující atmosféru života maloměsta v socialistickém zřízení. Přestože jsou v kolekci obsaženy i snímky, které autor pořídil na svých služebních cestách mimo region Krnova, jsou to snímky těžící z absurdity okamžiku vzniku a tak nepůsobí nikterak rušivě. Z výstavy je znát Aulehlova inspirace Steichenovou výstavou Lidská rodina a tvorbou mistra rozhodujícího okamžiku Henri Cartier-Bressona, ale i pozdější odklon ke kritice zřízení. „*I když jeho snímky patří do humanistického dokumentu, oslavují obyčejný život a nepostrádají humor ani lyričnost, jsou syrovější*

[40] Kimpl Petr: Nad fotografiemi Gustava Aulehly, Revue Fotografie ročník 30/č.1 str. 39

a nekompromisnější než tehdy u nás bylo zvykem. Gustav Aulehla měl oproti většině jiných českých představitelů takto zaměřené fotografie ohromnou výhodu: fotografováním se neživil a ani neprahnul po úspěších ve fotoamatérských soutěžích,"[41] charakterizuje autorovy fotografie i určující podmínky jejich vzniku Vladimír Birgus.

[41] Aulehla Gustav: Takoví jsme byli, katalog výstavy, Slezská univerzita v Opavě 2006

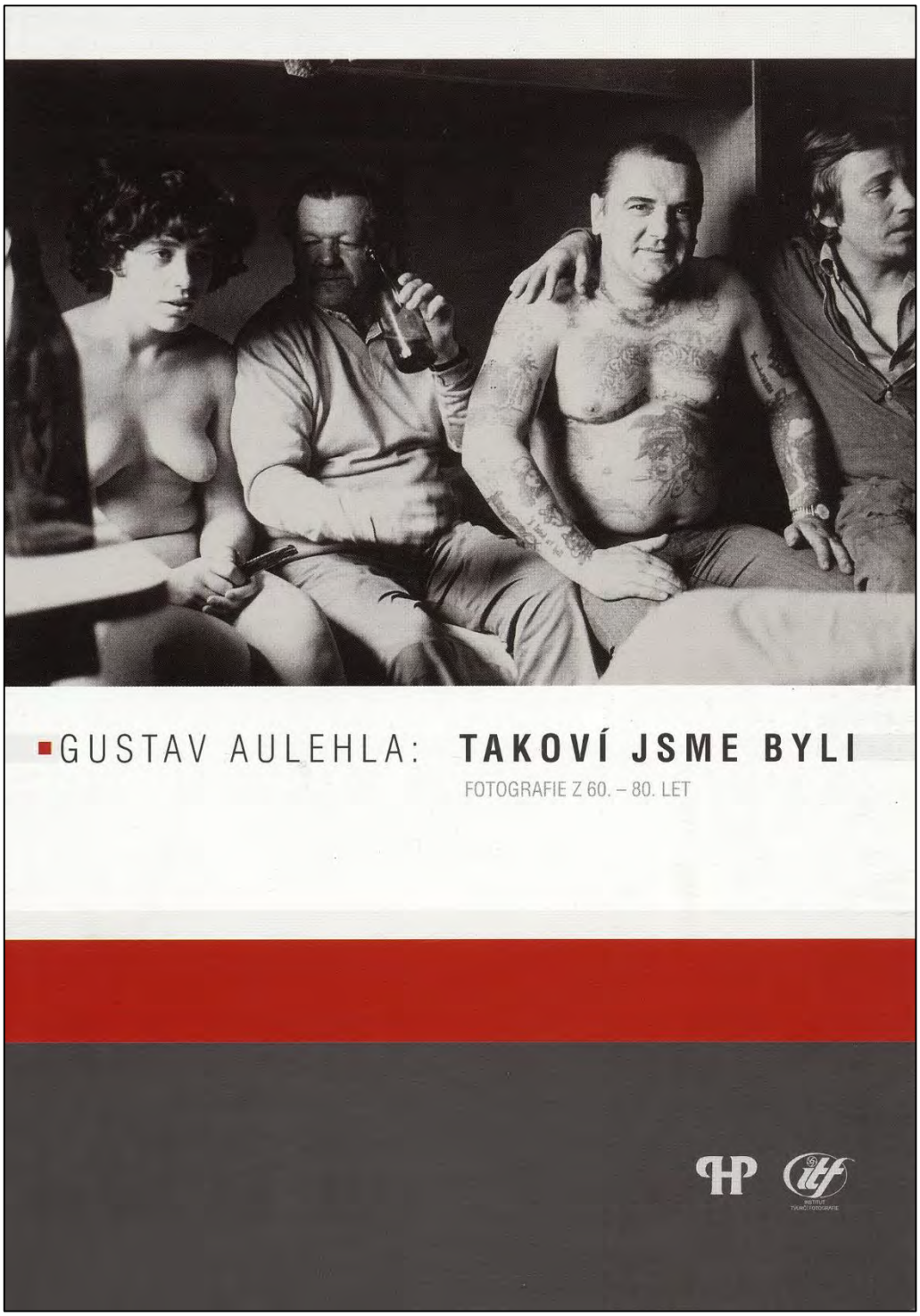
GUSTAV AULEHLA: TAKOVÍ JSME BYLI
FOTOGRAFIE Z 60. – 80. LET

1. 5. – 4. 6. Miloslav Stibor: Fotografie 1960 – 1970

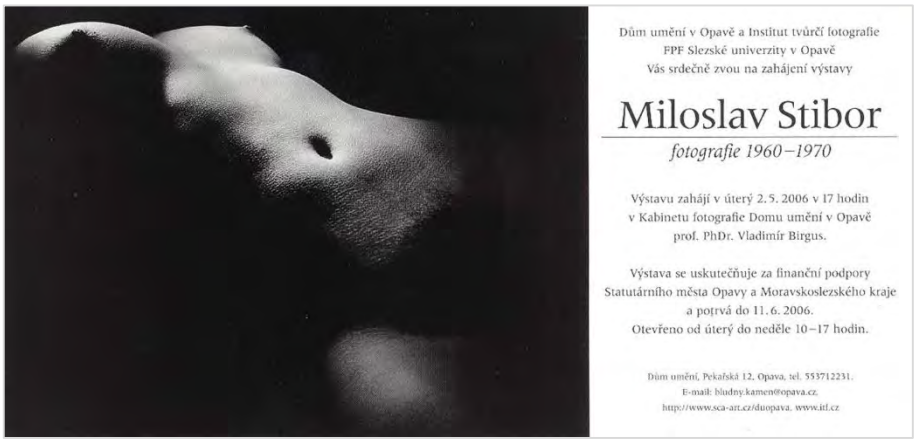

Více i méně známé fotografie z let šedesátých mohl divák shlédnout na výstavě olomouckého fotografa Miroslava Stibora. Stibor se narodil v roce 1927 v Olomouci a soustavně fotografovat začal už během studií na katedře výtvarné výchovy Univerzity Palackého. Počátkem šedesátých let se zasadil o založení Lidové školy umění v Olomouci, kterou až do svého důchodu vedl. Do roku 2007 taky externě vyučoval na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě. Na počátku šedesátých let fotografuje prosté motivy, často ve stylu poetiky všedního dne. Záhy se však orientuje výtvarně. Často nachází témata v krajině, kterou abstrahuje, redukuje tonální škálu až na hranici, kdy jeho fotografie působí spíš jako grafika. Zabývá se taky portrétem a v cyklu Za děvčaty do Paříže i živou fotografií. V druhé polovině šedesátých let nachází Miloslav Stibor inspiraci ve fotografii aktu a ten jej pak provází jeho celoživotní tvorbou. Zatím co v padesátých letech bylo téma aktu ideologicky zcela nepřípustné, šedesáté léta přinesla uvolnění a nebývalý zájem tvůrců.

V roce 1968 se Stibor nechává inspirovat spisovatelem Henrim Millerem a jeho prvotinou Obratník Raka, která svým otevřeným postojem k sexualitě a erotice rozbouřila stojaté vody literatury. Vytváří cyklus patnácti fotografií aktu, v nichž navazuje na sošnou antiku. Tvrdým světlem vykresluje strukturu pokožky,

použitím krátkého ohniska a potlačením tváře modelky zdůrazňuje erotiku. Cílenou kompozicí a gestem modelky navozuje smyslnost. Vytváří tak v dobovém kontextu jedinečný soubor, který stojí na pomyslném vrcholu fotografie aktu šedesátých let.

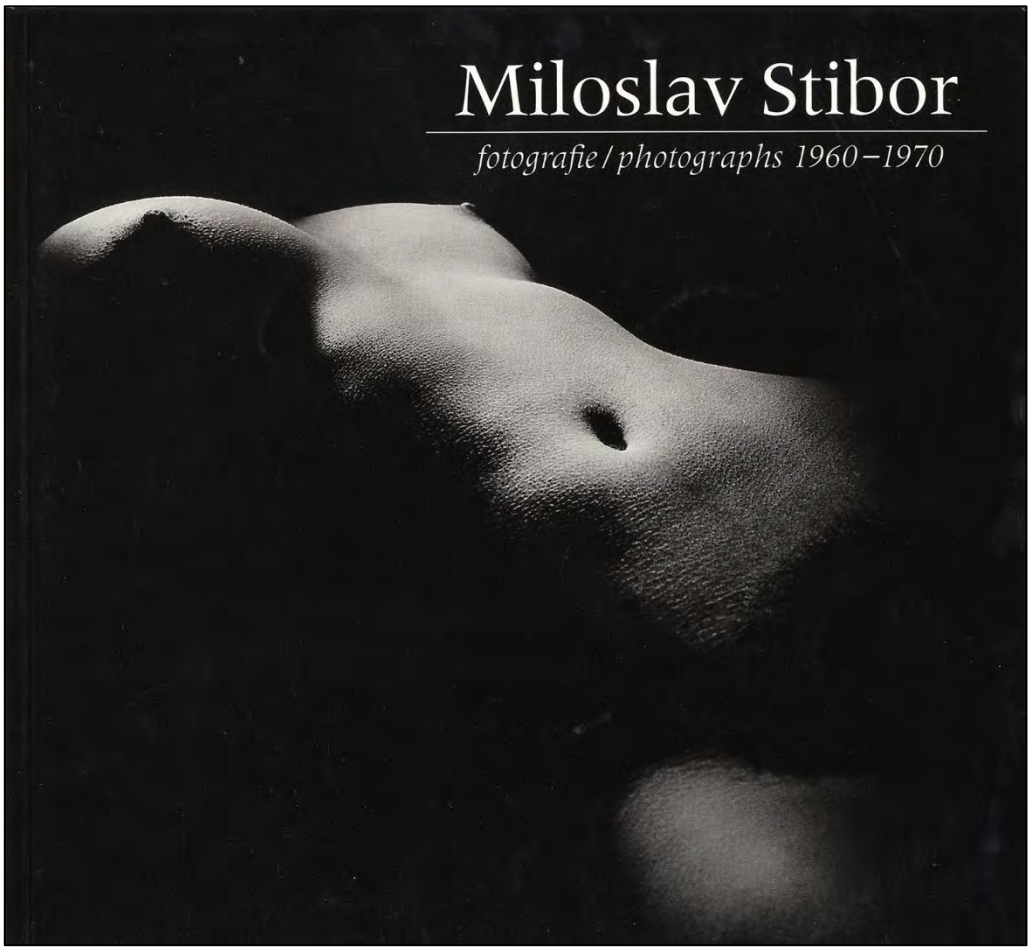
Miloslav Stibor
fotografie / photographs 1960–1970

22. 6. – 13. 8. Absolventi Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991 – 2006

Při příležitosti patnáctého výročí založení Slezské univerzity a tudíž i vzniku akreditovaného vysokoškolského studia na Institutu tvůrčí fotografie byla uspořádána dosud největší výstava představující práce absolventů Institutu tvůrčí fotografie. Vzhledem k obrovskému rozsahu vystavených prací byla situována nejen do všech prostor Domu umění, ale taky v přilehlých prostorách Základní umělecké školy a v knihovně Petra Bezruče. V katalogu výstavy i dobovém tisku je ještě uveden Ateliér fotografie opavské Galerie u Jakoba. Zde byla ovšem uvedena doprovodná výstava s názvem Nezapomenutelní absolventi Institutu výtvarné fotografie a Svazu českých fotografů. Jednalo se tedy o výstavu vybraných absolventů vzdělávací instituce, z níž opavský Institut tvůrčí fotografie v roce 1991 vznikl.

„Na výstavě absolventů Institutu tvůrčí fotografie převládají nové práce, proto tato expozice poskytuje poměrně plastický obraz aktuálních tvůrčích trendů. Při srovnání s deset let starou výstavou ITF 25/5 je už na první pohled zřejmé daleko výraznější zastoupení barevných snímků, které dnes jednoznačně dominují nad černobílou fotografií. A zdaleka se nejedná jenom o oblast výtvarně zaměřených děl, ale i o portrét či dokumentární fotografii, kde jsme dříve invenční

uplatnění barev vídali jen zřídka,“[42] píše Vladimír Birgus v textu katalogu. Tradičně bohatě je zastoupena dokumentární fotografie, ale objevují se některé vyloženě reportážní snímky patrně vzniklé na zakázku zpravodajských agentur či periodik. Citelná je stále silnější pozice portrétu, ať už sociologického, psychologického, nebo experimentálního pojetí. Mezi studenty a hlavně studentkami jsou oblíbené i deníčky osobního charakteru. Nově se objevuje inscenovaný dokument a paradokument. Své zastoupení má krajinářská fotografie, zátiší (ovšem daleko v modernějším pojetí), módní fotografie a experimentální tvorba. Výstava obsahovala díla 118 autorů. Stejně jako u výstavy diplomových prací v roce 2003 jsou výstavní prostory využity bezezbytku, některé fotografie byly vystaveny v obloucích sloupové síně i na schodišti Základní umělecké školy. Vedle výstavních rámů se ve zvýšené míře objevují i adjustace fotografií na podložkách. Jak se již stalo tradicí pro tyto výstavy, vernisáž se těšila velké účasti z řad návštěvníků, studentů a pedagogů Institutu tvůrčí fotografie, zástupců Slezské univerzity i Statutárního města Opavy. K příjemné atmosféře přispěl bohatý raut, hudební doprovod zorganizovaný studentem Markem Malůškem i posezení v zahradě Domu umění. Proběhlo také setkání vystavujících a příznivců v aule Slezské univerzity. Výstava se těšila nebývale silnému zájmu médií, během celé výstavy vycházely články v denním tisku a odborných časopisech, krátká reportáž proběhla i ve zpravodajském pořadu Týden v regionech prvního programu České televize.

K výstavě byl vydán reprezentativní barevný katalog o 228 stranách. Jeho formát i uspořádání je velmi podobné publikaci k výstavě diplomových a klauzurních prací vzniklých na Institutu tvůrčí fotografie v letech 1998-2003. V úvodním textu Vladimír Birgus zhodnocuje uběhlých patnáct let opavského

[42] Birgus Vladimír: Absolventi Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991 – 2006, předmluva katalogu, Slezská univerzita v Opavě 2006

Institutu a zároveň druhá část textu je věnována samotné výstavě. Publikace obsahuje výčet všech minulých i současných pedagogů od roku 1990, abecední seznam všech absolventů do června roku 2006, výběr z významných výstav Institutu tvůrčí fotografie, biografii a bibliografii vystavujících autorů a seznam všech bakalářských i magisterských prací do června roku 2006.

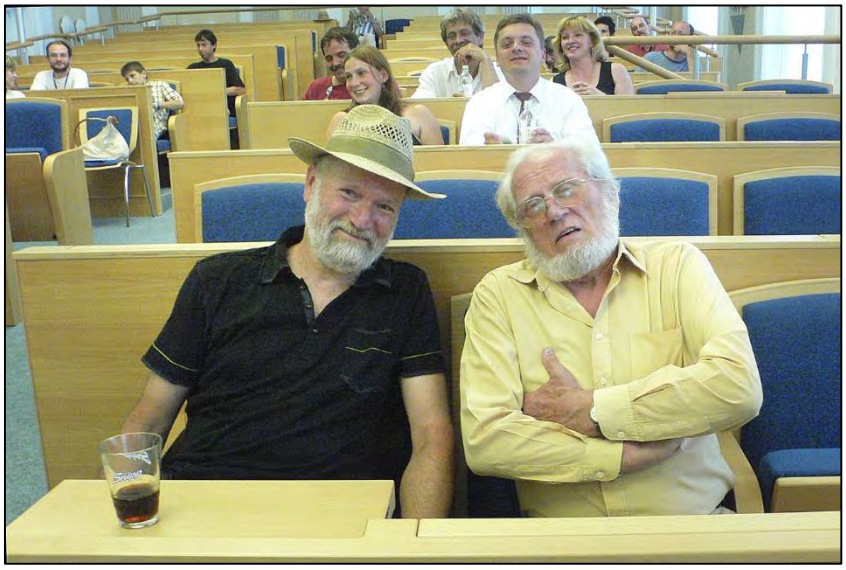

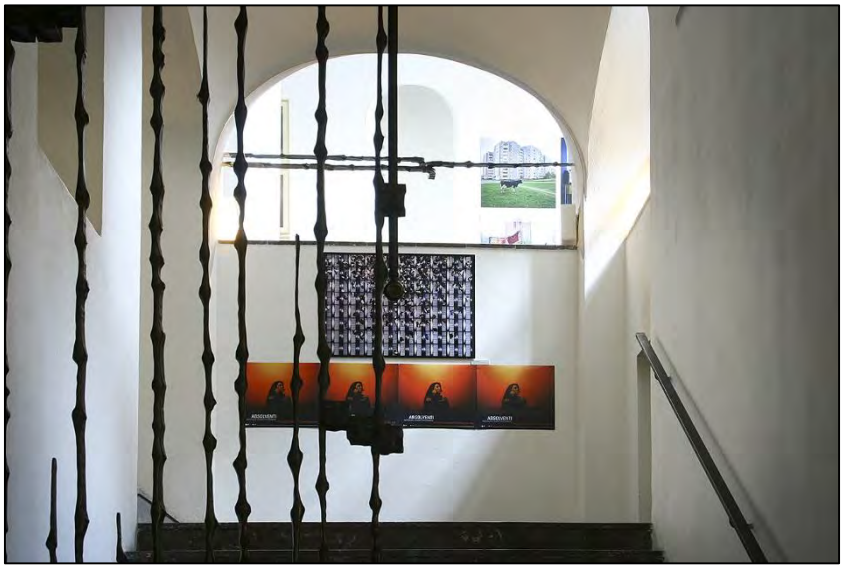

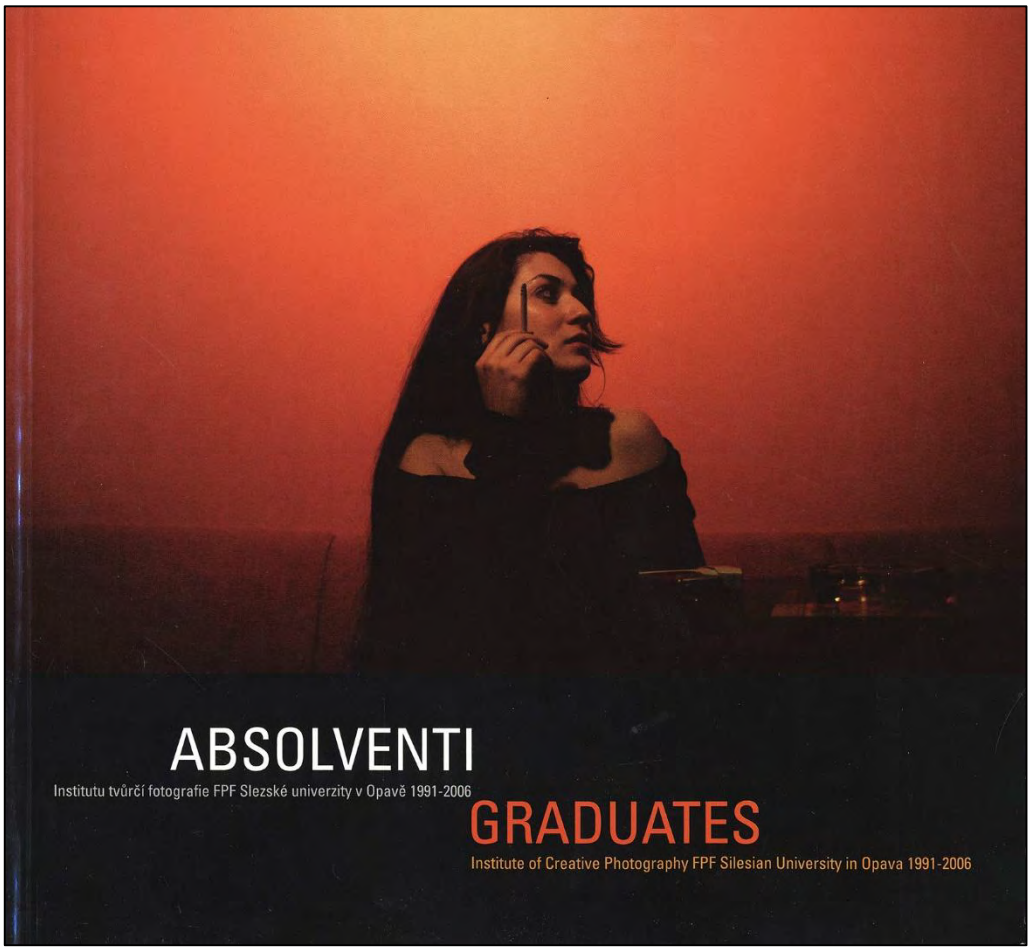
ABSOLVENTI
Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991-2006
GRADUATES
Institute of Creative Photography FPF Silesian University in Opava 1991-2006

24. 10. – 23. 11. Jan Dyntera: Butterfly Age

Studentem, co ve své tvorbě výrazně vybočuje. Tak nazval Jana Dynteru pedagog Institutu tvůrčí fotografie Jindřich Štreit při vernisáži opavské výstavy. Dyntera patří k nejvýraznějším tehdejším studentům. Použití širokoúhlého panoramatického formátu mu dovoluje kombinovat často několik příběhů najednou. Důsledně využívá barevných akcentů, pomocí odrazů ve skle slučuje děj odehrávající se před objektivem s dějem na pozadí. Ostré světlo, předěl mezi světlem a stínem, to všechno vytváří v Dynterových fotografiích působivé mikropříběhy. Autor nefotografuje reportážním způsobem, jeho cílem je hledání krásy a prožitek při samotném fotografování. Dojem z jeho fotografií byl v divákovi umocněn i způsobem instalace v Kabinetu fotografie. Mnohé z fotografie byly totiž seskupeny a společně vytištěny na jedno plátno. V současnosti je Jan Dyntera studentem doktorské programu na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě.

28. 11. – 29. 12. Diplomové práce 2006 Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě

Volnou tvorbu, kterou studenti předložili jako své závěrečné práce k ukončení bakalářského studia, představila poslední výstava roku 2006. Nezvyklé bylo zařazení výhradně prací, které byly obhájeny v zářijovém termínu. Dřívější práce tohoto roku byly totiž již uvedeny během výstavy Absolventi. V portrétech, které vznikly v rámci projektu Opava na prahu nového tisíciletí, ukazuje David Macháč obyvatele Opavy, trávící svůj volný čas na zahrádkách. Návštěvníky jedné českobudějovické kavárny zachytila na svých fotografiích Gabriela Albrechtová. Bývalý hornický region Horního Slezska fotografoval Michal Luczak. Prostřednictvím intimních snímků své matky reflektoval Miloš Vorel její údobí těžké nemoci. Známé české herce portrétoval během natáčení Jan Horník. Dokumentární fotografii zastupovala Klára Řezníčková a na pomezí dokumentární

a subjektivní fotografovali Peter Javorík a Jiří Žižka. Netradičním způsobem pracoval Tomáš Tichý, když prostřednictvím fotoaparátu zachycoval charakteristické okamžiky z obrazovky televizoru, na níž běžely surové dokumentační záznamy brněnské filharmonie. Své setkání s dokumentačními fotografiemi zabavených židovských předmětů promítla do svého závěrečného souboru Daniela Hrubá Kroupová, kdy vytvořila novodobé fotografie svých oblíbených předmětů a otevřela tak znovu téma holocaustu. Výstavu zahájil pedagog a kurátor Tomáš Pospěch.

2007

10. 1. – 11. 2. Sylva Francová: Portréty žen

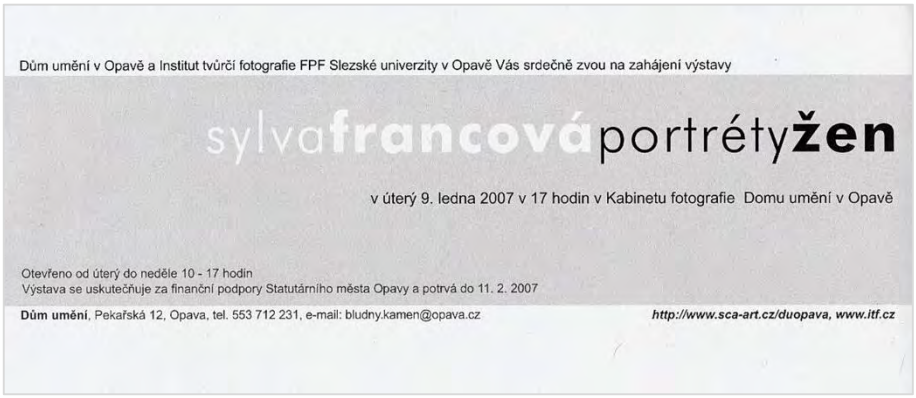

Absolventka Akademie výtvarných umění v Praze Sylva Francová představila v Opavě svůj cyklus Portréty žen. Francová není jen čistokrevná fotografka. Nedílnou součástí její tvorby je taky grafika. Už od samého počátku se tyto vlivy prolíná, což například dokazují soubory Zmizelé světy, nebo Fotoblogy.

„Člověk ve své jedinečnosti a neopakovatelnosti a naproti tomu společné lidské motivy, společné vzorce chování, společné rituály. Denní činnosti člověka ve své jedinečnosti i jako variace na stejné téma. To jsem chtěla postihnout, když jsem začala portrétovat ženy ze svého okolí. Stála jsem před otázkou, jak fotograficky zachytit jejich projevy při činnostech provázejících jejich různé životní role,“[43] popisuje souvislosti vzniku autorka. K zdánlivě dokumentární fotografii nepřistupuje tradičním způsobem. Na aktérky svých fotografií se snaží dívat z různých úhlů, popisuje delší časové období jejich života. To vše zasazuje do intimního prostředí jejich domovů. Využívá všech možností, které ji nabízí digitální zpracování. Jednotlivé ženy zachycuje ve svých rolích, při charakteristických činnostech a vkládá je do jediného obrazu. Na sedmi

[43] Francová Sylva: www.sylvafrancova.com

vystavených panoramatických fotografiích o délce přibližně dvou metrů tak zachycuje příběhy žen různých generací.

21. 2. – 25. 3. Michal Popieluch: Cestograf

Jiří Žižka: Den bez konce

Vystavené fotografie Michala Popielucha a Jiřího Žižky představují jejich závěrečné práce, kterými dovršili bakalářské studium na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě. Oba pocházejí z moravskoslezského kraje a společným rysem jejich tvorby je reflexe prožité skutečnosti pomocí silně subjektivních dokumentárních snímků. Barevné fotografie frýdecko-místeckého fotografa Michala Popielucha vznikají během jeho cest vlakem. Nevytváří však obrazový deník, jde mu především o zachycení svých nálad. Soubor Jiřího Žižky je z větší částí postaven na odrazu nebo průhledu. To mu umožňuje prolínání motivů a vrstvení fragmentů do nové, často až surreálné kompozice. Autor kombinuje barevné snímky s černobílými. Soubory Cestograf i Den bez konce mají i další společný rys. Jejich konec je totiž časově neomezený. Vystavené fotografie byly zarámovány ve světlých rámech 50x70 cm se sklem a nebyly opatřeny žádnou paspartou.

1. 4. – 13. 5. Pavel Maria Smejkal: Stars

Již od samého počátku studia na Institutu tvůrčí fotografie se Pavel Maria Smejkal profiloval jako autor zabývající se ve své volné tvorbě konceptuální fotografií. Narodil se v roce 1957 v Ostravě, avšak celý život žije v Košicích. Původním povoláním veterinář se mimo konceptuální fotografie věnuje dokumentování života na Slovensku. Ve svých fotografiích se autor zaobírá základními otázkami života a smrti, minulosti a budoucnosti, vztahem společnosti a jedince. Kladení otázek a hledání odpovědí a Smejkalova záliba v historii, to jsou základní vstupy autorovy tvorby. Cyklus Star vznikl úpravou původních fotografií zobrazujících výjevy z holocaustu. Tváře původních osob z fotografie ale počítačovou manipulací nahradil tvářemi ikon filmového a hudebního průmyslu i tvářeni sportovců a vědců. Čím mohli být původní lidé, kdyby do jejich osudu nezasáhla 2. světová válka a jaký by byl osud těchto známých osobností, kdyby je příslušnost k nesprávné rase odsoudila k transportu? Můžeme se i my dostat do podobné situace? To jsou otázky nejen Pavla Marii Smejkala, ale takové otázky by si měl klást každý z nás. Vždycky když vidím Smejkalovy fotografie, vzpomenu si na polského umělce Zbigneiwa Liberu. Oba totiž upozorňují na něco, před čím už dávno zavíráme oči, ale na co bychom nikdy neměli zapomenout.

PAVEL MARIA SMEJKAL
STARS

22. 5. – 1. 7. Otakar Karlas: Typografie, plakáty a knižní grafika

Výstava dalšího z pedagogů Institutu tvůrčí fotografie byla v historii první, na které se nevystavovaly žádné fotografie. Otakar Karlas vystudoval v ateliéru knižní kultury a písma na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Na opavském Institutu vyučuje typografii. Karlasova autorská tvorba je založena na písmu a navazuje na bohatou tradici české typografie. *„Ve svých typografických realizacích klade na prvém místě důraz na harmonickou nekonfliktní komunikaci, bez zbytečných útoků na oči čtenáře. Ať se jedná o samostatné slovní sdělení nebo o spojení obrazových prvků, a tím myslím i fotografii s textem, vždy staví na logických vztazích jednotlivých elementů, a to jak v ploše, tak i u knihy v prostoru a čase*,“[44] charakterizuje Karlasovu tvorbu jeho kolega profesor Jan Solpera. Mimo typografických plakátů, byly vystaveny i knižní publikace, na jejichž vydání se Ota Karlas podílel. Poprvé se v této souvislosti v Kabinetu fotografie objevily výstavní stoly, do nichž byly publikace umístěny. Ovšem faktem je, že stejné stoly se objevily už na výstavě Diplomové a klauzurní práce 1998-2003. Ty byly ovšem umístěny v prvním patře Domu umění, tedy mimo prostory Kabinetu fotografie.

[44] Karlas Otakar: Typografie, plakáty a knižní grafika, předmluva katalogu, Slezská univerzita v Opavě 2007

Ve spolupráci Institutu tvůrčí fotografie a nakladatelství KANT byl u příležitosti výstavy vydán katalog, který graficky upravil sám Otakar Karlas.

Chaplin
HAROLD LLOYD
Laurel & Hard

Anglický

Chaplin
HAROLD LLOYD
Laurel & Hard

Otakar Karlas
typografie, plakáty
& knižní grafika

17. 7. – 19. 8. Jindřich Štreit: Fotografie 1965 – 2005

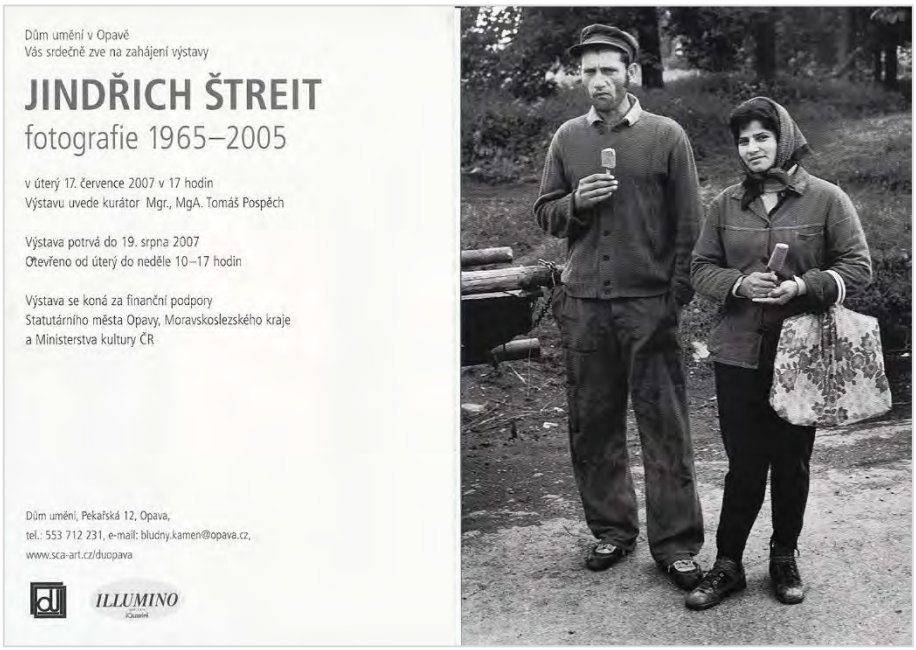

Velkou událostí pro Opavu byla retrospektivní výstava Jindřicha Štreita. Opavská výstava byla dozvukem Štreitových oslav šedesátých narozenin, které proběhly na podzim předcházejícího roku. Opavské výstavě předcházely výstavy v olomouckém Muzeu umění, Slovenské národní galerii v Bratislavě a ještě dříve nebývalá série výstav v Ostravě, kterým dominovala retrospektiva v ostravské Galerii výtvarných umění. Jindřich Štreit současně vystavoval i v Ostravském muzeu, Galerii Opera, Divadle loutek, ve výtvarném centru Chagall, v Kamrlíku fotografie, v Galerii 7, na Dole Michal a v dalších. Kurátorem retrospektivních výstav v Olomouci, Ostravě i v Opavě byl fotograf, teoretik a pedagog Institutu tvůrčí fotografie Tomáš Pospěch. Ten sestavil soubor 190 fotografií, z nichž skoro jedna pětina byla vystavena poprvé. Zobrazují svět Jindřicha Štreita, ve kterém se zabývá mezilidskými vztahy, intimitou a každodenním životem běžného člověka.

Sloupová síň, první a druhé patro i oratoř Domu umění byly doslova vyplněny Štreitovými černobílými fotografiemi. Většina snímků pocházela z Bruntálska, ale byly vystaveny i fotografie, které autor pořídil během svých

zahraničních projektů. Všechny fotografie byly adjustovány ve světlých dřevěných rámech a světlých paspartách. Vyzvětšovány byly v tradičním výstavním rozměru 30x40 a vybrané fotografie i v impozantním rozměru 100x130 centimetrů. Součástí projektu retrospektivních výstav vyšla i reprezentativní a rozsáhlá monografie Jindřich Štreita.

„Při výběru fotografií i uspořádání této výstavy jsme byli vedeni přesvědčením, že změna společenských poměrů sice výrazně zasáhla do Štreitova života, dala jeho tvorbě výrazné impulzy, ale příliš mu nezměnila pole fotografických zájmů. Jeho dílo je především obdivuhodně kompaktní. Proto jsme se v knize i na výstavě rozhodli upustit od tradičního prezentování díla podle jednotlivých cyklů. Štreitova celoživotní tvorba je systematickou prací na jednom velkém souboru,“[45] uvedl v rozhovoru pro místní tisk Tomáš Pospěch.

Výstavu provázely neobvyklé úpravy opavského Domu umění, ten byl celý zatemněn a o nasvětlení vystavených fotografií se postarala jedna z olomouckých firem, která se na tyto práce specializuje. Vernisáž výstavy se nesla ve velmi příjemné a uvolněné atmosféře. Návštěvníci byli uvítání pozorností ve formě nanuků a o hudební doprovod se postarala romská kapela. Výstava se těšila velkému zájmu ze stran návštěvníků a nebývalé pozornosti místního tisku.

[45] Urbánková Zuzana: Jindřich Štreit přiváží na výstavu do Opavy své unikátní fotografie. Bruntálský a krnovský deník, 12.7 2007

17. 7. – 19. 8. Současná litevská fotografie

Po výstavě Antanase Sutkuse byla tato výstava v pořadí druhá v Kabinetu fotografie, vzniklá za dlouholeté spolupráce se Svazem litevských uměleckých fotografů. Výstavu patnácti z větší části mladých litevských fotografů sestavila kurátorka Egle Deltuvaite a ukazuje aktuální tvůrčí tendence litevské fotografie. Litevská fotografie je u nás známá především svým silným ukotvením v sociálním dokumentu zobrazujícím reálný a obyčejný každodenní život. Tato výstava však ukázala fotografie plné experimentů a subjektivních pohledů. Současní Litevci tak fotografují především svůj vnitřní svět.

11. 9. – 14. 10. Hana Jakrlová: Evropa v mezičase

Fotografie Hany Jakrlové byly k vidění v sloupové síni v prvním patře Domu umění. Tato výstava byla součástí 50. ročníku Bezručovy Opavy, která se konala na téma Evropská duha nad bílým městem. Jakrlová je absolventka opavského Institutu tvůrčí fotografie. Vystavený soubor reflektuje autorčiny prožitky během cest po různých koutech Evropy. *„Moje cesta Evropou byla vším: seznámením se sousedy, průzkumem teritoria, návštěvou i útěkem. Byla poutí za bodem nula, v němž je důležité všechno a nic,“*[46] přibližuje souvislosti svého putování Hana Jakrlová. Její fotografie byly umístěny v prvním patře Domu umění, tedy mimo prostory Kabinetu fotografie a nesouvisela přímo s výstavními aktivitami Institutu tvůrčí fotografie.

11. 9. – 14. 10. Werner Herzog: Film musí být fyzický

Padesát fotografií, vystavených v prvním patře Domu umění prezentovalo osobnost jednoho z nejvýznamnějších režisérů nového německého filmu Wernera Herzoga. Vystaveny byly v rámci 50. ročníku festivalu Bezručovy Opavy. Menší část snímků pocházela ze sbírek Filmového muzea v Berlíně a většina od švýcarského fotografa Beata Pressera, který se zúčastnil natáčení tří Herzogových filmů. Ten zachytil režiséra jako vášnivého inscenátora a dirigenta, nabitého nekonečným množstvím energie. Nedílnou součástí výstavy bylo i promítání

[46] Jakrlová Hana: In the Meantime: Europe, Bulletin festivalu 50. Bezručova Opava, 2007

Herzogových nejslavnějších hraných i dokumentárních filmů. I tato výstava proběhla mimo aktivity Institutu tvůrčí fotografie.

11. 9. – 14. 10. Žijeme tady

Petr Drábek, Arkadiusz Gola, Evžen Sobek, Jindřich Štreit a Renáta Štěpařová zaznamenali svými fotoaparáty život Romů. I jejich snímky se staly součástí multikulturního festivalu Bezručova Opava. Kurátorem výstavy byl fotograf a pedagog Jindřich Štreit. Může se zdát, že téma Romů je už v české republice fotograficky zcela vyčerpáno. Tato komunita však prochází neustálými kulturním vývojem, který přináší změny tradic, hodnot i způsobu života. Skupinová výstava několika autorů tak vidí problematiku Romů z více úhlů pohledu. Výstava smísila Štreitovy snímky vzniklé koncem sedmdesátých let s fotografiemi autorů, kteří Romy zachycují až v posledních letech. Sobkovy snímky zachycují komunitu města Brna, Drábkovy slovenské romské osady, Golovy snímky zase Romy v polských aglomeracích. Expozici tvořily převážně černobílé fotografie, výjimkou byly barevné fotografie Renáty Štěpařové.

Kabinet fotografie při Domě umění v Opavě
„Žijeme tady“
výstava pěti fotografů, kteří se věnují životu Romů
kurátor výstavy: Doc. Mgr. Jindřich Štreit
autoři: Petr Dražek, Arkadiusz Gola, Evžen Sobek, Jindřich Štreit, Renata Šteperová

23. 10. – 25. 11. Klauzurní práce ITF

Výběr klauzurních prací za rok 2007 přichystal pro Kabinet fotografie kurátor výstavy a pedagog Institutu tvůrčí fotografie Aleš Kuneš. Dominujícím prvkem se stal portrét ve všech možných podobách. Od dokumentárně laděných portrétů Andreje Balca, nebo Konrada Dwornika, až po subjektivní polohu autoportrétu Hany Pokorné nebo Evy Malůšové. Zajímavé srovnání portrétů sportovních veteránů s detaily jejich očí představil Richard Navara. Rodinné vztahy přiblížil ve svých portrétech Jaroslav Kocián v souboru s názvem Sestry. Velmi netradičně působily záběry Svatopluka Klesnila, na nichž jsou zachyceny okamžiky z výstav plemenářského skotu. Dále katalog výstavy uvádí, že byly vystaveny fotografie Martina Čechvaly, Jonáše Richtera, Pavla Smejkala, Romana Vondrouše, Barbory a Radima Žůrkových. Z obrazové dokumentace výstavy je zřejmé, že z manželů Žůrkových vystavoval pouze Radim a Barbora svými klauzurními pracemi zastoupena nebyla. Stejně tak Pavel Smejkal. Zároveň však expozice obsahovala čtyři výškově orientované portréty ležících dívek, jejichž autora se mi přes všechnu snahu nepodařilo vypátrat.

KLAUZURNÍ PRÁCE

z Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě 2007

30. 11. – 30. 12. Fotografické publikace studentů Jindřicha Štreita

Fotografické publikace studentů byla v pořadí druhá studentská výstava se společným tématem. Jedním z povinných předmětů studia druhého ročníku je Dokumentární publikace, v rámci kterého musí studenti vytvořit dokumentární soubor se sociálním zaměřením. Součástí tohoto úkolu je i uspořádat jednotlivé fotografie a vytvořit z nich fotografickou publikaci. Grafickou stránku publikace posuzuje Otakar Karlas, který vyučuje typografii a obsahovou stránku pedagog Jindřich Štreit. A právě tyto publikace byly v Kabinetu fotografie vystaveny. Vystavené fotografické knihy byly uzavřeny do výstavních stolů, které se objevily už při výstavě Otakara Karlase. Stoly byly situovány uprostřed místnosti. Vystaveny byly taky samotné fotografie, seskupené po dvou a více v jednom rámu a umístěné na stěny místnosti. *„Vedení Institutu tvůrčí fotografie přikročilo poprvé k veřejnému zhodnocení těchto studijních počinů a veřejnost tak může na výstavě posoudit námětovou a výtvarnou, hlavně však fotografickou stránku prací,“*[47] komentoval expozici v Kabinetu fotografie její kurátor Jindřich Štreit.

[47] (tap): Život očima Štreitových žáků, Listy Moravskoslezské 3.12 2007

2008

16. 1. – 17. 2. Miloslav Kubeš: Člověče, kdo jsi?

Zcela neznámé dílo fotografa Miloslava Kubeše, který se narodil v roce 1927, představil opavský Kabinet fotografie na počátku roku 2008. Dílo Miroslava Kubeše pro českou fotografii znovuobjevil a zmapoval kurátor, kameraman a fotograf Daniel Šperl. Kubeš vystudoval filosofii, získal aspiranturu, doktorát a jako docent ji taky přednášel na vysoké škole v Praze. V šedesátých letech publikoval v Revue Fotografie a Československé fotografii teoretické texty o fotografii. Všemu učinily přítrž události roku 1968, kdy je Kubeš ze školství vyhozen. Přestože je autor ryzím amatérem, svou tvorbu postavil na teoretických základech. Jako všichni jeho současníci byl ovlivněn Steichenovou výstavou Lidská rodina a Bressonovými fotografiemi. Vytvořil sociologický portrét člověka v prostředí socialistického realismu. Snažil se zachycovat kontrasty v životě člověka tehdejší doby, osamělost v davu nebo nudu uprostřed zábavy. Stranou Kubešova zájmu nezůstala ani konzumní společnost. Od roku 1968 až do pádu komunismu své fotografie nikdy nepublikoval a dochovaly se většinou pouze v negativech. Jejich pečlivým výběrem a následným zvětšením vznikla tato výstava.

„Znovuobjevené dílo Miloslava Kubeše je velmi osobité a svou syrovostí propojenou s poetičností dosahuje nebývalých výtvarných hodnot. Některá jeho témata doslova předběhla dobu. Povedlo se mu zaznamenat fotografiemi všedního dne neopakovatelnou atmosféru Prahy šedesátých let minulého století,“[48] píše Daniel Šperl v předmluvě katalogu vydaného k výstavě. Šperl se intenzivně věnuje propagaci Kubešova díla, jeho výstava byla mnohokráte reprízována. V roce 2010 byla vydána i monografie Miloslava Kubeše v nakladatelství KANT. Bohužel vernisáže výstavy se sám autor nezúčastnil, ale byl zastoupen kurátorem Danielem Šperlem.

[48] Kubeš Miloslav: Katalog výstavy, Slezská univerzita v Opavě 2008

Miloslav Kubeš Člověče, kdo jsi?

Výstava černobílých dokumentárních fotografií Miloslava Kubeše z šedesátých let dvacátého století.

27. 2. – 30. 3. Čtyři polští absolventi ITF

Krzysztof Gołuch, Stanislaw Heyda, Andrzej Marczuk a Magdalena Sokalska byli čtyři čerství absolventi bakalářského studia na opavském Institutu. Všichni pocházejí z nedalekého polského Horního Slezska a ukončili studium barevnými výstavními soubory. Vystavené diptychy Magdaleny Sokalské ukazují svět her a snů malého děvčátka, Heydovy snímky pomocí kombinace portrétu a charakteristického detailu prostředí reflektují život třicátníků, Marczuk panoramatickým fotoaparátem subjektivně zachycuje bizarní chvilky z Vojvodského parku kultury a oddechu v Chorzowě a Krzysztof Gołuch vytváří fotografie, v nichž kombinuje paralelní příběhy v prostředí, které nabízí každodenní život. Přes různorodost tématu se stalo společným pojítkem vědomé využití barev a důraz na příběh fotografie. Tato výstava byla koncem roku 2008 reprízována ve foyer Kina Hvězda v Uherském Hradišti.

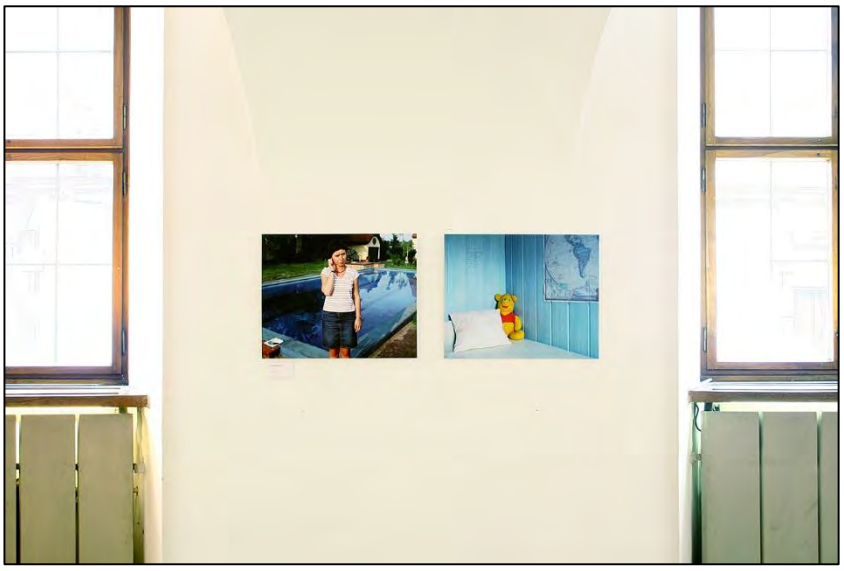

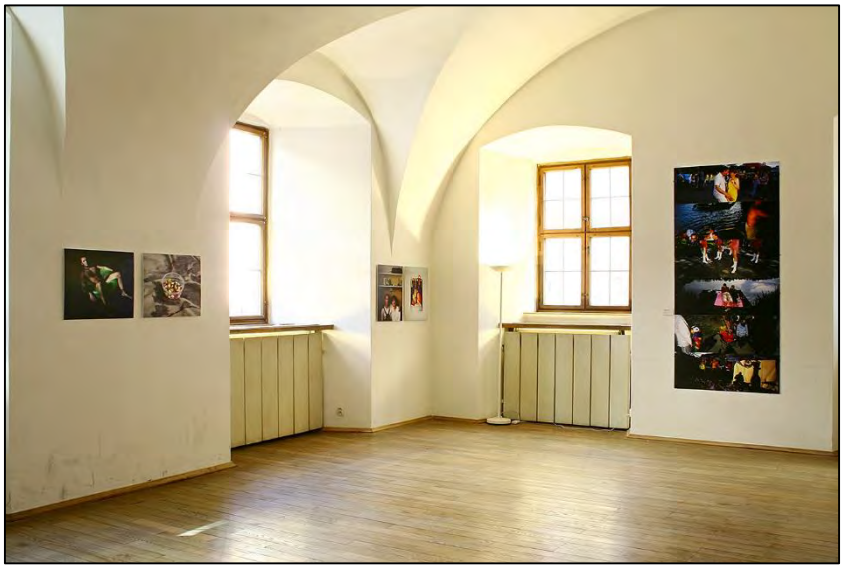

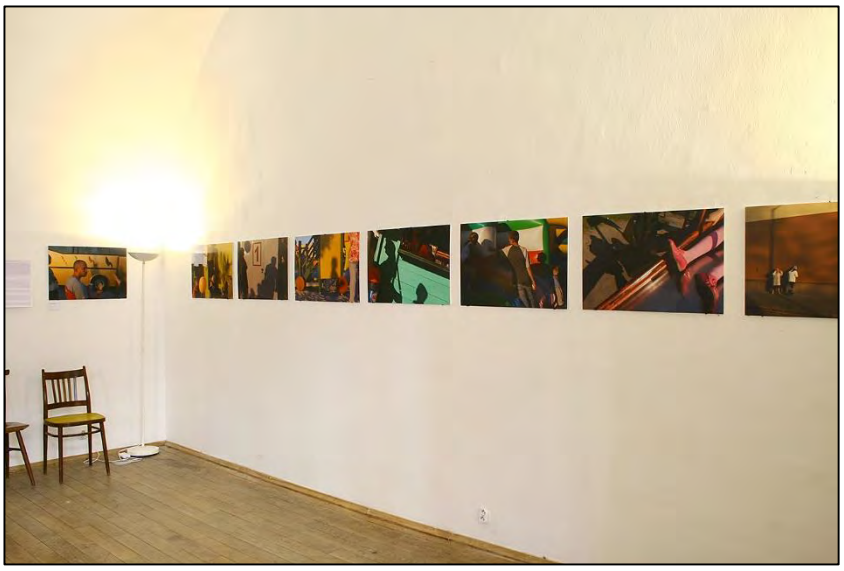

9. 4. – 18. 5 . Daniela Dostálková: Instant Monument

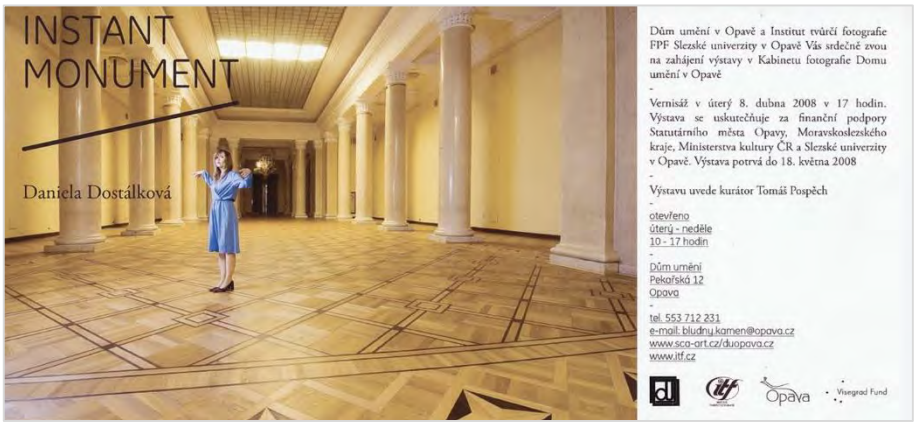

Absolventka bakalářského studia na Institutu tvůrčí fotografie a následného magisterského studia Fakulty užitého umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. V Opavě představila svůj soubor Instant Monument vzniklý během studijního pobytu v Polsku. Dostálková využívá monumentálních prostor varšavského Paláce kultury, který je nejznámější stavbou socialistického realismu s prvky polského historismu v Polsku. Do monstrózně pojatých interiérů zasazuje postavu dívky, stylizovanou do vzhledu sekretářky. Dostálková se pohybuje na hraně inscenované a módní fotografie. Využívá prvky dokumentu. Spojení impozantní architektury a strnulé pózy dívky působí nepravděpodobně až trochu kýčovitě, avšak dává vzniknout velmi působivým obrazům. Určitou impozantnost svých fotografií promítla Daniela Dostálková i do samotné expozice. Fotografie byly vytištěny v neobvykle velkém rozměru a pomocí svorek uchyceny přímo na stěny místnosti.

INSTANT
MONUMENT
Daniela Dostálková

28. 5. – 29. 6. K věci (…)

„Je to v prvním plánu dynamický, momentkový, autorský záznam letmých setkání s věcmi v průběhu cest, které v obraze (jak je většinou obvyklé) nejsou rekvizitami či nestojí pouze v pozadí jako kulisy, ale objevují se zřetelně v plném světle v podobě překvapujících objektů. Jejich povrch jako by nebyl definitivně fixován, ale stává se klíčovým okamžikem rozvíjeného příběhu. Tento stav dále plynule přechází k velmi subjektivně laděnému průzkumu autorovy vlastní situace ve světě v obrazových denících na pozadí neživých předmětů. Návratem zpět je pak přesný záznam situace věcí, které nás obklopují a jejich konceptuální transformace přenesením do jiného prostoru,“[49] řekl o koncepci výstavy její kurátor Aleš Kuneš, který zároveň vyučoval předmět Fotografické zátiší na opavském Institutu. A právě z fotografií studentů odevzdaných v rámci tohoto předmětu vytvořil tuto skupinovou výstavu. Z prací Markéty Márové, Evy Pandulové, Kateřiny Průžkové, Joanny Rzepky-Dziedzic a Martina Wágnera je zřejmé, že fotografie zátiší se oprošťuje původní kompozice neživých předmětů na pozadí a získává v dnešní době mnohem širší kontext. Výstavě se dostalo

[49] Kuneš Aleš: K věci, předmluva v katalogu výstavy, Slezská univerzita v Opavě 2008

následné reprízy v ostravském Divadle Jiřího Myrona, ta však byla rozšířena o fotografie několika dalších autorů.

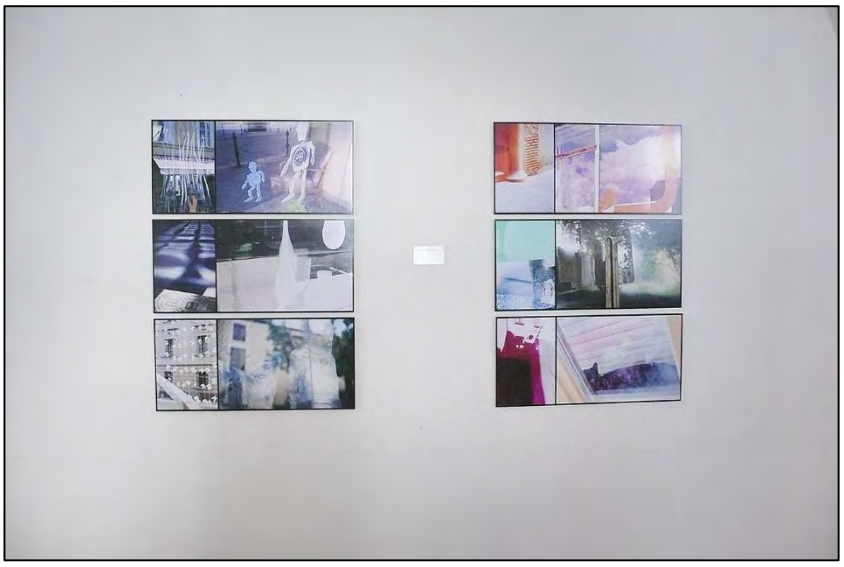

Prawdopodobnie wszyscy jesteśmy tylko zwykłymi śmiertelnikami
Prawdopodobnie wszyscy jesteśmy tylko zwykłymi śmiertelnikami
Prawdopodobnie wszyscy jesteśmy tylko zwykłymi śmiertelnikami

K VĚCI (...)
fotografie studentů ITF k předmětu zátiší
Markéta Márová, Eva Pandulová, Kateřina Průžková,
Joanna Rzepka - Dziedzic a Łukasz Dziedzic,
Martin Wágner
kurátor Aleš Kuneš

8. 7. – 18. 8. Tereza Vlčková: TWO/ A Perfekt Day, Elise

Hned dvěma soubory se představila tehdy vycházející hvězda Tereza Vlčková. Fotografka, která současně studovala reklamní fotografii na zlínské Univerzitě Tomáše Bati a opavský Institut tvůrčí fotografie, na sebe poprvé výrazněji upozornila v roce 2007, třetím místem v soutěži FRAME. Následující rok získala cenu UniCredit Bank Young Photo Award pro nejlepšího autora do 35 let zastoupeného na výstavě Prague Photo. A právě soubory, za které obě ocenění získala, byly součástí opavské expozice. Ve svých fotografiích Vlčková vytváří tajemnou atmosféru, vyvolávající přímo snový dojem. Zcela zřetelný odkaz snu lze nalézt v souboru A Perfect Day, Elise. Únik od vnějšího světa, oproštění a osvobození, to vše lze vycítit z valašské krajiny a dívek v různých fázích vzletu. V druhém vystaveném souboru s názvem TWO si Vlčková klade otázky identity, a existence. Na pozadí stromů či křovin stojí vždy dvojice dívek. Jsou to skutečná dvojčata, nebo jsou dívky klonované pomocí počítače? To je otázka, která napadne každého diváka. Tato nejistota vzbuzuje otázky základních lidských vlastností, hledání dobra i zla, strachu a pokory. Díky těmto i pozdějším souborům získává autorka mnohá ocenění u nás i ve světě a je zastoupena v několika prestižních sbírkách.

TEREZA VLČKOVÁ

5. 9. – 12. 10. Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie

Výsledky projektu Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie, který probíhal od konce roku 2003, byly představeny na výstavě probíhající jako součást 51. ročníku festivalu Bezručova Opava. Tento projekt byl dosud posledním zorganizovaným velkým projektem Institutu tvůrčí fotografie a byl pořádán ve spolupráci se Statutárním městem Opava. Na kuratele výstavy spolupracovali Tomáš Pospěch a Vladimír Birgus.

Projekt svým způsobem práce navázal na projekt Lidé Hlučínska z druhé poloviny devadesátých let a pozdější projekt Zlín a jeho lidé. V průběhu projektu bylo zorganizováno několik workshopů, například se zaměřením na netradiční formy dokumentární fotografie, workshop organizovaný v prostorách ženské i mužské opavské věznice a dva workshopy se zaměřením na opavské domácnosti. Mnozí ze studentů však pracovali i samostatně na svých tématech. Z řad pedagogů se na projektu podíleli Jindřich Štreit, Tomáš Pospěch, Vladimír Birgus, Jiří Siostrzonek, Václav Podestát a Vojtěch Bartek. Při příležitosti zahájení výstavy byl vydán 54 stránkový barevný katalog.

„*Projekt vzbudil oprávněnou naději, že budeme mít možnost uvidět Opavu najednou jinak, než jsme v chvatu všedního dne zvyklí, že si budeme moci povšimnout souvislostí, které běžně nevnímáme*,“[50] uvedl k projektu rektor Slezské univerzity Rudolf Žáček.

Pokud porovnáme výsledné fotografie a předcházejícími projekty je na první pohled zřejmý odklon od černobílé fotografie. Na vzestupu je i portrétní tvorba, ať už v jakýchkoliv podobách. Zatím co v katalogu Lidé Hlučínska se

[50] Žáček Rudolf: Opava na prahu nového tisíciletí, text předmluvy katalogu, Slezská univerzita v Opavě 2008

portrétní tvorbou prezentuje pouze Petr Hrubeš, v opavském katalogu můžeme nalézt portréty Jiřího Hrdiny, Davida Macháče, Jiřího Žižky, Jaroslava Kociána, Milana Illíka, Jana Langra, Marcina Liberského, nebo v podobě portrétů vycpaných zvířat Kamily Musilové. Zajímavé jsou letecké snímky Opavy z různých období od Petra Nagyho, pohledy Marka Malůška na vylidněnou Opavu, nebo dnes již zaniklá průčelí obchůdků Martiny Novozámské. Opavské klima dokresluje i tradičně silná dokumentární fotografie zastoupena pedagogy Jindřichem Štreitem, Václavem Podestátem, Tomášem Pospěchem, nebo studenty, například Janem Dynterou, Laurou Wittekovou, Michalem Popieluchem, Milanem Illíkem, Poláky Arkadiuszem Golou, Krzysztofem Goluchem, Andrzejem Marczukem a Krzysztofem Szewczykem. Celkem bylo vystaveno dvacet autorů z řad studentů a tři pedagogové.

Fotografie nebyly vzhledem k počtu umístěny pouze v refektáři, kde oficiálně Kabinet fotografie sídlil, ale i v prvním a druhém patře Domu umění včetně oratoře. Vystavené fotografie byly mnoha formátů, adjustované v rámech i nalepené na podložce. Vernisáž výstavy se nesla ve velkolepém stylu, bohatě zastoupeni byli nejen pedagogové Institutu tvůrčí fotografie a jeho studenti, ale zúčastnili se i zástupci Statutárního města Opavy včetně tehdejšího primátora Zbyňka Stajnury i zástupců vedení Slezské univerzity, například rektor Rudolf Žáček, prorektor Zdeněk Stuchlík, děkan Filosoficko-přírodovědecké fakulty Zdeněk Jirásek, kvestor Jaroslav Kania a další. Součástí vernisáže byl i bohatý raut posezení na zahradě Domu umění.

Zarážející je fakt, že se výstava setkala jen s minimálním zájmem médií. Mimo vystoupení Tomáše Pospěcha v pořadu Českého rozhlasu 1 Radiofórum zmínily výstavu pouze dva články, z toho jeden jen okrajově. Bohužel ani fotografie z instalací či vernisáže se v archívu Institutu tvůrčí fotografie ani Bludného kamene, jakožto tehdejšího provozovatele Domu umění, nezachovaly.

INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE
očima studentů
Institutu tvůrčí fotografie
FPF Slezské univerzity
v Opavě
Through the Eyes of Students
of the Institute of Creative Photography
of the Faculty of Philosophy and Science,
Silesian University in Opava
OPAVA

22. 10. – 23. 11. Barbora a Radim Žůrkovi: Potomci/Nevidomí

Tehdejší studenti Radim a Barbora Žůrkovi se ve své tvorbě dlouhodobě věnují otázkám lidské identity. Prvotním impulzem ke vzniku cyklu Potomci bylo narození jejich vlastní dcery. Položili si otázku, jak by vypadalo jejich dítě, kdyby byl otcem někdo jiný. Nafocením reálné matky, potenciálního otce a jejich zkombinováním pomocí počítačové montáže vytvořili fiktivního potomka.

Druhý soubor s názvem Nevidomí zkoumá vnímání samotného hendikepu. *„Vše co vidí, je tma. Veškeré vizuální představy jsou založeny na hmatové, zvukové a pachové informaci. Funkce očí je snížena, ne však nulová,“*[51] píšou manželé Žůrkovi v tiskové zprávě. Fotografují nevidomé, jejich oči jsou plné umělých slz a do rukou jim vkládají předměty, které pro ně pozbyly hodnoty, například zrcátko nebo klíče od auta. Přestože za tyto fotografie získali manželé Žůrkovi čestné uznání v soutěži Czech Press Photo, samotní nevidomí i jejich okolí tento soubor nepřijali. Proto jej autoři dále nevystavují a ani jinak neprezentují. Výstava byla pomyslně rozdělena na dvě části. Zatím co fotografie z cyklu Potomci byly adjustovány přímo na podložce, fotografie nevidomých byly zarámovány pod sklem ve světlých rámech a opatřeny paspartou.

[51] Žůrková Barbora, Žůrek Radim: Tisková zpráva k výstavě, www.photorevue.com

27. 11. – 28. 12. Jiří Zykmund: Centrální šatna

Poslední fotografickou výstavou v Domě umění, kdy jeho provozovatelem bylo občanské sdružení Bludný Kámen, byla výstava člena brněnské skupiny fotografů Steiner Gruppe a filmaře Jiřího Zykmunda. Výstava vznikla z iniciativy tehdejšího pedagoga Institutu tvůrčí fotografie Evžena Sobka, který byl zároveň i kurátorem. Černý humor a ironie jsou hlavní nástroje Zykmundových fotokoláží, v nichž spojováním symbolů a situací glosuje současnou konzumní, povrchní a duševně prázdnou společnost.

„Centrální šatna je místem, kam si Jiří Zykmund dennodenně odkládá své niterné prožitky, postřehy, starosti i radosti. Ty tu ale nezůstávají pouze ležet, jejich koncentrace vede k vzájemným interakcím, které Jiří Zykmund se zaujetím sleduje. Elementární pocity se začínají propojovat a pozvolna se proměňují v obrazy, které představují osobité vizuální fragmenty současného životního stylu,“[52] uvedl v tiskové zprávě Evžen Sobek. Jiří Zykmund představil opavským návštěvníkům krajní polohu fotografie, hraničící s experimentem.

[52] Sobek Evžen: Jiří Zykmund Centrální šatna, tisková zpráva k výstavě, www.photorevue.com

Zhodnocení Kabinetu fotografie v období provozování Domu umění sdružením Bludný kámen

Výraznou změnou oproti původnímu Kabinetu fotografie na Ostrožné ulici, jsou prostory refektáře Domu umění. Původní výstavní prostory byly situovány ve dvou místnostech s velmi dominantními klenbami. Refektář je kompaktní a přitom dostatečně velký prostor, jehož součástí je sice taky klenboví, ale působí mnohem vzdušněji. Navíc v případě nutnosti opravdu velikých výstav je možnost jejich realizace ve všech prostorách Domu umění.

Z výstavního plánu se bohužel vytratily výstavy zahraničních autorů zvučných jmen. Mimo výstavy Akt v české fotografii 1960 – 2000 nebyly zrealizovány žádné další projekty týkající se určitého období, nebo tématu v české fotografii. Což je myslím škoda, protože tyto výstavy nepochybně obohatily opavského diváka. O to více, uvědomíme-li si, že například fotografií významných představitelů české avantgardy byly dlouhodobě deponovány v prostorách opavského Institutu tvůrčí fotografie.

Institutu tvůrčí fotografie se podařilo uspořádat několik velmi významných skupinových výstav mapujících činnost Institutu, ve kterých při různých příležitostech představil studijní výsledky svých žáků. Byly to výstavy Klauzurní a diplomové práce 1998 – 2003, Opava na prahu nového tisíciletí, Absolventi Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991 – 2006, nebo výstava Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie.

Velkým pozitivem je, že se daleko víc prezentovala tvorba mladých autorů, ať už prostřednictvím samostatných nebo skupinových výstav. Příjemnou změnou

byly i studentské výstavy fotografií jednoho společného tématu, jakými se staly například Krajina studentů Institutu tvůrčí fotografie, nebo výstava K věci ….

Zcela zřetelný je posun studentů k barevné fotografii. To nepřímo souvisí i se změnou prezentace fotografií. Značná část barevných fotografií je adjustována na podložku, ať už z různých plastů nebo z hliníku. Bylo i období vystavování fotografií vytištěných na plátně a zavěšených přímo na stěně místnosti.

Přerušení činnosti Kabinetu fotografie v Domě umění

Pod záminkou připravované rekonstrukce Domu umění byla ze strany Statutárního města Opavy na konci roku 2008 ukončena občanskému sdružení Bludný kámen smlouva o pronájmu Domu umění. Fakticky tím zanikl i Kabinet fotografie. Svou výstavní činnost v Moravskoslezském kraji Institut tvůrčí fotografie tak soustavně vyvíjel pouze v Galerii Opera v prostorách ostravského Divadla Jiřího Myrona. Město Opava zřídilo Opavskou kulturní organizaci, jejímž úkolem bylo zajišťovat veškerý kulturní provoz v objektech, které byly ve vlastnictví města. V Domě umění proběhla nejdříve počátkem roku 2009 menší rekonstrukce, jejíž součástí bylo nové osvětlení, a následně celková rekonstrukce, která trvala až do podzimu roku 2011.

Po konkurzu na galeristu se do Domu umění vrací Martin Klimeš jako zaměstnanec Opavské kulturní organizace. Počátkem roku 2012 se obnovuje činnost Kabinetu fotografie. Ten opouští prostory refektáře a stěhuje se do druhého patra Domu umění. Všechny výstavní prostor jsou vybaveny nový závěsným systémem i adekvátním osvětlením. Vernisáže jednotlivých výstav se konají společně, takřka bez výjimky v atriu Domu umění. Přes všechny personální změny od znovuotevření zrekonstruovaného Domu umění Kabinet fotografie stále zůstává součástí výstavní nabídky.

2012

17. 1. – 4. 3. Já, ty, my

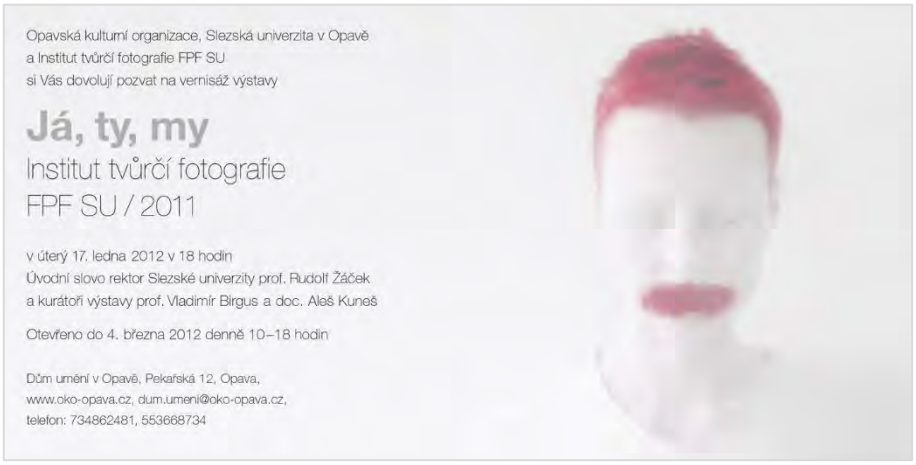

Zahajovací výstavou obnoveného Kabinetu fotografie opavského Domu umění, který se nově přesunul z původních prostor refektáře do druhého patra, byla výstava nazvaná Já, ty, my a představila aktuální tvorbu studentů Institutu tvůrčí fotografie. Nebyla to však tradiční výstava diplomových a klauzurních prací, ale její kurátoři Vladimír Birgus a Aleš Kuneš sestavili expozici, jejíž spojovací linkou se staly mezilidské vztahy, rodina, soukromí, intimita a autoreflexe. Protože se těmto tématům věnuje poměrně velký počet studentů, výstava byla situována nejen do prostor Kabinetu v druhém patře, ale zabírala současně celé první patro Domu umění. Sloupové síni vévodily rodinné portréty Jaroslava Kociána a Pawla Olejniczaka. V prvním patře byly umístěny například snímky zachycující dospívání své dcery od Anny Grzelewské, fotografie Michaely Spurné, nebo fotografie, v nichž Magda Veselá reflektuje své neuspokojivé manželství doplněné o videoprojekci. Druhému patru pak dominovaly dvě nezvyklé expozice tří autorů. Petra Dostálová šikovně spojila své vtipně ironické autoportréty ve stylu celebrit s velmi netradiční instalací, která mimo centrálně umístěné fotografie zahrnovala zlatě rámovaný obraz s autoportrétem á la Jadran Šetlík,

lightbox imitující webové stránky, titulku bulvárních novin a autorské vydání časopisu Vanity Fair. Druhým netradičním řešením byla instalace autorské dvojice Anny Gutové a Gabriela Frágnera, umístěná na konci chodby. Inscenované rodinné snímky, datované do dob normalizace, dokonale doplňovala dvě dobová křesla, stolek a lampa. Mezi vystavujícími byli i Lenka Bláhová, Kristýna Erbenová, Daniel Laurinc, Dereck Hard, Roman Dobeš, Kamila Rokická, Daniel Poláček a další. Poprvé v historii byly vystaveny videoprojekce běžící ve fotorámečcích. Během tří let, co nefungoval Kabinet fotografie, se výrazně změnil i způsob adjustace fotografií. Většina snímků byla nalepena na podložku, nejčastěji patrně tvořenou sendvičem hliníkových plechů a plastu. Fotografií zarámovaných pod sklem ve dřevěných rámech bylo jen minimum. Vernisáž výstavy v nově zrekonstruovaném Domě umění se nesla ve velkolepém stylu. Mimo pedagogů Institutu tvůrčí fotografie a zástupců vedení Slezské univerzity, byl přítomen i primátor Statutárního města Opavy Zdeněk Jirásek. Silné bylo zastoupení z řad studentů Institutu i dalších návštěvníků. O hudební produkci se postaral příležitostný soubor Marka Malůška s názvem Moravský svoz. K občerstvení hostů byl připraven bohatý raut a došlo dokonce i na tanečky.

Netradiční novinkou byly komentované prohlídky k danému bloku výstav, které konaly 22. února. Nejprve proběhla komentovaná prohlídka výstav Janusze Kapusty a Oldřicha Moryse, kterou vedl galerista Martin Klimeš. Poté si mohli poslechnout, a zároveň se zapojit do diskuze s pedagogem Institutu tvůrčí fotografie Jiřím Siostrzonkem, který hovořil o výstavě Já, ty, my. Prohlídky se zúčastnilo okolo třiceti lidí.

15. 3. – 29. 4. Dagmar Hochová: Akrobat na glóbu života

Kurátor Tomáš Pospěch připravil pro Kabinet fotografie výběr z celoživotní tvorby první dámy české reportážní a dokumentární fotografie Dagmar Hochové. Na počátku druhé světové války nastoupila Hochová studia na Státní grafické škole. Jedním z jejich pedagogů byl i Jaromír Funke, který dokázal pro fotografii nesmírně nadchnout. K studiím na FAMU ji přemluvil spolužák z grafické školy Ján Šmok. Po dokončení studia v roce 1953 odmítla umístěnku k filmu. V té době se naštěstí začal formovat Svaz výtvarníků - fotografická sekce. V jejím v čele stál Josef Prošek, Tibor Honty, Josef Ehm i Josef Sudek. A protože podle slov Dagmar Hochové dostali příkaz shora, aby ve svazu měli nějakou ženu a vzpomněli si právě na ni. Paradoxem bylo, že jako jediná měla vysokou školu, což dodalo svazu i svou váhu.[53] Pro samotnou Hochovou to však znamenalo získání razítka v občance a konec rizika, že bude popotahována za příživnictví. Tím začala její spolupráce s časopisem Vlasta, Literární noviny, nebo nakladatelstvím Albatros. Díky spolupráci s redaktorem Bohuslavem Blažkem z Literárních novin vytvořila působivé portréty osobností z řad literátů, básníků a výtvarných umělců. Dlouhá léta fotografovala členy České obce legionářské při jejich pravidelných cestách do

[53] Hochová Damar: Osudy, rozhlasový pořad ČRo Vltava 21.3 2006

Lán k hrobu T. G. Masaryka. Avšak většina lidí si Dagmar Hochovou spojuje s fotografiemi dětí. V jejich bezprostředním světě našla únik od tvrdé reality socialismu padesátých let. Nikdy se nepodřídila tlaku pořizovat oslavné fotografie socialismu a tak se jí podařilo vytvořit v té době nepublikovatelný záznam celé jedné epochy. Na výstavě mohl divák shlédnout velmi zajímavou kolekci momentek ze života, velmi silných portrétů i fotografií dokumentujících proměny hlavního města. Pospěch se snaží ukázat vlivy, které působily na autorčinu tvorbu. Ať už to byla osobnost Jaromíra Funkeho, surrealismus, nebo přátelství s literáty a umělci. Fotografie byly zarámovány pod sklem v dřevěných černých rámech a opatřeny bílou paspartou. Nevelký formát fotografií a jejich seskupení vytvořilo svěží a vzdušnou expozici. Výstava tak byla příjemnou alternativou k v minulosti často převažujícím studentským výstavám.

10. 5. – 24. 6. Jaroslav Kocián: Fotografie

Havířovský rodák Jaroslav Kocián patří k mladé generaci fotografů hledajících náměty fotografií bezprostředně ve svém okolí. V Opavě představil fotografie ze čtyř souborů vznikajících v průběhu jeho studia na opavském Institutu tvůrčí fotografie. Projdeme-li si chronologii autorovy tvorby, vidíme zřetelný posun od původních dokumentárně laděných portrétních snímku navazujících na odkaz americké fotografky Diany Arbus k čisté portrétní tvorbě. Zatím co rané snímky ještě Kocián fotografuje černobíle, postupně přechází na práci s barvou. V posledních souborech využívá kombinace přirozeného světla se světlem bleskovým. Jen naprosté minimum jeho fotografií vzniká v interiéru. Přes zdánlivou nesourodost jednotlivých souborů je návštěvníkovi výstavy ihned jasné, že kurátorka Dita Pepe odvedla velmi dobrou práci. Využila totiž jednotících prvků a celá výstava tak diváka vtáhne do tajemného světa Kociánových příběhů.

3. 7. – 30. 8. Gustav Ulrich: Altvaterland

Výstavu amatérského fotografa Gustava Ulricha přivezl do Opavy nadšenec Zdeněk Mateiciuc z Oder. Snímky pořízené na přelomu 19. a 20. století provází příběh, jehož počátek není ve světě fotografie zcela ojedinělý. Vše začalo nálezem skleněných desek na půdě domu v Odrách. Ty naštěstí neskončily na skládce, nebo nezkatalogizované ve sklepě některého z regionálních muzeí. Ujal se jich pan Mateiciuc, který se energicky vrhnul do pátrání po okolnostech a místech jejich vzniku. Podařilo se mu nejen zjistit autora fotografií, ale zrekonstruovat celý osud jeho rodiny, která vlastnila bělírnu v dnes již zaniklých Rejhoticích. Gustav Ulrich byl ryzí fotograf, nesdružoval se v žádném klubu fotografů. Z jeho snímků je jasné, že přes nesporný talent a rozvinuté výtvarné cítění sledoval tehdejší fotografické dění. Dokazuje to nejen kompoziční řešení jeho snímků, ale i fakt, že jeho kolekce byla nasnímána hned v několika rozměrech negativů, výjimkou nejsou ani panoramatické nebo stereoskopické snímky. Ve své tvorbě se neomezoval jen na svou rodinu a okolí. Své úsilí nasměroval do roviny dokumentační. Portrétoval své příbuzné, ale taky rodiny svých zaměstnanců. Zachytil dobovou architekturu a její zasazení do krajiny. Fotografoval při turistických výletech, zimních radovánkách a sportovních akcích. Cenné jsou i jeho snímky z výstavby železnice v údolí Desné, stejně jako snímky dokumentující provoz, vybavení a práci dělníků v jeho továrně. Vytvořil tak velmi unikátní a

u amatérského fotografa velmi nezvykle širokou kolekci snímků, prostřednictvím které můžeme nahlédnout do života v regionu podhůří Jeseníků, kterému tehdejší usedlíci říkali Altvaterland. Regionu, kde do poklidného života sudetských obyvatel osudově zasáhla nadcházející druhá světová válka i poválečný vývoj v Československu.

„*Soubor fotografií Gustava Ulricha klade dnešní společnosti řadu nutkavých otázek o vině, pomstě, násilí, moci, válce, ideologii, ale také intimní otázky po smyslu domova, vykořenění, ztráty personální i kolektivní identity. Jsou to fotografie, které působí silně na vnímání nejen jako celek, ale zároveň ve svých jednotlivostech, v drobných příbězích a událostech lidí, kteří ještě nedávno byli našimi sousedy a dnes už o nich nevíme téměř nic*,“[54] naznačuje alternativní pohled na fotografie Gustava Ulricha Jiří Siostrzonek, sociolog a pedagog Institutu tvůrčí fotografie, který se na uvedení opavské výstavy podílel.

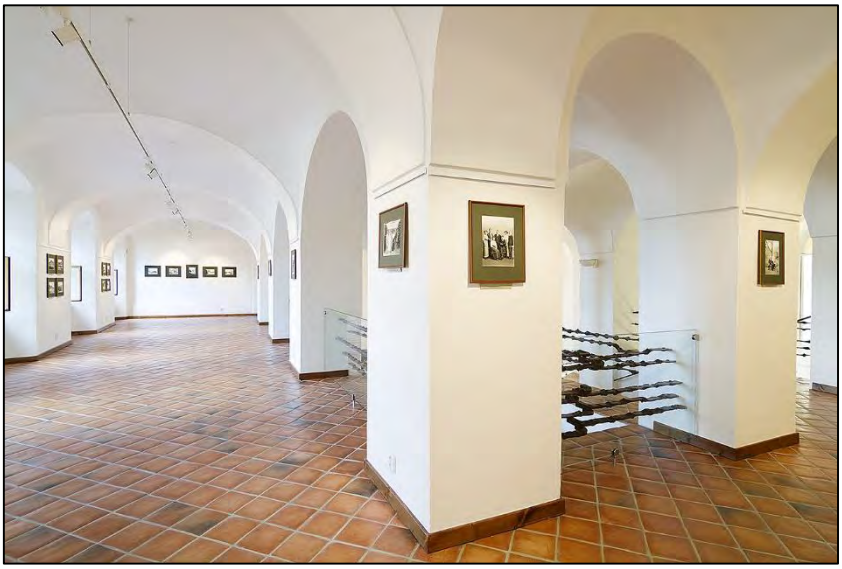

[54] Siostrzonek Jiří: http://www.itf.cz/index.php?text=214-gustav-ulrich-altvaterland

12. 9. – 28. 10. „I“ Autoportréty studentů ITF

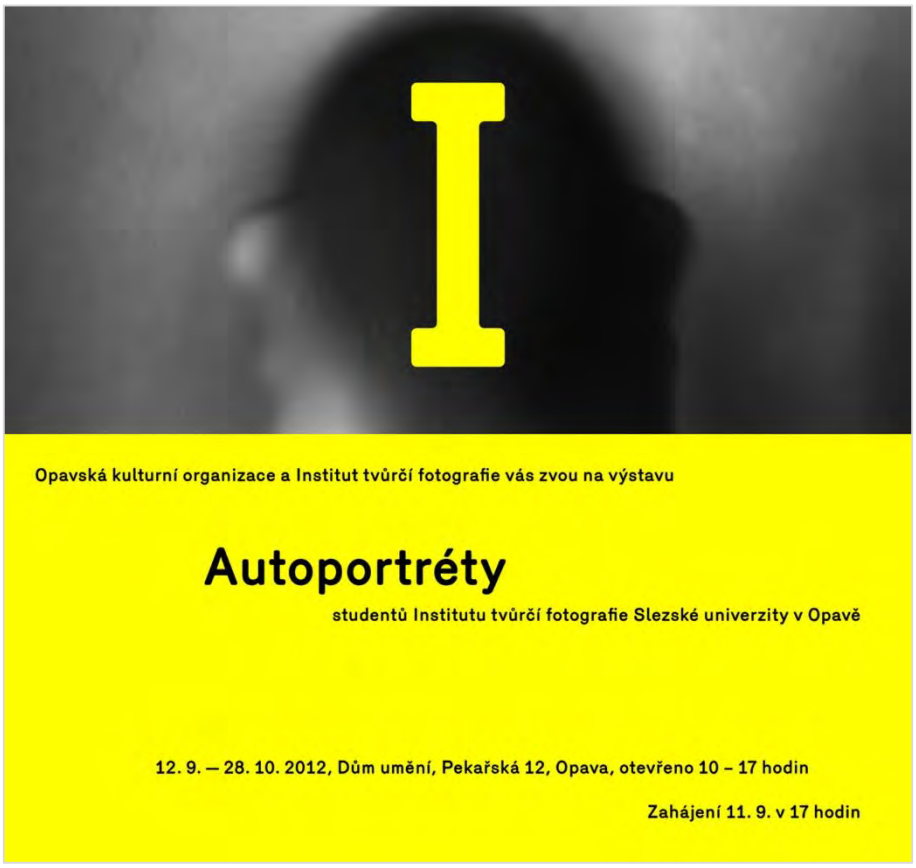

Výstava autoportrétů s jednoduchým „I“ se stala první a zároveň poslední výstavou, kterou vytvořili a zrealizovali samotní studenti Institutu tvůrčí fotografie. Po znovuotevření zrekonstruovaného domu umění vedoucí Institutu profesor Vladimír Birgus učinil nabídku, aby studenti přišli s podněty na výstavy, které by mohly rozšířit stávající výstavní plán a zároveň si vyzkoušeli roli kurátorů a organizátorů. Autoportrétem se ve své tvorbě věnuje velká část studentů a zároveň ji i jedním z vyučovaných povinných předmětů. *„Je to něco jako chodit po minovém poli, jako navštěvovat psychologa, je to terapie, zklidnění a zastavení, intimita, soustředění se sama na sebe, ponoření do vlastního světa, hra se svým druhým já,“* popisuje fotografii autoportrétu garantka výstavy Dita Pepe. Sama je uznávaná fotografka zabývající se autoportrétem a zároveň ho i na Institutu vyučuje. Za nápadem stáli tehdejší studenti posledního ročníku magisterského

studia Ester Havlík Erdélyiová, Anna Gutová, Lena Jakubčáková, a Vladimír Novotný. Fotografie devětadvaceti autorů doslova vyplnily prostor ambitu Domu umění. Převážnou část tvořily fotografie, výjimkou ale nebyly ani objekty, videoprojekce nebo fotografická kniha. Za vystavením tolika autorů, kteří byli často zastoupeni jen jednou fotografií, stála snaha podchytit všechny polohy a vytvořit harmonizující výpověď o autoportrétní tvorbě současných studentů. V obsáhle recenzi výstavy publikované v internetovém magazínu Photorevue.com její autor Branislav Štěpánek kritizuje výběr slovy: „*Je trochu škoda, že autoři, kteří se tématu autoportrétu věnují programově, chybějí. Vzpomeňme například Julii Štybnarovou a její časoměrné portréty z období těhotenství, bývalou studentku ITF Věru Stuchelovou (autoportréty, v kterých na svou tvář promítala reprodukce slavných obrazů žen, jsou dokonce ve sbírce Národní galerie!), rasové fenotypy Bartoloměje Lurky či konceptuální polohu Romana Dobeše v cyklu jediná pravá. Dalším nedostatkem je fakt, že někteří vystavující studenti, zřejmě ve snaze o ukázku pestrosti své tvorby a snad i s dobrým úmyslem, nezaslali své notoricky známá a oceňovaná díla, ale druhořadé práce, které v lepším případě můžeme považovat za experimenty, v horším případě za fotografická cvičení. Autorky Lenka Bláhová či Anna Gutová takto bohužel přispěli k degradaci výstavy a práce kurátorů.*“[55] Vůči tomuto názoru se lze velmi úspěšně vymezit. Je jasné, že Branislav Štěpánek nesleduje pozorně dění na vlastní škole a nenavštěvuje ani nejvýznamnější výstavy, které škola pořádá. Pokud by to dělal, zjistil by, že mnozí autoři a jejich díla, u kterých poukazuje na nezařazení do výběru výstavy, byli již vystaveni na výstavě Já, ty my, kterou mohli diváci vidět v Domě umění před necelým půl rokem. Je naprostým nesmyslem vystavovat stále dokola „*notoricky známá a oceňovaná díla*“[56]. Pokud by to kurátoři výstavy dopustili, ukázali by jen

[55] Štěpánek Branislav: recenze výstavy „I“ autoportréty studentů ITF, www.photorevue.com
[56] Štěpánek Branislav: recenze výstavy „I“ autoportréty studentů ITF, www.photorevue.com

neschopnost uchopit téma svým vlastním způsobem. Důležitost takovýchto výstav je třeba vnímat i jiného úhlu. Nejenže nabízejí alternativu pohledu na tvorbu studentů Institutu tvůrčí fotografie, ale taky budují mezi studenty pocit sounáležitosti a snaží se je angažovat. Důkazem toho není jen množství studentů, kteří si přijeli nainstalovat vlastní díla. Výjimečná byla i bohatá účast z řad studentů při samotné vernisáži. Z toho lze soudit, že tyto a podobné projekty mají smysl a mezi studenty je o ně nebývalý zájem.

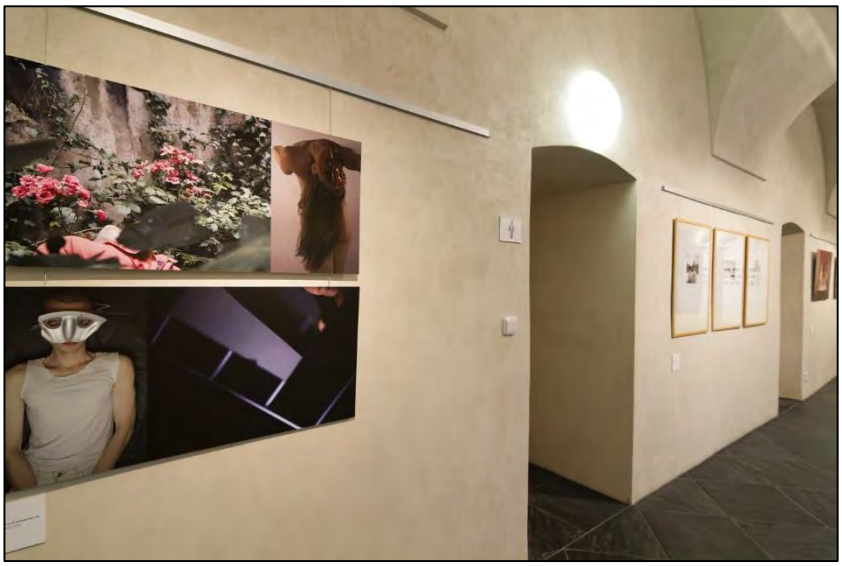

I
Autoportréty studentů Institutu tvůrčí fotografie SU v Opavě / Self-Portraits by Students of the Institute of Creative Photography, SU in Opava

8. 11. – 30. 12. Interpretace aktu

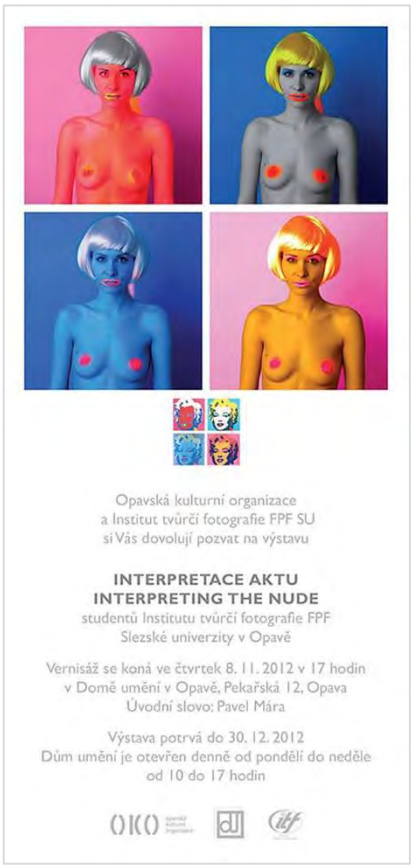

Zatím poslední výstavu fotografií studentů Institutu tvůrčí fotografie s jedním jediným tématem se stala výstava s názvem Interpretace aktu. Kurátorem této výstavy byl Pavel Mára, který na opavském Institutu fotografii aktu vyučuje. Zvláštností této výstavy je, že poprvé byla v Opavě vystavena pouze jediná fotografie od každého autora. To souviselo s faktem, že interpretovat akt podle předlohy známého autora je součástí výuky třetího ročníku bakalářského studia a odevzdává se právě jen jedna fotografie. Převážnou část expozice tvoří snímky z posledních let, Mára při sestavování expozice nebál vmísit i fotografie staré deset i více let. Rekordmanem je fotografie polské studentky Marii Sliwy vzniklá v roce 1997. Kurátor tím ukazuje, že vhodný nápad a dostatek invence dokáže setřít i časový rozdíl tolika let. *„K výstavě mne inspirovaly letošní výborné práce studentů v předmětu Akt, který na ITF vyučuji. Původně jsem chtěl vystavit*

pouze jejich fotografie, ale nakonec jsem se rozhodl zařadit i osobité práce z předchozích let. Výběrem pro výstavu samozřejmě prošly pouze nejkvalitnější fotografie, originální koncepty blízké světovým předlohám. Vždyť studenti vybírali pro své interpretace takové osobnosti jako je Andy Warhol, Francis Bacon či František Drtikol nebo Gerhard Richter a další, které svými díly ovlivnily vývoj umění,"[57] přibližuje okolnosti vzniku Pavel Mára. Svoji roli organizátora pojal velmi zodpovědně. Nejen že zajistil výstavě širokou publicitu v médiích a nechal vytvořit i videoprojekci, která ukazuje jednotlivé fotografie, ale taky se mu podařilo vytvořit velmi příjemnou a divácky atraktivní expozici. Fotografie z posledních let nechal vytisknout přímo za účelem výstavy, čímž docílil jednotného vzhledu i adjustace fotografií. Fotografie, které byly odevzdány jako černobílé autorské zvětšeniny na barytových papírech, nechal zaadjustovat do vkusných černých rámů pouze mezi dvě skla a tak pomyslnou paspartu tvořila pouze bílá stěna, na níž byla fotografie zavěšena. Součástí výstavy byla i videoprojekce Šimona Pikouse prezentována ve fotorámečku a taky projekce videa, které nechal Mára pro výstavu připravit. K výstavě byl vydán katalog o dvaceti čtyřech stranách a později byla výstava reprízována nejen v ostravské galerii Opera, ale taky ve Varšavě a naposledy v Praze.

[57] Kožiál Jakub: V dějinách prošel akt řadou proměn, Opavský a hlučínský deník 8.11 2012

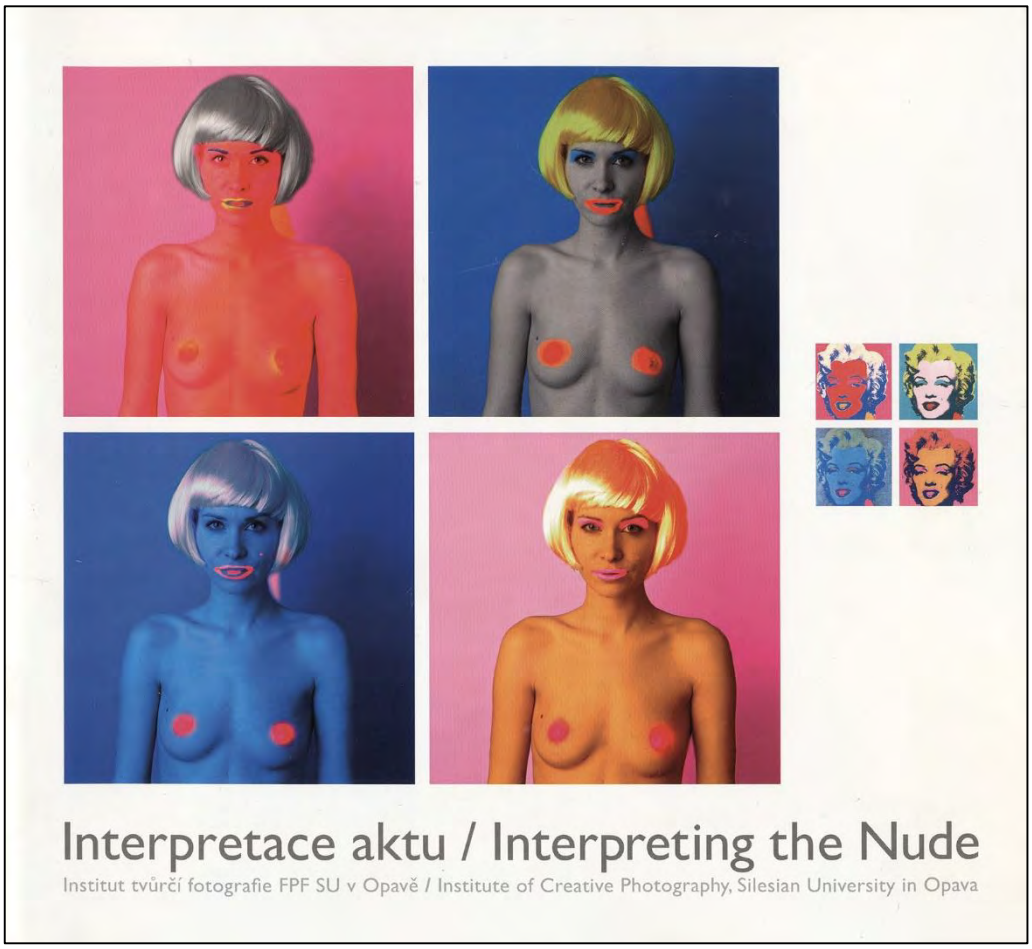
Interpretace aktu / Interpreting the Nude
Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě / Institute of Creative Photography, Silesian University in Opava

2013

11. 1. – 24. 2. Imrich Veber: HOMOurban

Soubor s názvem HOMOurban vystavil v Domě umění mladý opavský rodák a absolvent Institutu tvůrčí fotografie Imrich Veber. Výstavě předcházelo vydání knihy se stejnojmenným názvem, na kterou finančně přispělo i město Opava. Výstava v Opavě a křest knihy během vernisáže tak byly logickým vyvrcholením celého projektu. Člověk v prostředí převážně evropských metropolí, jeho pocity i pocity sebe samého zachytil autor v necelé padesátce vystavených fotografií. *„Podobné situace a podobné životní osudy lze najít napříč celým evropským kontinentem. Situaci, kterou jsem prožil v Budapešti, dřív nebo později prožiju znovu třeba v Ženevě. Svým souborem HOMOurban chci vyjádřit svůj pocit z Evropy, která se stále více sjednocuje,“*[58] popisuje podněty svého fotografování Imrich Veber. Navzdory současným trendům fotografuje černobíle. Dalo by se říci, že striktním vyloučením barvy stírá vizuální rozdíly mezi jednotlivými kulturami a znemožňuje divákovi jednoznačně identifikovat místo vzniku snímku. Ve svých fotografiích sjednocuje evropský prostor. Města, ve kterých jednotlivé fotografie

[58] Kožiál Jakub: HOMOurban se už brzy představí veřejnosti, Opavský a hlučínský deník 4.1 2013

vznikly, nejsou jednoznačně identifikovatelná. Vystavené černobílé fotografie byly dvou velikostí, jejich vhodným prostřídáním vytvořil autor dynamickou expozici. Tu podtrhovalo i natlačení některých fotografií na hranu stěny. Nezvyklé pro Opavu bylo také rozdělení výstavy mezi Dům umění a opavskou galerii Gottfrei. Rozdělení expozice mezi několik výstavních prostor proběhlo v minulosti pouze dvakrát, na výstavách Diplomové a klauzurní práce 1998 - 2000 a Absolventi Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991 - 2006.

16. 5. – 30. 6. Diplomové a klauzurní práce 2012 – 2013

Výstava s názvem Klauzurní a diplomové práce 2012-2013 představila fotografie Alicje Brodowicz, Marca Ceccaroniho, Jiřího Dobrého, Zuzany Halánové, Dereka Harda, Dominiky Jackuliakové, Marcina Jedrysiaka, Renáty Mii Köhlerové, Evy Malúšové, Magdaleny Sokalské a Artura Alana Willmanna. Úvodní slovo při vernisáži pronesl Jindřich Štreit.

„Vystavený soubor nemá jednotící téma, a přesto se u většiny autorů rýsuje zřetelná linka ponoru do intimního světa. Tento introspektivní pohled je významným signálem, že studenti částečně opustili velká sociální a humanistická témata současného světa a snaží se pochopit sama sebe v kontextu nejbližších vztahů a okolního světa. Jsou to subjektivní mikropříběhy, kterým je mnohdy obtížné porozumět, protože nekomunikují univerzálním jazykem. Cestu k jejich vyprávění si musíme najít pečlivým čtením obrazů,“[59] přibližuje výstavu pedagog Jiří Siostrzonek. Pokud se podíváme blíže, zjistíme, že téma identity se objevuje převážně u mužských fotografů, například Marca Ceccaroniho, Marcina Jedrysiaka, nebo Derecka Harda. Témata interpersonálních vztahů řeší ve svých fotografiích Magdalena Sokalska, Dominika Jackuliaková a v podstatě i Zuzana

[59] Siostrzonek Jiří: text k výstavě Klauzurní a diplomové práce 2012-2013, www.itf.cz

Halánová ve svém souboru Childles. Poněkud vypadává soubor Jiřího Dobrého Vakat, který mezi ostatními fotografiemi příliš nesedí. Soubor Mongolia Artura Alana Willmanna se dostal na výstavu patrně nedopatřením. Ne že by do ní nezapadal, ale byl odevzdán jako klauzurní práce již v roce 2011 a tudíž nesplňuje časové ohraničení vystavených prací. Přestože pozvánka na výstavu uvádí, že se jedná o první část a článek publikovaný na stránkách Institutu slibuje, že druhá část bude uvedena na podzim téhož roku, tato již bohužel zrealizována nebyla.

itf

15. 7. – 11. 8. Zdeněk Stuchlík: Metamorfózy

Víc jak deset let vznikající cyklus fotografií s názvem Metamorfózy představila fotografickou polohu astrofyzika a děkana Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě prof. Zdeňka Stuchlíka. Jak již napovídá samotná pozvánka na výstavu, autor se snaží ve svých snímcích propojovat umění a vědu. Základním nástrojem Stuchlíkových fotografií je neostrost, pomocí níž autor abstrahuje. Vytváří tak imaginární barevné světy s ne vždy jednoduše rozpoznatelným příběhem. Stuchlíkovy fotografie jsou pro své téma divácky poměrně náročné. Tím, že součástí každé fotografie je i popisek, nutí diváky k zamyšlení a hledání souvislostí mezi názvem a obsahem fotografie. Ambit Domu umění je prostorově velmi velkorysý a dokázal pojmout skoro čtyřicet velkoformátových fotografií. Otázkou zůstává, zdali to bylo nezbytně nutné. Vystavením menšího počtu snímků by se divákovi rozhodně ulehčilo a nekladlo to takové nároky na jeho vnímání.

15. 7. – 11. 8. Krzysztof Gierałtowski: Polské osobnosti

Fotografie významného polského fotografa Krzysztofa Gierałtowského byly vystaveny v druhém patře Domu umění. Portréty, které vznikly v rozmezí let 1969 až 1995, zachycují podoby významných osobností Polska. Zahájení výstavy se autor nemohl zúčastnit, nicméně setkání s autorem proběhlo těsně před ukončením výstavy. Návštěvníci tak měli možnost poznat tohoto pětasedmdesátiletého velmi vitálního autora a poslechnout si zajímavé okolnosti vzniku jednotlivých fotografií. Přestože Gierałtowského tvorba zahrnuje i portréty barevné, vystavené byly fotografie výhradně černobílé. U svých portrétovaných autor využívá výrazného gesta i charakteristických rekvizit. Nebojí se karikatury

pomocí širokoúhlé optiky, rozostření, ani charakterizujícího detailu. Často taky využívá krajních poloh tonality. Výstava byla realizována ve spolupráci města Opavy s Polským institutem v Praze. Přestože se Institut tvůrčí fotografie na Krzysztofa Gierałtowského výstavě nikterak nepodílel, je škoda, že se nezasadil o větší propagaci výstavy. Setkání s autorem se nepodařilo zpropagovat ani Opavské kulturní organizaci a tak se setkání zúčastnilo pouze šest diváků.

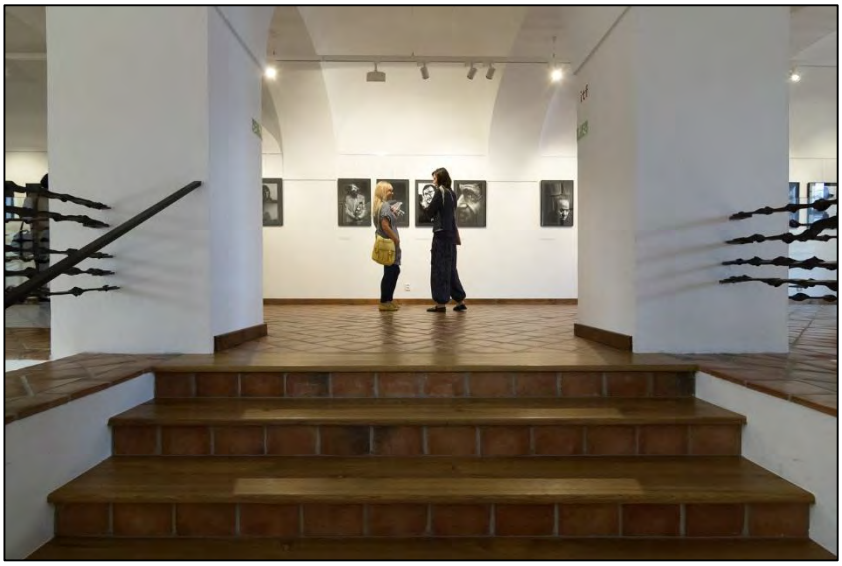

11. 9. – 3. 11. Návrat domů, aneb cesta kolem světa legionáře Václava Balcara

V rámci 56. Ročníku festivalu Bezručova Opava se konala výstava Návrat domů, aneb cesta kolem světa legionáře Václava Balcara. Podnětem pro tuto výstavy byl nápad dramaturga kulturního festivalu Petra Rotrekla, který vymyslel téma festivalu s názvem Cesty kolem světa. Balcarovy fotografie se nenašly náhodou někde na půdě, jak to obvykle bývá. Rodina věděla, že dědeček po sobě zanechal velké množství popsaných a dobře zabalených negativů. Netušila však, že se Václavu Balcarovi podařilo vytvořit unikátní soubor takřka pěti set negativů, zachycujících složitý návrat legionářů do vlasti. První fotografie vznikly v Omsku, kde se Balcar léčil ze zranění. Legionáři poté putovali přes Sibiř, Japonsko, Filipíny, Guam, Havajské ostrovy a Spojené státy. Z těch pak přes západní Evropu až do

Československa. Celou cestu pak virtuálně mohl návštěvník proputovat prostřednictvím vystavených fotografií. Výstava zabrala první i druhé patro Domu umění. Hned při příchodu diváka uvítala obří panoramatická fotografie na plátně o délce několika metrů. Na ni jsou zachyceni legionáři po příjezdu do San Franciska. Následně je návštěvník pomocí velkého panelu s mapou světa, na které je vyznačena trasa i jednotlivé zastávky, veden průběhem cesty. Podél fotografií se vinul pás přerušované čáry, který současně obsahoval popisky jednotlivým snímkům. Vznikla tak divácky velmi přitažlivá expozice s maličkou vadou na kráse. Fotografie byly totiž vytištěny na papír působícím příliš plastovým dojmem a nalepeny na pěnové podložce. Použití papíru s barytovým povrchem by sice zvýšilo náklady na tisk, nicméně by zdůraznilo dobový charakter vystavených fotografií.

„*Václav Balcar nefotografoval žádné události v boji, žádné katastrofické věci, žádné drastické věci. Máme kolikrát pocit, že je to reportáž o jakési cestě v nepřirozených podmínkách napříč světem.*[60] *Svým objektivem napsal fascinující fotografický román bez jediné věty fabulace,*“[61] zhodnotil dojmy z výstavy v rozhovorech pro média sociolog a pedagog Slezské univerzity Jiří Siostrzonek. Příběh Václava Balcara byl publikován v knize, vydané téhož roku u nakladatelství PositiF. Autory knihy jsou Vladimír Balcar, Zdeněk Jirásek, Olga Smičková a Jiří Siostrzonek.

[60] Dohnalová Helena: Fotky legionářů v Domě umění v Opavě, Události v regionech 13.9 2013 ČT1

[61] Motlová Žaneta: S legiemi kolem světa. Vzácné fotky po letech ožívají, Mladá fronta Dnes 10.9 2013

polar

Fotografie ze zajetí, Bohojaviensk, Chersonská guber

15. 11. – 31. 12. Josef Moucha: Na vlastní stopě: Mošnov 1982

Tvorbu nového externího pedagoga Institutu tvůrčí fotografie Josefa Mouchy představuje výstava s názvem Na vlastní stopě: Mošnov 1982. Osmapadesátiletý Moucha, který vystudoval fakultu žurnalistiky Univerzity Karlovy, v sobě snoubí osobnost fotografa a zároveň teoretika fotografie. Články o fotografii publikuje už od svých studentských let. Vystavený cyklus fotografií vznikl v průběhu autorovy povinné vojenské služby. Moucha ji absolvoval až ve svých šestadvaceti letech. To umožnilo vyzrálý pohled na každodenní realitu života mladých branců v mašinerii socialistické armády. Expozici tvořily černobílé zvětšeniny čtvercového formátů zaadjustované pod sklem ve světlých paspartách a dřevěných rámech. Tyto rámy vkusně podtrhují dobovou autenticitu fotografií. Výstava se setkala s velmi příznivým ohlasem u diváků. Mnohým, hlavně pánům, totiž umožnila návrat do mladických let a oprášila jejich vzpomínky na často veselé historky z vojenského života.

2014

10. 1. – 5. 3. František Drtikol: Akty z let 1923 –1929

Expozici díla Františka Drtikola pro opavský Dům umění připravil historik a kurátor prof. Vladimír Birgus. Výstava v této podobě byla poprvé uvedena v loňském roce ve španělském Madridu. Osobnost tohoto významného českého fotografa určitě netřeba představovat. Společně s Josefem Sudkem se zařadili mezi ikony české fotografie. Drtikolovo dílo rozhodně patří do všech publikací, mapujících světový vývoj fotografie. Zařazením Františka Drtikola do výstavního plánu opět překročil Kabinet fotografie opavského Domu umění hranice regionu. Dokazuje to nejen početná účast příznivců fotografie z širokého okolí při vernisáži výstavy, ale i fakt, že expozice Drtikolových fotografií se těšila obrovskému zájmu z řad návštěvníků. Stala se tak patrně jednou z nejnavštěvovanějších výstav v historii Kabinetu fotografie. Jak již napovídá samotný název výstavy, vystaveny byly fotografie aktu vzniklé mezi léty 1923 až 1929.

Vladimíru Birgusovi se podařilo vytvořit kompaktní a divácky přitažlivou kolekci. Decentně zaadjustované černobílé fotografie příjemně koexistovaly s jinak poměrně dominantní architekturou interiéru. Příjemným akcentem byla i za účelem výstavy červeně vymalovaná stěna na konci druhého patra. Celkový

obrázek o osobnosti Františka Drtikola si návštěvník mohl udělat i z projekce dokumentárního filmu režiséra Jiřího Holny Fotograf František Drtikol a z publikací, které v Čechách o díle Františka Drtikola vyšly.

Neodpustím si malou perličku na závěr. Kustodky Domu umění se svěřily, že se poměrně často setkávaly s dotazy návštěvníků, proč jsou vystavené fotografie tak malých rozměrů. Je vidět, že doba pokročila. Koncem února se uskutečnila velmi zajímavá přednáška Jiřího Siostrzonka o osobnosti fotografa Františka Drtikola. O přednášku byl nebývalý zájem a konala se v prostorách refektáře Domu umění. Ještě před začátkem bylo nutno průběžně přidávat židle. Poslechnout si Jiřího Siostrzonka přišlo téměř sedmdesát lidí a tak byl refektář zcela zaplněn.

14. 3. – 20. 4. Vladimír Birgus: Fotografie 1972 – 2014

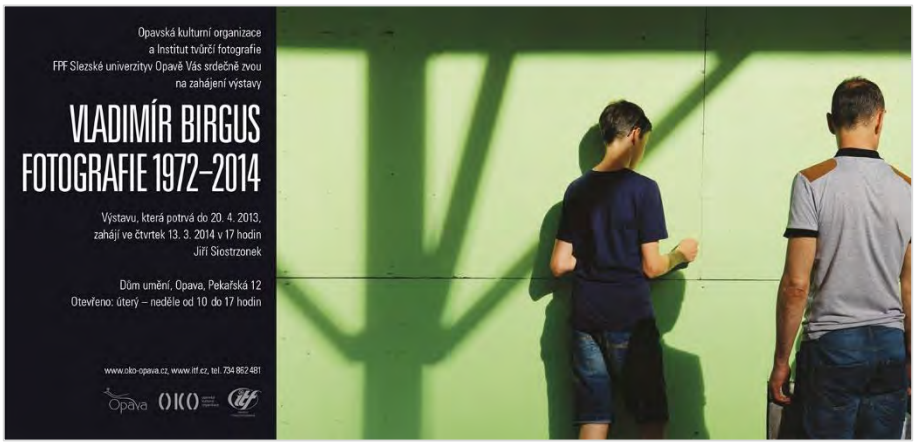

Zatím poslední výstavou, která proběhla v opavském Domě umění, byla výstava vedoucího Institutu tvůrčí fotografie Vladimíra Birguse. Se svým nikdy neukončeným souborem Cosi nevyslovitelného se Vladimír Birgus po sedmnácti letech vrací do Opavy. Vystavoval sice během této doby v Opavě vícekrát, ale pouze v rámci skupinových výstav pedagogů Institutu tvůrčí fotografie. Impozantní výstava byla uspořádána u příležitosti blížících se šedesátých narozenin Vladimíra Birguse. Při analýze Birgusova díla běžný pisatel musí zákonitě propadnout depresím. Vzhledem k tomu, že autor rozvíjí svůj soubor kontinuálně již více jak třicet let, bylo o jeho fotografiích snad vše již napsáno.

Patrně jedna z nejvýstižnějších definic se podařila napsat Václavu Podestátovi do předmluvy katalogu vydaném k Birgusově výstavě v Novém Jičíně: *„Na první pohled vyprávějí fotografie Vladimíra Birguse o miniaturních událostech, odehrávajících se v nejroztodivnějších místech naší planety, ale při jejich podrobnějším zkoumání pak vyprávějí především o současné globalizované společnosti, žijící v neustálém spěchu, o samotě v davu, o kontrastech mezi sny*

a skutečností, o tom, co není vysloveno, ale jen stěží vytušeno. To znamená, o našem vnitřním stavu, jenž si s různým napětím nosíme v našich duších.“[62]

Výstava byla pomyslně rozdělena na dvě části. V prvním patře a sloupové síni mohl návštěvník shlédnout Birgusovy barevné fotografie, ve druhém pak černobílou tvorbu z dřívějších let. Zatím, co černobílé fotografie zaadjustované pod sklem v černých rámech s bílou paspartou byly prezentovány v komornějších rozměrech, Birgusovy barevné fotografie byly opatřeny podložkou z hliníku a vyzvětšovány na impozantní velikost, v některých případech o délce přibližně metru a půl.

Vernisáž výstavy byla patrně největší událostí Domu umění několika posledních let. Společně s Jiřím Siostrzonkem, který je narozen jen o maličko dříve, oficiálně oslavili své narozeniny. Svou účastí byl zastoupen nejen celý učitelský sbor Institutu tvůrčí fotografie, ale i mnozí další spolupracovníci ze Slezské univerzity včetně jejího vedení. Vernisáže se zúčastnilo i nebývalé množství studentů Institutu a dalších návštěvníků z řad příznivců fotografie. K občerstvení byl připraven tradiční raut a vybraní hosté byli pozváni do prostor Moravské kaple, kde pokračovala oslava v komornějším duchu. Výstava vyvolala intenzivní zájem ze strany regionálního tisku a byla hodnocena velmi příznivě. Dále bylo publikováno několik rozhovorů s Vladimírem Birgusem, ve kterých shrnuje svou dosavadní fotografickou činnost, své pedagogické působení na Institutu i úspěchy samotného Institutu tvůrčí fotografie.

[62] Birgus Vladimír: Fotografie 2007 – 2014, KANT 2012

SONY

Zhodnocení období po rekonstrukci

V zatím posledním období trvání Kabinetu fotografie se Institutu podařilo uspořádat několik velmi zajímavých výstav. Mimo úvodní výstavy Já, ta, my z roku 2012, to byla především výstava Dagmar Hochové, nebo vůbec patrně nejnavštěvovanější výstava Františka Drtikola. Poslední dvě jmenované ukázaly nový a svěží pohled na tvorbu autorů a zároveň se na nich objevily nepříliš známé fotografie. Zároveň se ve výstavních prostorách začíná ve zvýšené míře opět objevovat klasická černobílá fotografie, která se v poslední době těší nebývalému zájmu. Příjemným zpestřením výstavního plánu jsou i studentské výstavy na jedno společné téma. Ukazují, že fotografie studentů mají daleko širší záběr než jen často prezentované diplomové a klauzurní práce. Zapojí studenty do samotného dění kolem výstavy a ti si tak ke škole i výstavě vybudují mnohem osobitější vztah. Stojí za úvahu, jestli je nezbytně nutné ukazovat každý rok aktuální výsledky klauzur a diplomek. Chápu, že se tím škola chce prezentovat, ale vývoj fotografie na Institutu tvůrčí fotografie je pozvolný a nedochází k žádným převratným revolucím. A tak se z pohledu opavského diváka může stát, že každoroční přehlídka těchto prací mu nepřinese nic nového a tudíž o ně ztratí zájem.

Závěr

Institut tvůrčí fotografie je nepochybně významnou součástí kulturního dění v Opavě. Jeho výstavní aktivity pod hlavičkou Kabinetu fotografie přinesly opavským příznivcům fotografie nespočet kvalitních výstav. Od roku 1995 a do poloviny letošního roku bylo realizováno 86 výstav. Původní umístění Kabinetu fotografie v prostorách Slezského zemského muzea na Ostrožné ulici poskytovalo atraktivní lokalitu na jedné z nejfrekventovanějších ulic v Opavě. Přesídlením do refektáře Domu umění zase získal Kabinet fotografie nové návštěvníky. Dům umění totiž v rozmanitém spektru nabízí výstavy různých výtvarných i kulturních žánrů. Spojením výstav fotografií s výstavami ostatních odvětví výtvarného umění ve společných prostorách Domu umění přispívá v mnoha případech o rozšíření obzoru návštěvníků. Návštěvník jdoucí si prohlédnout například obrazy české výtvarné moderny je konfrontován se současnou fotografickou tvorbou a naopak. Obdobné to je v případě edukačních programů pořádaných Opavskou kulturní organizací. Návštěvník přichází prohlédnout si kostel svatého Václava, nebo podzemí Domu umění a odchází obohacen o dojmy z probíhajících výstav.

V prvních letech přinášel Kabinet fotografie pestře namixovaný výstavní plán. Mimo zajímavých výstav zahraničních fotografů mohli návštěvníci vidět velké skupinové výstavy českých autorů, výstavy absolventů a studentů Institutu tvůrčí fotografie. V prvních letech proběhlo jen velmi málo samostatných výstav čerstvých absolventů nebo přímo studujících autorů. V průběhu druhého období došlo k výraznému nárůstu těchto výstav. Naopak se již nevystavovali zahraniční autoři. Objevily se první skupinové výstavy studentů na společné téma a ojedinělá výstava spolužáků z polského Horního Slezska. V období po rekonstrukci Domu umění Kabinet přinesl zajímavý mix samostatných výstav klasiků české fotografie, etablovaných současných autorů i skupinových výstav studentů. Výstavní intervaly se oproti předchozím létům prodloužily.

Překvapivě nepříliš šťastné se zdá spojení fotografických výstav s tradičním festivalem Bezručova Opava. Výstavy nejsou v tomto období příliš navštěvovány a ani tisk o ně nejeví nějaká extra zájem. Asi je to dáno faktem, že je v tomto období Opava zahlcena velkým počtem různých kulturních akcí a fotografie, která je běžně dostupná po celý rok tak ustupuje do pozadí. Přestože se daří v posledních letech spolupráce s regionálním tiskem, jak už to bývá, ta je založena především na osobních kontaktech a tak se novináři ve zvýšené míře věnují pouze akcím s těmito kontakty souvisejícími. Určitě by stálo za úvahu zvýšení úsilí a systematičnosti při budování mediáno obrazu školy a tím i zvýšit návštěvnost výstav v Kabinetu fotografie.

Dle mého názoru se nedostatečně využívá potenciálu práce studentů. Součástí výuky jsou minimálně dva předměty, kterých by se dalo efektivně v souvislosti s výstavní činnosti Institutu tvůrčí fotografie využít. Prvním je předmět Základy reportážní fotografie, jehož součástí je reportáž z prostředí Institutu tvůrčí fotografie. V kronikách Institutu se vyskytují takřka bez výjimek pouze fotografie z prostředí výuky na Horní Bečvě, nebo z workshopů konaných v opavském ateliéru. Pokud by úkolem každého studenta bylo zdokumentovat průběh vernisáže jakékoliv výstavy Institutu tvůrčí fotografie, rázem by škola získala poměrně cenný dokumentační materiál. Stejně tak to platí v případě předmětu Seminář kritiky fotografie vyučovaném v druhém ročníku. Případné široké portfolio recenzí a fotografií by se tak staly nejen součástí kronik, ale zároveň by mohly pravidelně a průběžně plnit obsah stránek photorevue.com a tím i zviditelňovat výsledky práce této školy.

Během psaní této práce mi pod rukama prošlo mnoho kilogramů archivních materiálu. Dopisy, články z novin, pozvánky, katalogy i fotografie. Je obdivuhodné kolik úsilí věnovali lidé z Institutu tvůrčí fotografie, aby fotografii i samotný Institut zviditelnili a v očích veřejnosti vybudovali pozici, které se

v současnosti těší. O to víc zarážející je fakt, že se často poměrně velká část tohoto úsilí ztrácí v čase. Že historie jedné z nejvýznamnějších středoevropských vysokých škol vyučujících fotografii se udržuje převážně v paměti pedagogů, zaměstnanců a studentů. Ano, existují sice kroniky, ty jsou bohužel vedeny zcela nesystematicky a mnoho podstatných informací v nich chybí.

Pro mě osobně bylo zpracování této teoretické diplomové práce obrovským přínosem. Uvědomil jsem si, jak je nesmírně důležitá systematická práce s archívem, třeba i vlastních fotografií. Zároveň jsem si udělal poměrně přesnou představu o škole, kterou studuji, o jednotlivých fázích jejího vývoje a významných milnících v historii této školy.

Seznam výstav

1995

3. 3. – 4. 4.	Pavel Dias: fotografie
7. 4. – 15. 5.	Václav Podestát: Lidé
15. 5. – 28. 6.	Aleš Kuneš: Odstřihnutí pupečníku
30. 6. – 31. 8.	Hořká léta – Evropa 1939 – 1947 očima českých fotografů
14. 9. – 22. 10.	René Burri: Jeden svět
26. 10. – 10. 12.	Zdeněk Lhoták: Tělomluva

1996

9. 1. – 28. 1.	Jistoty a hledání – česká fotografie 90. let I.část
1. 2. – 17. 3.	Institut tvůrčí fotografie 25/5
21. 3. – 14. 4.	Viktor Kolář: Vročení let 1965 – 1995
18. 4. – 12. 5.	Michal Macků: Geláže
14. 5. – 10. 6.	Rudolf Bruner-Dvořák: Krásné časy
17. 6. – 31. 8.	Andrej Bán: Poutníci
5. 9. – 14. 10.	Mladá slovenské fotografie
17. 10. – 4. 11.	Fotografie na Akademii výtvarných umění v Poznani
5. 11. – 10. 12.	Martin Smékal: Věci a místa

1997

17. 12. – 30. 1.	Paul den Hollander
7. 2. – 3. 3.	Václav Ševčík – Otmar Schick
4. 3. – 6. 4.	Michal Bartoš: Člověčina
??. 4. – 4. 5.	Milan Kníže, Tomáš Pospěch: Dilema věcí
??. 5. – 22. 6.	Jistoty a hledání - česká fotografie 90. let II. část
24. 6. – 31. 7.	Vladimír Birgus: Cosi nevyslovitelného
Září	Frank Horvat: Fotografie módy

1998

23. 6. – 12. 7.	Jolana Havelková: Podoby mých přátel, Jaroslav Malík: Moje malá próza Róza
18. 8. – 15. 9.	Vít Šimánek: Fotografie 1996 – 1998
1. 10. – 1. 11.	Petr Velkoborský: Fotografie z let 1990 – 1998
3. 1.1 – 9. 12.	Zdeněk Tmej: archív 1936 – 1998

1999

5. 1. – 7. 2.	Pavel Mára: Portréty
9. 2. – 7. 3.	Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka
11. 3. – 2. 5.	Lidé Hlučínska
4. 5. – 30. 5.	Martin Parr: Doma i v cizině

2003

14. 1. – 16. 2.	Martin Kollár: Evropa
26. 2. – 30. 3.	Jiří Štencek: Návštěvníci
8. 4. – 11. 5.	Miloň Novotný: Londýn
20. 5. – 29. 6.	Václav Chochola: Fotografický archív
9. 9. – 19. 10.	Institut tvůrčí fotografie Mezinárodně
1. 11. – 4. 1.	Klauzurní a diplomové práce 1998 – 2003

2004

15. 1. – 22. 2.	Václav Podestát: Lidé
2. 3. – 11. 4.	Vojtěch Sláma: Vlčí med
16. 4. – 13. 6.	Akt v české fotografii 1960 – 2000
16. 4. – 13. 6.	Vladimír Birgus, Antonín Braný, Aleš Kuneš, Jiří Siostrzonek: Padesátníci
1. 7. – 16. 8.	Barbora Kuklíková: City v cizím city
9. 9. – 28. 10.	Dana Kyndrová: Žena mezi vdechnutím a vydechnutím
27. 10. – 5. 1.2	Josef Ondzik: Slovensko 2002 – Obrazová zpráva o stavu země

2005

15. 1.2 – 26. 1.	Andrzej Kramarz: Černé moře
2. 2 – 6. 3	Krajina studentů ITF

11. 3. – 17. 4.	Pedagogové dálkového studia fotografie Akademie výtvarných umění v Poznani: Společná místa
11. 3. – 17. 4.	Antanas Sutkus: Každodenní Litva
29. 4. – 12. 6.	Jiří David: Fotografie
24. 6. – 7. 8.	Irena Armutidisová: Za humny
1. 9. – 2. 10.	Jiří Kristian: S úctou Foma Fomič
9. 12. – 15. 1.	Opava na prahu nového tisíciletí

2006

26. 1. – 26. 2.	Tomáš Pospěch: Look at The Future
9. 3. – 23. 4.	Gustav Aulehla: Takoví jsme byli
2. 5. – 4. 6.	Miloslav Stibor: Fotografie 1960 – 1970
22. 6. – 13. 8.	Absolventi Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991 – 2006
24. 10. – 23. 11.	Jan Dyntera: Butterfly Age
28. 11. – 29. 12.	Diplomové práce 2006 Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě

2007

10. 1. – 11. 2.	Sylva Francová: Portréty žen
21. 2. – 25. 3.	Michal Popieluch: Cestograf, Jiří Žižka: Den bez konce
3. 4 – 13. 5	Pavel Maria Smejkal: Stars

22. 5. – 1. 7.	Otakar Karlas: Typografie, plakáty a knižní grafika
17. 7. – 19. 8.	Jindřich Štreit: Fotografie 1965 – 2005
17. 7. – 19. 8.	Současná litevská fotografie
11. 9. – 14. 10.	Hana Jakrlová: Evropa v mezičase
11. 9. – 14. 10.	Werner Herzog: Film musí být fyzický
11. 9. – 14. 10.	Žijeme tady
23. 10. – 25. 11.	Klauzurní práce ITF
30. 11. – 30. 12.	Fotografické publikace studentů Jindřicha Štreita

2008

16. 1. – 17. 2.	Miloslav Kubeš: Člověče, kdo jsi?
27. 2. – 30. 3.	Čtyři polští absolventi ITF
9. 4. – 18. 5.	Daniela Dostálková: Instant Monument
28. 5. – 29. 6.	K věci (…)
8. 7. – 18. 8.	Tereza Vlčková: TWO/ A Perfekt Day, Elise
5. 9. – 12. 10.	Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie
22. 10. – 23. 11.	Barbora a Radim Žůrkovi: Potomci/Nevidomí
27. 11. – 28. 12.	Jiří Zykmund: Centrální šatna

2012

17. 1. – 4. 3.	Já, ty, my
15. 3. – 29. 4.	Dagmar Hochová: Akrobat na glóbu života
10. 5. – 24. 6.	Jaroslav Kocián: Fotografie
3. 7. – 30. 8.	Gustav Ulrich: Altvaterland
12. 9. – 28. 10.	„I“ Autoportréty studentů ITF
8. 11. – 30. 12.	Interpretace aktu

2013

11. 1. – 24. 2.	Imrich Veber: HOMOurban
16. 5. – 30. 6.	Diplomové a klauzurní práce 2012 – 2013
15. 7. – 11. 8.	Zdeněk Stuchlík: Metamorfózy
15. 7. – 11. 8.	Krzysztof Gierałtowski: Polské osobnosti
11. 9. – 3. 11.	Návrat domů, aneb cesta kolem světa legionáře Václava Balcara
15. 11. – 31. 12.	Josef Moucha: Na vlastní stopě: Mošnov 1982

2014

10. 1. – 5. 3.	František Drtikol: Akty z let 1923 –1929
14. 3. – 20. 4.	Vladimír Birgus: Fotografie 1972 – 2014

Fotografické Výstavy v Domě umění mimo Kabinet fotografie

1999

27. 1. – 28. 2.	Jindřich Štreit a žáci: Jiný svět
18. 5. – 19. 6.	Rudo Prekop, Vasil Stanko, Miro Švolík, Kamil Varga: fotografie
7. 7. – 7. 8.	Jiří Štencek, Dušan Chládek, Martin Fiekus, Pavel Martínek
14. 12. – 28. 1.	Guido Boggiani: Fotograf (1861 – 1901)

2000

8. 6. – 16. 7.	Jiří Šigut: Fotozáznamy
22. 8. – 11. 10.	Jindřich Štreit: Cesta ke svobodě

2001

6. 3. – 6. 4.	Dokouřeno?
14. 5. – 18. 5.	Od Indie po dnešek
29. 5. – 1. 7.	Vilém Reichmann: fotografie a kresby
15. 6. – 10. 7.	Jaroslav Malík: Moje malá próza Róza v Indii
12. 9. – 21. 10.	Jana Noseková: Akty spisovatelů

2002

14. 12. – 27. 1.	Pedagogové Institutu tvůrčí fotografie
7. 2. – 10. 3.	Jan Pohribný – Jan Činčera
19. 3. – 28. 4.	Eugen Bavčar
20. 4. – 26. 5.	Dita Pepe: Autoportréty
1. 11. – 16. 2.	Veronika Zapletalová: Rouroni refektář

Chronologický seznam článků publikovaných k jednotlivým výstavám v Kabinetu fotografie organizovaných Institutem tvůrčí fotografie

1995

Foltisová Ivona: Kabinet fotografie má první výstavu, Naše Opavsko
Fekar Vladimír: Pavel Dias zahájí, Region 7. 3. 1995
Foltisová Ivona: Cestovatel s fotoaparátem, Naše Opavsko 10. 3. 1995

(jih): Dokumenty života, Svoboda, 7. 4. 1995
Foltisová Ivona: Lidé Václava Podestáta, Naše Opavsko 14. 4. 1995
Vladimír Birgus: Lidé na fotografiích Václava Podestáta, Moravskoslezský den

Foltisová Ivona: Experiment v usměrněné instalaci, Naše Opavsko 2. 6. 1995
Fekar Vladimír: Fotografie zvyšují sebevědomí bezdomovcům, Region
(lel): Unikátní výstava válečných fotografií, Moravskoslezský den, 11. 5. 1995
Foltisová Ivona: Výstava fotografií putuje z Prahy do Opavy, Naše Opavsko 26. 5. 1995
Birgus Vladimír: Hořká léta 1939 – 1947, Noviny Slezské univerzity, červen 1995

(r): Průřez tvorbou švýcarského fotografa, Region, 3. 10. 1995

Fekar Vladimír: Zdeňka Lhotáka vlastní akty vzrušují, Region 7. 11. 1995
Foltisová Ivona: Tělomluva fotografa Zdeňka Lhotáka, Naše Opavsko 24. 11. 1995

1996

Fekar Vladimír: Jistoty a hledání, Region 9. 1. 1996
Augustýn Ivan: Jistoty a hledání, Zemské noviny, 10. 2. 1996
Augustýn Ivan: Jistoty a hledání české fotografie devadesátých let, Zemské noviny, 13. 2. 1996
Foltisová Ivona: Mnohovrstevnatá a mnohoznačná postmoderna, Naše Opavsko 19. 1. 1996
Fekar Vladimír: Cesty české fotografie konce tisíciletí, Opavský a hlučínský Region 6. 2. 1996

Fekar Vladimír: Opava městem studentské fotografie, Region 6. 2. 1996
Fekar Vladimír: Z Edenu mladých fotografů, Region 13. 2. 1996
(mat): Čtvrtstoletá bilance, Hospodářské noviny, 15. 2. 1996

Birgus Vladimír: Informace z Institutu tvůrčí fotografie, Noviny Slezské univerzity, únor 1996
Foltisová Ivona: Výroční zlomek reprezentačních prací, Naše Opavsko 16. 2. 1996
(pal): Fotografové vystavují v Opavě, Mladá fronta Dnes, 22. 2. 1996
Kuneš Aleš: Staronová fotografická škola se představuje, Denní telegraf, 23. 2. 1996
Birgus Vladimír: Institut tvůrčí fotografie 25/5, Triumf, březen 1996

Fekar Vladimír: Profilová výstava Viktora Koláře, Region 26. 3. 1996
Foltisová Ivona: Svědek ubíhajícího času, Naše Opavsko 29. 3. 1996
Fekar Vladimír: Ostrava jako autoportrét fotografa Viktora Koláře, Region 2. 4. 1996

(vb): O násilí a deformaci, Svoboda 23. 4. 1996
(): Těla, hlavy, dav, Týden 29. 4. 1996
Fekar Vladimír: Želatinové koláže Michala Macků, Region 30. 4. 1996
Foltisová Ivona: Michal Macků – fotografovaný fotograf, Naše Opavsko 3. 5. 1996

Fekar Vladimír: Krásné časy fotografa Brunera-Dvořáka, Region 14. 5. 1996
Fekar Vladimír: Krásné časy fotografa Brunera-Dvořáka, Region 21. 5. 1996
Foltisová Ivona: Výlet do tvorby fotografických průkopníků, Naše Opavsko 31. 5. 1996

Birgus Vladimír: Bánovi znepokojiví Poutníci, Mladá fronta Dnes 19. 7. 1996
(hs): Poutníci a jejich slavnosti, Naše Opavsko 23. 8. 1996
(): Slovenští poutníci v Opavě, Region 2. 7. 1996

Karolína Černá: Mladé rozmanitosti slovenské fotografie, Opavský a hlučínský Region 8. 10. 1996

(bm): Práce polských fotografů, Opavský a hlučínský Region 22. 10. 1996
Foltisová Ivona: Fotografický pel-mel z poznaňské AVU, Naše Opavsko 25. 10. 1996
(asi): Vladimír Birgus zahájil dvě výstavy, Mladá fronta Dnes

Foltisová Ivona: Podivuhodný svět odložených věcí, Naše Opavsko 14. 1.1 1996
(kač): Fotografie Martina Smékala, Region 26. 11. 1996
(pal): Smékal představuje cyklus Věci a místa, Mladá fronta Dnes 6. 12. 1996

(kh): Výstava fotografií Paula den Hollandera, Opavský a hlučínský Region 17. 12. 1996
(lof): Kabinet fotografie…, Naše Opavsko 20. 12. 1996

1997

Augustýn Ivan: Holandský fotograf vystavuje v Opavě, Zemské noviny, 16. 1. 1997
Šopák Pavel: Paul den Hollander v Opavě, Opavský a hlučínský Region 28. 1. 1997

Šopák Pavel: Ševčíkovy portréty doplňují Schickovo velkoměsto, Opavský a hlučínský Region 11. 2. 1997

Albrecht Josef: Michal Bartoš vypráví v cyklu Člověčina o důležitých citech, Mladá fronta Dnes 15. 3. 1997
Šopák Pavel: Michal Bartoš zaznamenává příběhy lidí, Opavský a hlučínský Region 27. 3. 1997

Šopák Pavel: Dialog Tomáše Pospěcha s Milanem Knížetem zní dobře, Opavský a hlučínský Region 22. 4. 1997

Šopák Pavel: Opavská repríza slavné výstavy trpí nedostatky, Opavský a hlučínský Region 27. 5. 1997

Šopák Pavel: Cosi nevyslovitelného Vladimíra Birguse, Opavský a hlučínský Region 22. 7. 1997
Pospěch Tomáš: Birgus fotografuje Cosi nevyslovitelného, Mladá fronta Dnes 24. 7. 1997

1998

Tomáš Pospěch: Tvůrci zastupují dvě mezní polohy fotografie, Mladá fronta Dnes 15. 7. 1998
(elb): Fotografie studentů ITF objevují netušené krásy a podoby těl i věcí, Naše Opavsko, 16. 7. 1998
(jih): Studentské fotografie, Svoboda 18. 7. 1998

(elb): Nevšední dokumenty studenta ITF, Naše Opavsko, 20. 8. 1998
Kaminská Andrea: Pražský sanitář vystavil své dílo v kabinetu fotografie na Ostrožné, Opavský a hlučínský Region 25. 8 1998

Kaminská Andrea: Kabinet uvede Petra Velkoborského, Opavský a hlučínský Region 20. 10. 1998
(): Kabinet fotografie…, Svoboda 26. 10. 1998

Kaminská Andrea: Zdeněk Tmej vystavuje v kabinetu, Opavský a hlučínský Region 24. 11. 1998
(šn): Fotografie Zdeňka Tmeje ve Slezském zemském muzeu, 27. 11. 1998
Tomáš Pospěch: Dvě legendy, Ateliér

1999

Kaminská Andrea: Kabinet představuje Márovy fotografie, Opavský a hlučínský Region 2. 2. 1999
(šn): Fotoportréty Pavla Máry, Svoboda 5. 2. 1999

Chvojka Jiří: Dokumenty ze světového cestování představují J. Hanzelku a M. Zikmunda jako fotografy, Naše Opavsko 10. 2. 1999
Arťušenkova Táňa: Cestovatelé Zikmund a Hanzelka vystavují v Opavě své fotografie, Právo 12. 2. 1999
Kaminská Andrea: Výstava v kabinetu prezentuje Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelku jako fotografy, Opavský a hlučínský Region 16. 2. 1999
(mk): Výstava fotografií Hanzelky a Zikmunda je unikátní, Moravskoslezský den 22. 2. 1999
Trnka Ivan: Zikmund si prohlédl výstavu vlastních fotografií z cest, Právo 24. 2. 1999

(ši): Studenti aspirují na Guinnesse, Moravskoslezský Blesk 13. 3. 1999
Macháček Jiří: Institut představuje Hlučínsko, Mladá fronta Dnes 15. 3. 1999
Macháček Jiří: Farář radil lidem, aby se nebáli fotografů, Mladá fronta Dnes 15. 3. 1999
(ped): Lidé Hlučínska na Ostrožné, Naše Opavsko, 17. 3. 1999

Brachtlová Michaela: Kabinet fotografie na Ostrožné hostí projekt Lidé Hlučínska, Opavský a hlučínský Region 23. 3. 1999
Chvojka Jiří: Výstava v Kabinetu fotografie na Ostrožné završuje dokumentární projekt o životě lidí na Hlučínsku, Naše Opavsko 24. 3. 1999
Ramazanová Renata: Pohled do tváře současnosti provázený kouzlem okamžiku

(rok): Světoznámý fotograf Martin Parr představuje své snímky v Opavě, Kamelot 11. 5. 1999
(ta): Výstava Martina Parra v Kabinetu, Právo 11. 5. 1999
Chvojka Jiří: Martin Parr dokumentuje život průměrných Britů, Naše Opavsko 12. 5. 1999
Kaminská Andrea: Kabinet fotografie prezentuje snímky Brita Martina Parra, Opavský a hlučínský Region 18. 5. 1999

2003

(kap): Kollár v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 14. 1. 2003
Vrchovský Ladislav: V klubu Bludný kámen vystavuje Martin Kollár, Moravskoslezský deník 15. 1. 2003
(kap): Vznikl nový Kabinet fotografie, Opavský a hlučínský Region 14. 1. 2003

Arťušenkova Táňa: Štenckovy portréty a akty, Právo 27. 2. 2003
Gavlíková Tereza: Štencek fotil návštěvníky ateliéru, Mladá fronta Dnes 8. 3. 2003
(kap): Fotografie v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 11. 3. 2003
(bar): Kabinet fotografie v Domě umění v 0pavě, Noviny Slezské univerzity 2/2003

(mif): Londýn objektivem Miloně Novotného, Opavský a hlučínský Region 15. 4. 2003

(mif): Fotograf Václav Chochola v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 20. 5. 2003

(sdv): Diplomové a klauzurní práce v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 29. 10. 2003
Jiroušek Martin: Dům umění zaplní mladí fotografové, Mladá fronta Dnes 31. 10. 2003
Petřina Daniel: Fotografické školy dokázaly najít společnou řeč, Lidové noviny 13. 11. 2003
Uhlář Břetislav: Dobré světlo a invence provázejí mladé fotografy, Moravskoslezský deník 22. 11. 2003
(ian): Dva velké dny Institutu tvůrčí fotografie, Noviny Slezské univerzity 11/2003
Birgus Vladimír: Dosud největší výstava Institutu tvůrčí fotografie, Noviny Slezské univerzity 11/2003
(sdv): Studenti fotografie vystavují své práce, Opavský a hlučínský Region 16. 12. 2003
Petřina Daniel: Opavské setkání, Fotografie magazín 18. 12. 2003
(tom): Naháč vyvolával vášně, Moravskoslezský Blesk 18. 12. 2003
Jiroušek Martin: Institut tvůrčí fotografie bilancuje, Mladá fronta Dnes 22. 12. 2003

2004

Uhlář Břetislav: Dobré světlo a invence provázejí mladé fotografy, Moravskoslezský deník 15. 1. 2004
Smékal Martin: Studenti ITF, Ateliér 1/2004

Honus Aleš: Fotograf Podestát představuje nedokončený cyklus Lidé, Právo 15. 1. 2004
(ian): Lidé Václava Podestáta zachyceni fotografií, Opavský a hlučínský Region 16. 1. 2004
Jiroušek Martin: Fotograf Podestát hostuje v Domě umění, Mladá fronta Dnes 20. 1. 2004
Tomáš Pospěch: Poezie střelby od boku, Mladá fronta Dnes 22. 1. 2004
Tomáš Pospěch: Poezie střelby od boku, www.novinky.cz 25. 1. 2004
(kap): Václav Podestát vystavuje, Opavský a hlučínský Region 27. 1. 2004
Birgus Vladimír: Lidé Václava Podestáta, Ateliér 1/2004
(ian): Lidé Václava Podestáta zachyceni fotografií, Noviny Slezské univerzity 2/2004
Birgus Vladimír: Václav Podestát, FotoVideo 3/2004

(kap): Vlčí med Vojtěcha Slámy, Opavský a hlučínský Region 9. 3. 2004

(tag): Úspěšná výstava skončí v Opavě, Mladá fronta Dnes 8. 4. 2004
(sdv): Nové výstavy v Domě umění, Týdeník Opavský a hlučínský Region 13. 4. 2004
Tomáš Pospiszyl: Akt v české fotografii 1960-2000, Týden 19. 4. 2004
David Nesnídal: Česká těla českými objektivy, Mladý svět 27. 4. 2004
(mao): Dům umění zve na Akt v české fotografii, Mladá fronta Dnes 13. 5. 2004
Jiroušek Martin: Dům umění v Opavě zaplnily akty, Mladá fronta Dnes 17. 5. 2004
(sdv): Výstava fotografického aktu, Opavský a hlučínský Region 25. 5. 2004
Birgus Vladimír: Opava představuje Akt v české fotografii 1960 – 2000, Fotovideo 5/2004
(sdv): Výstavy v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 15. 6. 2004

Mrvová Šárka: Nenechte si ujít výstavu Akt v české fotografii, Moravskoslezský deník 3. 6. 2004
(sdv): Výstavy v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 25. 6. 2004

Birgus Vladimír: Fotografka Kuklíková proniká do světa cizinců v cizí zemi, Hospodářské noviny 30. 6. 2004
(sdv): Zachytila život cizinců, Opavský a hlučínský Region 13. 7. 2004
(tag): Kuklíková zachytila čtyři cizince, Mladá fronta Dnes 24. 7. 2004
(jih): Fotografická výpověď o životě cizinců v Praze, Moravskoslezský deník 28. 7. 2004

(sdv): Výstava fotek Dany Kyndrové, Opavský a hlučínský Region 29. 9. 2004
Mrvová Šárka: Život žen pohledem fotografky Dany Kyndrové, Opavský a hlučínský deník 29. 10. 2004

Mrvová Šárka: Zpráva o stavu země, Frýdecko-místecký a třinecký deník 29. 10. 2004
(huč): Ondzikovy fotografie představují Slovensko, Opavský a hlučínský Region 9. 11. 2004

2005

(sdv): Kramarzovy snímky končí, Opavský a hlučínský Region 18. 1. 2005

(hla): Krajina studentů fotoobjektivem, Moravskoslezský deník 31. 1. 2005
Jiroušek Martin: Studenti objevují krásu krajiny, Mladá fronta Dnes 2. 2. 2005
Lindnerová Lenka, Mohelská Libuše: Krajina studentů, studenti krajiny, DIGIfoto 2. 2. 2005
(huč): Výstava fotografií studentů, a hlučínský Region 15. 2. 2005

(sdv, azu): Přijďte na vernisáž do Domu umění, Opavský a hlučínský Region 10. 3. 2005
(čtk): Společná místa ve fotografiích polských fotografů, Moravskoslezský deník 10. 3. 2005
(mk): Prostory Domu umění zaplnily skvělé fotografie, Opavský a hlučínský deník 12. 3. 2005
(sdv): Litevec Antanas Sutkus vystavuje v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 22. 3. 2005
(sdv): Vystavují polští učitelé fotografie z Poznaně, Opavský a hlučínský Region 22. 3. 2005

(hla): Jiří David vystavuje fotografie v Opavě, Frýdecko-místecký a třinecký deník 30. 4. 2005
(tag): Fotograf David vystavuje v Opavě, Mladá fronta Dnes 12. 5. 2005
(sdv): Jiří David vystavuje v Opavě, Opavský a hlučínský Region 24. 5. 2005

(sdv): V Domě umění se budou konat nové výstavy, Opavský a hlučínský Region 21. 6. 2005
Jiroušek Martin: Dům zve na nekonvenční čtveřici, Mladá fronta Dnes 2. 7. 2005
(jih): Opavská rodačka vystavuje, Frýdecko-místecký a třinecký deník 7. 7. 2005
(lex): 3+1 v opavském Domě umění, Opavský a hlučínský Region 12. 7. 2005

(sdv): Fotografický projekt mapuje Opavu, Opavský a hlučínský Region 20. 12. 2005

2006

Jiroušek Martin: Fotografové mapují tváře Opavy, Mladá fronta Dnes 4. 1. 2006

(sdv): Dům umění hostí Hermovo ucho, Opavský a hlučínský Region 21. 1. 2006
(ian): Začíná výstava Tomáše Pospěcha, Opavský a hlučínský Region 26. 1. 2006
(jih): Prostory opavského Domu umění zaplní nové výstavy, Frýdecko-místecký a třinecký deník 26. 1. 2006
Martin Jiroušek: Fotograf zachytil firemní kulturu, Mladá fronta Dnes 27. 1. 2006

Birgus Vladimír: Nevšedně všední svět Gustava Aulehly, Fotografie magazín 2/2006
(sdv): Expozice Takoví jsme byli, Opavský a hlučínský Region 28. 2. 2006
(frk): Gustav Aulehla vystavuje v Opavě, Bruntálský Region 28. 2. 2006
(jih): Gustav Aulehla zachycuje realitu minulé doby, Opavský a hlučínský Region 2. 3. 2006
(jih): Fotografie Gustava Aulehly jsou k vidění v Opavě, Frýdecko-místecký a třinecký deník 3. 3. 2006
Štěpán Jan: Talentovaný fotograf unikl estébákům jen se štěstím, Krnovské noviny 21. 3. 2006
Podestát Václav: Aulehla nutí sáhnout do vzpomínek, Hospodářské noviny 24. 3. 2006
Birgus Vladimír: Všedně nevšední svět Gustava Aulehly, Fotografie magazín 3/2006
Gübelová Michaela: Gustav Aulehla, Xantypa 25. 4. 2006

Birgus Vladimír: Raná tvorba Miloslava Stibora, Fotografie magazín 5/2006
(): Fotografie 1960 – 1970, Ateliér 11/06

(sdv): Představí práce absolventů, Opavský a hlučínský Region 20. 6. 2006
Jiroušek Martin: Dům umění obsadí mladí fotografové, Mladá fronta Dnes 20. 6. 2006
Birgus Vladimír: Jubileum Institutu tvůrčí fotografie, Fotografie magazín 21. 6. 2006
Honus Aleš: Nová generace fotografů vystavuje v Opavě, Právo 15. 1. 2004
(jih): Výstava v Domě umění, Opavský a hlučínský Region 22. 6. 2006
(hla): Institut tvůrčí fotografie v Opavě prezentuje výstavu svých absolventů, Frýdecko-místecký a třinecký deník 22. 6. 2006
(jih): Výstava Institutu tvůrčí fotografie, Opavský a hlučínský Region 27. 6. 2006
Břetislav Uhlář: Absolventi Institutu tvůrčí fotografie se představují, Frýdecko-místecký a třinecký deník 27. 6. 2006

(jih): Absolventi Institutu tvůrčí fotografie se představují, Opavský a hlučínský Region 22. 6. 2006
Smékal Martin: Absolventi ve společné expozici, Listy moravskoslezské 10. 7. 2006
Birgus Vladimír: Jubileum Institutu tvůrčí fotografie, Fotografie magazín 7/2006
(jih): Výstava je stále v centru pozornosti, Opavský a hlučínský Region 1. 8. 2006
(jih): Fotografové, kteří prošli Opavou, Opavský a hlučínský Region 3. 8. 2006
Chuchma Josef: Fotografie Když má někdo ambice překonat hranice, Mladá fronta Dnes 5. 8. 2006
Čechlovská Magdalena: Opavští absolventi: silná generace autorů, Hospodářské noviny 16. 8. 2006

(sdv): Expozice Fotky vystavuje Jan Dyntera, Opavský a hlučínský Region 21. 11. 2006
(sdv): Dyntera vystavuje fota, Krnovské noviny 21. 11. 2006

(jih): Výstavy absolventů výtvarných škol, Opavský a hlučínský Region 28. 11. 2006
(mar): V Domě umění začínají čtyři nové výstavy, Mladá fronta Dnes 28. 11. 2006

2007

(sdv): V Domě umění budou zahájeny nové výstavy, Opavský a hlučínský Region 9. 1. 2007
Radová Markéta: Fotografka odráží svět ženy, Mladá fronta Dnes 12. 1. 2007
Koziol Pavel: Sylva Francová: Portréty žen, Fotografie magazín 24. 1. 2007
Dvořáková Šárka: Čtveřice výstav v Domě umění, Opavský a hlučínský deník 30. 1. 2007

(iga): kaleidoskop, Listy moravskoslezské 5. 3. 2007
Dvořáková Šárka: Sedmička má výstavu, Opavský a hlučínský deník 23. 3. 2007

Dvořáková Šárka: Smejkal: Přetvářím fotografie, Opavský a hlučínský deník 2. 4. 2007
Dvořáková Šárka: Smejkal: emotivní svědectví z války, Opavský a hlučínský deník 5. 4. 2007

Dvořáková Šárka: K vidění je knižní grafika Otakara Karlase, Opavský a hlučínský deník 21. 5. 2007
Dvořáková Šárka: Dům umění připravil nové výstavy, Opavský a hlučínský deník 21. 5. 2007
Dvořáková Šárka: Trojice výstav v Domě umění končí, Opavský a hlučínský deník 29. 5. 2007

Urbánková Zuzana: Jindřich Štreit přiváží do Opavy své unikátní fotografie, Opavský a hlučínský deník 7. 7. 2007
Urbánková Zuzana: Štreit v Opavě? Unikátní událost, Opavský a hlučínský Region 10. 7. 2007

Sotolářová Anna: Výstava litevské fotografie obohatí Dům umění již příští úterý, Opavský a hlučínský deník 14. 7. 2007
Urbánková Zuzana: Vystavovat v Opavě? To je pro mě pocta, říká fotograf Jindřich Štreit ze Sovince, Bruntálský a krnovský deník 16. 7. 2007
(jih): krátce, Opavský a hlučínský Region 17. 7. 2007
(azu, ot): O Štreitově výstavě se už teď mluví jako o události roku, Moravskoslezský deník 17. 7. 2007
(čtk): Litevští mladí fotografové vystavují v Opavě, Metro 18. 7. 2007
Sotolářová Anna: Jindřich Štreit představuje v Opavě výběr ze svých nejlepších fotografií, Opavský a hlučínský deník 19. 7. 2007
Sotolářová Anna: Objekty a fotografie doplnily výstavy v Domě umění, Opavský a hlučínský deník 19. 7. 2007
Macková Martina: Štreit: Leicu neodložím, digitál není slyšet, www.aktualne.cz 19. 7. 2007
(mao): Štreit ukáže ráz vesnice, Mladá fronta Dnes 20. 7. 2007
Macková Martina: Štreit: Leicu neodložím, digitál není slyšet, Opavský a hlučínský deník 21. 7. 2007
Sotolářová Anna: To nejlepší od Jindřicha Štreita, Bruntálský Region 24. 7. 2007
Deltuvaite Egle: Současná litevská fotografie v Opavě, Fotografie magazín 23. 7. 2007

(ans): Dům umění nabídne nové výstavy, Opavský a hlučínský deník 10. 9. 2007
(ans, sea): Dům umění připravil čtyři nové výstavy, tři fotografické, Opavský a hlučínský deník 11. 9. 2007
Sotolářová Anna, Milan Freiberg: Výstavy v Domě umění zachycují svět, film a Romy, Opavský a hlučínský Region 13. 9. 2007
(sea): Dům umění: Výstavy budou ukončeny tento týden, Opavský a hlučínský deník 10. 1.0 2007

Sotolářová Anna: Prostory Domu umění hostí nové výstavy, Opavský a hlučínský Region 30. 10. 2007

Sotolářová Anna: Nové výstavy začínají dnes, Opavský a hlučínský deník 29. 11. 2007
(tap): Život očima Štreitových žáků, Listy Moravskoslezské 3. 12. 2007

2008

(hla): Kubešovy postřehy, Moravskoslezský deník 16. 1. 2008
Jiroušek Martin: Kabinet představuje unikátní dílo amatérského fotografa Kubeše, Mladá fronta Dnes 17. 1. 2008
Popková Táňa: Opavské světlo přeje zajímavým dílům, Listy Moravskoslezské 21. 1. 2008
(ans): Nové technologie i staré fotky, Opavský a hlučínský deník 21. 1. 2008
Šperl Daniel: Miloslav Kubeš Člověče, kdo jsi?, Fotografie magazín 23. 1. 2008

Birgus Vladimír: Čtyři polští fotografové, Ateliér 6/2008

(): Daniela Dostálková vystaví Instant Monument, Opavský a hlučínský deník 7. 4. 2008
(mif): Nové výstavy v Domě umění nabízí snímky, kresby a zvukové objekt, Opavský a hlučínský deník 10. 4. 2008
Pospěch Tomáš: Daniela Dostálková Instant life, Fotografie magazín 21. 5. 2008

Sotolářová Anna: Dům umění v Opavě představí nové výstavy, Opavský a hlučínský deník 26. 5. 2008
(ans): Fotografické výstavy K věci (…) a Návrat ztraceného syna, Opavský a hlučínský deník 27. 5. 2008

Komrsková Michala: Tereza Vlčková fotografka, Hospodářské noviny 4. 7. 2008
Tučková Kateřina: Tereza Vlčková, Art & antiques,
Sotolářová Anna: Dům umění zaplní od zítřka zejména fotografie, Opavský a hlučínský deník 7. 7. 2008
Radová Markéta: Vlčková: Baví mě mísit žánry, Mladá fronta Dnes 7. 7. 2008
Freiberg Milan: Dům umění představil tři nové výstavy, Frýdecko-místecký a třinecký deník 10. 7. 2008

Sotolářová Anna: Jak vidí Opavu studenti? Skrze fotoaparát, Opavský a hlučínský deník 4. 9. 2008
(mif): Dům umění nabízí pohledy na Opavu očima mladých fotografů, Opavský a hlučínský deník 6. 9. 2008

(ans): Dům umění otevírá hned tři výstavy, Frýdecko-místecký a třinecký deník 27. 10. 2008

Uhlář Břetislav: Centrální šatna objektivem Jiřího Zygmunda, Moravskoslezský deník 24. 11. 2008

2012

Urbánková Zuzana: Opavský Dům umění představí novou výstavu, Opavský a hlučínský deník 16. 1. 2012
(dus): V opavském Domě umění odstartovala výstava Já, ty, my, Opavský a hlučínský deník 20. 1. 2012
(han): Dům umění nabídne čtyři výstavy, Region Opavsko 24. 1. 2012
(mao): Fotografie studentů o sebereflexi, Mladá fronta Dnes 6. 2. 2012

(pet): Nové výstavy v Domě umění, Region Opavsko 13. 3. 2012
Meletzký Vladimír: Výstava Akrobat na glóbu života od Dagmar Hochové, Opavský a hlučínský deník 21. 3. 2012
(pet): Tři nové výstavy v Domě umění, Region Opavsko 27. 3. 2012

(han): Dům umění plný výstav, Region Opavsko 9. 5. 2012
(mia): Dům umění zve na vernisáže, Opavský a hlučínský deník 10. 5. 2012

Siostrzonek Jiří: Vernisáž výstavy fotografií Gustav Ulrich: Altvaterland v Domě umění v Opavě, Opavský a hlučínský deník 29. 6. 2012

Urbánková Zuzana: Fotografie vyprávějí dávné originální příběhy, Opavský a hlučínský deník 10. 7. 2012

(azu): 0tázka pro…, Opavský a hlučínský deník 10. 7. 2012

Urbánková Zuzana: Výstava v Opavě: Fotografie vyprávějí dávné originální příběhy, www.denik.cz 17. 7. 2012

(ur, ipa): Příběh sklíček se dostal i do Opavy, Týdeník okresu Nový Jičín, 17. 7. 2012

(hla): V hlavní roli autoportrét, Frýdecko-místecký a třinecký deník 3. 9. 2012

Kožiál Jakub: Lena Jakubčáková: Autoportrét není jen vzpomínka, ale také způsob sebevyjádření, Opavský a hlučínský deník 6. 9. 2012

(azu): Přijďte se podívat na výstavu autoportrétů, Opavský a hlučínský deník 6. 9. 2012

(azu): Výstava mnohé překvapí, Frýdecko-místecký a třinecký deník 7. 9. 2012

(): Výstavy v Domě umění Opavské kulturní organizace, www.prvnizpravy.cz 6. 11. 2012

(hla): Interpretace aktu v Opavě, Frýdecko-místecký a třinecký deník 7. 11. 2012

Kožiál Jakub: Lena Jakubčáková: V dějinách prošel akt řadou proměn, Opavský a hlučínský deník 8. 11. 2012

(han): Dům umění nabídl roucho Evino, Region Opavsko 13. 11. 2012

(): Interpretace aktu. Podívejte se na slavná díla novýma očima, www.lidovky.cz 5. 12. 2012

(): Interpretace aktu, Esprit 5. 12. 2012

2013

Kožiál Jakub**:** HOMOurban se už brzy představí veřejnosti, Opavský a hlučínský deník 4. 1. 2013

(pet): Baroko i rajská zahrada, Region Opavsko 8. 1. 2013

(han): Novoroční vernisáž v Domě umění, Region Opavsko 15. 1. 2012

(): Výstava opavského dokumentaristy Imricha Vebera pokračuje i v únoru, Hláska 2/2013

(azu): Studenti vystavují fotografie v Domě umění, Opavský a hlučínský deník 17. 5. 2013

(pet): Dům umění láká na nové výstavy, Region Opavsko 16. 7. 2013

Urbánková Zuzana: Zdeněk Stuchlík: Umění bez rozumu a věda bez citu nemají smysl, www.deník.cz 20. 7. 2013

(azu): Zdeněk Stuchlík představil soubor svých nových fotografií, Opavský a hlučínský deník 2. 6. 2013

Urbánková Zuzana: Nad dědečkovými snímky cítíme hrdost i dojetí, Opavský a hlučínský deník 3. 9. 2013

Urbánková Zuzana: V Domě umění bude unikátní výstava, Opavský a hlučínský Region 3. 9. 2013

Urbánková Zuzana: Cesty kolem světa Václava Balcara, Krnovské noviny 3. 9. 2013
Urbánková Zuzana: Výstavu Cesta kolem světa připravují v Domě umění, Bruntálský Region 3. 9. 2013
Motlová Žaneta: S legiemi kolem světa. Vzácné fotky po letech ožívají, Mladá fronta Dnes 10. 9. 2013
(žah): Rodina poprvé vystavila unikátní fotky z putování legií, Mladá fronta Dnes 10. 9. 2013
Urbánková Zuzana: Unikátní fotografická výstava o československých legiích začíná v úterý, www.deník.cz 10. 9. 2013
Hložek Ondřej: OBRAZEM: Legionář Balcar se vrátil domů. Ve fotografiích, 5plus2 11. 9. 2013
Honusová Ilona: Výstava fotografií opavského legionáře, www.infoportaly.cz 13. 9. 2013
Motlová Žaneta: Přístav ve Vladivostoku i americké přijetí. Cesta legionářů znovu ožívá, Mladá fronta Dnes, iDNES.cz 14. 9. 2013

(jap): Zvěřinec v Domě umění, Region Opavsko 19. 11. 2013
Hložek Ondřej: Výtvarníci oblehli Dům umění, 5plus2 21. 11. 2013
():Dům umění na závěr roku láká návštěvníky na smečku leopardů nebo výstavu Letadlo mladých výtvarníků, Hláska 12/2013

2014

(pet): Drtikol i Mosty I. Mrázkové, Region Opavsko 7. 1. 2014
(azu): Nenechte si ujít akty Františka Drtikola v Domě umění, Opavský a hlučínský deník 8. 1. 2014
Motýl Ivan: Drtikol chtěl spojit komunismus s buddhismem, kurátor Birgus přiváží klasika do Opavy, www.ostravan.cz 9. 1. 2014
(hla): Drtikolovy akty z let 1923 až 1929 v Opavě, Frýdecko-místecký a třinecký deník 10. 1. 2014
Birgus Vladimír: František Drtikol: v Domě umění jsou k vidění Akty z let 1923 - 1929, Opavský a hlučínský deník 13. 1. 2014
Urbánková Zuzana: Nenechte si ujít akty, Opavský a hlučínský deník 14. 1. 2014
(jap, mk): Dům umění zahájil novou sezonu, Region Opavsko 14. 1. 2014
(div): OBRAZEM: Drtikol dobyl svět i originální nahotou, 5plus2 24. 1. 2014
(azu): Jiří Siostrzonek přednášel o Františku Drtikolovi, Opavský a hlučínský deník 22. 2. 2014
(azu): Výstava fotografií Františka Drtikola je prodloužena do středy 5. března 2014, Opavský a hlučínský deník 26. 2. 2014

(pet): Fotograf Birgus i Houpačka, Region Opavsko 11. 3. 2014
Uhlář Břetislav: Vladimír Birgus žije v těsné symbióze s fotografií, Opavský a hlučínský deník 12. 3. 2014
(azu): V opavském Domě umění dnes začíná výstava fotografií Vladimíra Birguse, Opavský a hlučínský deník 13. 3. 2014

Urbánková Zuzana: Vladimír Birgus: Čím dál více fotím detaily a opuštěné věci, Opavský a hlučínský deník 14. 3. 2014
(jap): Šedesátiny oslavili výstavou, Region Opavsko 18. 3. 2014
(asi): Dům umění uvádí Cosi nevyslovitelného a další věci Vladimíra Birguse, www.ct24.cz 20. 3. 2014
Šída Jan: Vladimír Birgus dává příběhy do nekonečna, Právo 27. 3. 2014
Šída Jan: Člověk musí být neustále ve střehu, Právo 2. 4. 2014

Vybrané televizní a rozhlasové vstupy

Výstava fotografií Martina Kollára
14. 1. 2003 ČT 1, 17:50 Report
Eva Dannhoferová, redaktorka

Výstava fotografií Martina Kollára
15. 1. 2003 ČT 1, Události v kultuře
Eva Dannhoferová, redaktorka

Intimní deníky Vojtěcha V. Slámy
16. 3. 2004 ČT 1, 18:00 Report
Eva Dannhoferová, redaktorka

Institut bilancuje
3. 11. 2003 ČT 1, 17:50 Report
Helena Mittáková, redaktorka

Lidé Václava Podestáta
20. 2. 2004 ČT 1, 18:00 Report
Eva Dannhoferová, redaktorka

City v cizím city
28. 7. 2004 ČT 1, 18:00 Report
Eva Dannhoferová, redaktorka

Žena mezi vdechnutím a vydechnutím
6. 10. 2004 ČT 1, 18:00 Report
Eva Dannhoferová, redaktorka

Výstava Absolventi v opavském Domě umění
24. 6. 2006 ČT 1, 12:05 Týden v regionech
Marta Pilařová, redaktorka

Výstava fotografa Jindřicha Štreita
19. 7. 2007 ČT 1, 18:00 Report
Eva Dannhoferová, redaktorka

Výstava fotografií Miloslava Kubeše v Opavě
16. 1. 2008 ČT 1, 06:30 Regiony - Ostrava
Martin Musial, redaktor

Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie
4. 9. 2008 ČRo 1 – Radiožurnál, 18:12 Radiofórum

Eva Odstrčilová, redaktorka

Výstava Altvaterland připomíná osud sudetských Němců
17. 7. 2012 ČT 1, 18:00 Události v regionech - Ostrava
Petra Sasínová, redaktorka

Studenti vystavují tvůrčí fotografie v opavském Domě umění
26. 1. 2012 ČT 1, 18:00 Události v regionech - Ostrava
Helena Dohnalová, redaktorka

Imrich Veber dokumentuje identitu evropského člověka
14. 1. 2013 ct24.cz, Kultura
jh

Fotky legionářů v Domu umění v Opavě
13. 9. 2013 ČT 1, 18:00 Události v regionech - Ostrava
Helena Dohnalová, redaktorka

Cesta legionáře kolem světa ve fotografiích
14. 9. 2013 ct24.cz, Kultura ČT24
Helena Dohnalová, redaktorka

Drtikolovy fotografie v Opavě
14. 1. 2014 ČT 1, 18:00 Události v regionech - Ostrava
Helena Dohnalová, redaktorka

Birgusovy fotografie v Domě umění
20. 3. 2014 ČT 1, 18:00 Události v regionech - Ostrava
Helena Dohnalová, redaktorka

Chronologický seznam vydaných katalogů v rámci realizovaných výstav v Kabinetu fotografie

Dias Pavel: fotografie, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995
Kuneš Aleš: fotografie, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995
Hořká léta 1939 – 1947 Evropa očima českých fotografů, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995
Burri René: Jeden svět, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995
Lhoták Zdeněk: Tělomluva, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995
Jistoty a hledání – česká fotografie 90. Let, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Institut tvůrčí fotografie 25/5, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Kolář Viktor: Vročení let 1965 – 1995, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Bruner-Dvořák Rudolf: Krásné časy, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Bán Andrej: Poutníci, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Smékal Martin: Věci a místa, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Kníže Milan – Pospěch Tomáš: Dilema věcí, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1997
Birgus Vladimír: Cosi nevyslovitelného, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1997
Horvat Frank: Fotografie módy, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1997
Havelková Jolana – Malík Jaroslav: Podoby mých přátel / Moje malá próza Róza, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998
Šimánek Vít: Fotografie 1996 – 1998, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998
Tmej Zdeněk: Archív 1936 – 2000, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998
Mára Pavel: Portréty, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998
Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1999
Kollár Martin: Evropa / Slovensko 2001 /, KANT 2003
Štencek Jiří: Návštěvníci, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2003
Chochola Václav: Fotografický archív, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2003
Institut tvůrčí fotografie MEZINÁRODNĚ, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2003
Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě Diplomové a klauzurní práce, Slezská univerzita v Opavě 2003

Podestát Václav: Lidé, KANT Praha 2004

Padesátníci – Vladimír Birgus, Antonín Braný, Aleš Kuneš, Jiří Siostrzonek, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2004

Kuklíková Barbora: City v cizím city, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2004

Krajina studentů Institutu tvůrčí fotografie, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2005

Opava na prahu nového tisíciletí, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2005

Aulehla Gustav: Takoví jsme byli, fotografie z 60. – 80. let, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2006

Stibor Miloslav: fotografie 1960 – 1970, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2006

Smejkal Maria Pavel: Stars, 2007

Karlas Otakar: Typografie, plakáty a knižní grafika, Slezské univerzita v Opavě 2007

Klauzurní práce z Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě 2007, Slezská univerzita v Opavě 2007

Dostálková Daniela: Instant monument, Slezská univerzita v Opavě 2008

K věci (…) fotografie studentů ITF, Slezská univerzita v Opavě 2008

Vlčková Tereza, Slezské univerzita v Opavě 2008

Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity, Slezská univerzita v Opavě 2008

JÁ, TY, MY Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě, Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity 2012

I- Autoportréty studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity 2012

Interpretace aktu Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě, Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity 2012

Autoři fotografií použitých v této práci jsou:

Vojtěch Bartek

Jiří Štencek

David Macháč

Jakub Kožiál

Dále byl použit archív Slezského zemského muzea a Institutu tvůrčí fotografie

Seznam použité literatury

20 let Institutu výtvarné fotografie, Filozofická fakulta Slezské univerzity v Opavě 1991

Absolventi Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 19912006 – 2006, Slezské univerzita v Opavě 2006

Aulehla Gustav: Takoví jsme byli, fotografie z 60. – 80. let, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2006

Bán Andrej: Poutníci, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996

Birgus Vladimír: Cosi nevyslovitelného, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1997

Birgus Vladimír: Fotografie 2007 – 2012, KANT Praha 2012

Birgus Vladimír - Vojtěchovský Miroslav: Jistoty a hledání v české fotografii 90. let, KANT Praha 1996

Bláhová Lenka: Blanka Chocholová, bakalářské práce, Opava 2013

Bruner-Dvořák Rudolf: Krásné časy, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996

Bulletin festivalu 46. Bezručova Opava, Opava v Evropě – Evropa v Opavě, Statutární město Opava 2003

Bulletin festivalu 47. Bezručova Opava, Žena v umění, Statutární město Opava 2004

Bulletin festivalu 48. Bezručova Opava, Svět v divadle, Statutární město Opava 2005

Bulletin festivalu 49. Bezručova Opava, Dítě v nás, Statutární město Opava 2006

Bulletin festivalu 50. Bezručova Opava, Evropská duha nad bílým městem, Statutární město Opava 2007

Bulletin festivalu 51. Bezručova Opava, Mýty a legendy, Statutární město Opava 2008

Burri René: Jeden svět, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995

Dias Pavel: fotografie, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995

Dostálková Daniela: Instant monument, Slezská univerzita v Opavě 2008

Havelková Jolana – Malík Jaroslav: Podoby mých přátel / Moje malá próza Róza, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998

Hollander Paul den, Dům umění města Brna 1996

Horvat Frank: Fotografie módy, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1997

Hořká léta 1939 – 1947 Evropa očima českých fotografů, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995

Chochola Václav: Fotografický archív, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2003

I- Autoportréty studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity 2012

Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě Diplomové a klauzurní práce, Slezská univerzita v Opavě 2003

Institut tvůrčí fotografie MEZINÁRODNĚ, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2003

Institut tvůrčí fotografie 25/5, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996

Interpretace aktu Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě, Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity 2012
JÁ, TY, MY Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě, Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity 2012
Jistoty a hledání – česká fotografie 90. Let, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
K věci (…) fotografie studentů ITF, Slezská univerzita v Opavě 2008
Karlas Otakar: Typografie, plakáty a knižní grafika, Slezské univerzita v Opavě 2007
Klauzurní práce z Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě 2007, Slezská univerzita v Opavě 2007
Kochol Dušan: Britská módní fotografie 60. a 70. let, diplomová práce, Opava 2009
Kolář Viktor: Vročení let 1965 – 1995, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Kollár Martin: Evropa / Slovensko 2001 /, KANT 2003
Kníže Milan – Pospěch Tomáš: Dilema věcí, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1997
Krajina studentů Institutu tvůrčí fotografie, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2005
Kubíček Michal: 10 let Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, bakalářské práce, Opava 2002
Kubíček Michal: Institut tvůrčí fotografie 1971 – 2005, diplomová práce, Opava 2005
Kuklíková Barbora: City v cizím city, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2004
Kuneš Aleš: fotografie, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995
Kuneš Aleš: Václav Chochola, Torst Praha 2003
Lhoták Zdeněk: Dis-torza, KANT Praha 2009
Lhoták Zdeněk: Tělomluva, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1995
Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1999
Malůšek Marek: Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě v letech 2006 – 2010, diplomová práce, Opava 2012
Mára Pavel: Portréty, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998
Novotný Miloň: Londýn 60. let, KANT Praha 2014
Opava na prahu nového tisíciletí, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2005
Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity, Slezská univerzita v Opavě 2008
Padesátníci – Vladimír Birgus, Antonín Braný, Aleš Kuneš, Jiří Siostrzonek, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2004
Parr Martin: Doma i v cizině, The British Council, Czech Republic 1999
Podestát Václav: Lidé, KANT Praha 2004
Pospěch Tomáš (ed): Česká fotografie 1938 – 2000 v recenzích, textech a dokumentech, DOST Hranice 2010
Pospěch Tomáš: lidé v obrazech, DOST Hranice 2001

Skýpala Vladimír: Vladimír Birgus fotograf, publicista, kurátor, pedagog, diplomová práce, Opava 2005
Smejkal Maria Pavel: Stars, Slezská univerzita v Opavě 2007
Smékal Martin: Věci a místa, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1996
Stibor Miloslav: Profil Ostrava 1990
Stibor Miloslav: fotografie 1960 – 1970, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2006
Sylaby 2011/2012, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2011
Sylaby 2012/2013, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2012
Sylaby 2013/2014, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2013
Šimánek Vít: Fotografie 1996 – 1998, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998
Štencek Jiří: Fotograf Otmar Schick, diplomová práce, Opava 2002
Tmej Zdeněk: Archív 1936 – 2000, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1998
Ulrich Gustav: Altvaterland, Gerlich Odry 2002
Veber Imrich: HOMOurban, PositiF Praha 2012
Velkoborský Petr: Fotografie 1986 – 2007, Slezské univerzita v Opavě 2008
Vlčková Tereza, Slezské univerzita v Opavě 2008
Zlín a jeho lidé, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 2001

Internetové zdroje:

www.abart-full.artarchiv.cz
www.birgus.com
www.bludnykamen.cz
www.digiarena.e15.cz
www.inoviny.slu.cz
www.itf.cz
www.knihovna.szmo.cz
www.michal-macku.eu
www.oko-opava.cz
www.opava-city.cz
www.pauldenhollander.nl
www.photorevue.com
www.pospech.com
www.scheufler.cz

Jmenný rejstřík

A

Albrechtová Gabriela, 180
Antonioni Michalangelo, 114
Antonioni Michelangelo, 72
Arbus Diana, 248
Armutidis Nikos, 153
Armutidisová Irena, 42, 120, 133, 153
Aulehla Gustav, 160, 161, 162

B

Bacon Francis, 259
Bailey David, 72
Bakala Jaroslav, 42
Balcar Václav, 272, 273
Balcar Vladimír, 273
Balco Andrej, 205
Baltermanc Dimitrij, 99
Bán Andrej, 54, 55
Baran Ludvík, 14
Baranowski Krzysztof, 58
Baranowski Krzysztof J., 149
Barbora Žůrková, 205
Bartek Vojtěch, 15, 96, 228
Bartkiewicz Magdalena, 117
Bartoš Michal, 41, 42, 65
Bavčar Eugen, 100, 102
Benická Lucia, 119
Benická Lucie, 54
Birgus Vladimír, 14, 16, 17, 21, 26, 27, 30, 35, 36, 61, 69, 78, 85, 90, 94, 95, 96, 103, 104, 117, 120, 132, 136, 142, 154, 155, 160, 161, 162, 171, 228, 241, 253, 278, 282, 283
Bischof Werner, 29
Bláhová Lenka, 242, 254
Blažek Bohuslav, 245
Boggiani Guido, 101
Borovička Milan, 132
Brachtlová Michaela, 42, 90, 133
Braný Antonín, 136
Bratrstvo, 36
Brodowicz Alica, 265
Bromová Veronika, 133
Bruner-Dvořák Rudolf, 51, 52
Burri René, 29, 30, 96

C

Cartier-Bresson Henri, 29, 65, 161, 210
Ceccaroni Marco, 265
Cikánek Antonín, 42

Č

Čámský Josef, 63
Čechvala Martin, 205
Černohorský Martin, 17, 42
Činčera Jan, 101

D

Dabrowski Grzegorz, 117
Dannhoferová Eva, 104
David Jiří, 36, 132, 151
Deltuvaite Egle, 200
Dias Pavel, 14, 16, 17, 96
Diviš František, 42
Dobeš Roman, 242, 254
Dobrý Jiří, 265, 266
Dohnalová Helena, 273
Donovan Terence, 72
Dostálková Daniela, 217
Dostálová Petra, 241
Drábek Petr, 203
Drtikol František, 259, 278, 279, 286
Dwornik Konrad, 205
Dyntera Jan, 178, 229

E

Ehm Josef, 245
Erbenová Kristýna, 242
Erdélyiová Havlík Ester, 254

F

Fekar Vladimír, 97
Fiekus Martin, 100, 101
Florkowski Andrzej P., 149
Foltisová Ivana, 36
Foltisová Ivona, 16, 97
Frágner Gabriel, 242
Francová Sylva, 182
Funke Jaromír, 245, 246

G

Gierałtowski Krzysztof, 270, 271
Gola Arkadiusz, 203, 229
Goldin Nan, 100
Goluch Krzysztof, 154, 155, 229
Gołuch Krzysztof, 214
Górski Andrzej, 117, 120
Grzelewska Anna, 241
Grzesik Grzegorz, 149
Gúber Štefan, 42
Gutová Anna, 242, 254

H

Habart Filip, 42
Hájek Karel, 26
Halánová Zuzana, 265, 266
Hanzelka Jiří, 87
Hard Dereck, 242, 265
Hard Derek, 265
Havelková Jolana, 42, 75, 76, 133
Hečko Pavel, 36
Herzog Werner, 202, 203
Heyda Stanislaw, 214
Hochová Dagmar, 245, 246, 286
Hollander Paul den, 61, 96
Holna Jiří, 279
Holomíček Bohdan, 68
Honty Tibor, 26, 245
Horník Jan, 180
Horvat Frank, 72, 73, 96
Hrdina Jiří, 229
Hrubá-Kroupová Daniela, 181
Hrubeš Petr, 42, 229

Ch

Chalděj Jevgenij, 99

Chatrný Dalibor, 153

Chládek Dušan, 101

Chochola Václav, 26, 113, 114, 132

Chocholová Blanka, 82, 113

Chojnacki Piotr, 149

Chuchma Josef, 36, 90

Chwastowiczová Izabella, 36

Chytilová Věra, 83

I

Illík Milan, 154, 229

Ivičičová Vítězslava, 42

J

Jackuliaková Dominika, 265

Jakrlová Hana, 202

Jakubčáková Lena, 254

Janda Rudolf, 14

Janiš František, 132

Jarcovjaková Libuše, 119

Javorík Peter, 181

Jedrysiak Marcin, 265

Jirásek Václav, 132, 133

Jirásek Zdeněk, 42, 229, 242, 273

Jirousová Věra, 36

K

Kalus Jaromír, 98, 99

Kaminská Andrea, 81, 83

Kania Jaroslav, 42, 229

Kapusta Janusz, 242

Karlas Otakar, 190, 191, 208

Kimpl Petr, 160, 161

Klein William, 72

Klesnil Svatopluk, 205

Klimeš Martin, 11, 100, 103, 240, 242

Kníže Milan, 42, 66

Kocián Jaroslav, 205, 229, 248

Kočan Robo, 57

Köhlerová Renáta Mia, 265

Kolář Jiří, 114

Kolář Viktor, 14, 36, 48, 49

Kollár Martin, 104, 105, 143

Konvička Jan, 154

Košťálek Rostislav, 132

Koudelka Josef, 68

Kováč Ivan, 42

Kozlík Vladimír, 36

Kožiál Jakub, 259, 263

Kramarz Andrzej, 145

Krasl František, 14

Kraus David, 68

Krejčí Jaroslav, 14

Kreyzer Carl de, 54

Kristian Jiří, 153, 154

Krynytsky Volodymyr, 117

Křenek Jiří, 42, 120

Kubeš Miloslav, 210, 211

Kubíček Michal, 10

Kučera Jaroslav, 68

Kuklíková Barbora, 139

Kuneš Aleš, 22, 23, 36, 59, 66, 69, 96, 136, 205, 220, 241

Kurka Piotr, 149
Kuščynskyj Taras, 132
Kyndrová Dana, 111, 142

L

Langer Jan, 154
Langr Jan, 229
Laurinc Daniel, 242
Lhoták Kamil, 114
Lhoták Zdeněk, 33, 50, 68, 132
Libera Zbigneiw, 187
Liberski Marcin, 229
Lisiecka Monika, 149
LL Natalia, 149
Lodzinska Weronika, 145
Luczak Michal, 180
Ludwig Karel, 26
Lurka Bartoloměj, 254
Luskačová Markéta, 54

M

Macek Václav, 57
Macíček Tomáš, 42
Macků Michal, 36, 41, 42, 50, 51, 132
Mádr Vít, 42
Macháč David, 154, 155, 180, 229
Malík Jaroslav, 42, 75, 76, 100, 101
Malůšek Marek, 10, 154, 155, 171, 229, 242
Malúšová Eva, 265
Malůšová Eva, 205
Mára Pavel, 85, 132, 133, 258, 259
Marco Jindřich, 26
Marczuk Andrzej, 214, 229
Marková Martina, 42
Márová Markéta, 220
Maršálek František, 132
Martínek Pavel, 101
Mateiciuc Zdeněk, 250
McCullin Donn, 72
Mešková Laura, 57
Miller Henri, 166
Mlčoch Jan, 132
Morys Oldřich, 242
Motlová Žaneta, 273
Moucha Josef, 30, 276
Musilová Kamila, 229
Myška Miroslav, 100

N

Nagy Petr, 229
Navara Richard, 205
Newton Helmut, 72, 73
Nimcová Lucia, 117
Noseková Jana, 101
Nováková Milada, 94
Novotný Miloň, 111
Novotný Vladimír, 254
Novozámská Martina, 229
Nowicki Grzegorz, 149

O

Olejniczak Pawel, 241
Olek Jerzy, 149
Ondračka Vladimír, 42
Ondzik Josef, 143, 144
Ondzik Jozef, 117

P

Palach Jan, 111
Pandulová Eva, 220
Parr Martin, 94, 95, 96
Pasolini Pier Paolo, 114
Pavlík Jano, 57
Pavlovič Roman, 42, 57
Pecha Pavel, 42
Pepe Dita, 100, 102, 117, 120, 248, 253
Pikous Šimon, 259
Pinkava Ivan, 36, 132, 133
Pobříslo Karel, 42
Podestát Václav, 20, 21, 41, 42, 126, 228, 229, 282
Pohribný Jan, 100, 101, 146
Pokorná Hana, 205
Poláček Daniel, 242
Popieluch Michal, 154, 185, 229
Portel Robert, 36
Pospěch Tomáš, 42, 66, 68, 76, 100, 127, 157, 158, 181, 194, 195, 228, 229, 245
Postupa Ladislav, 132
Prekop Rudo, 57, 100, 101, 132
Presser Beat, 202
Prošek Josef, 245
Průžková Kateřina, 220
Przyborek Grzegorz, 149

R

Rajzík Jaroslav, 36
Reichmann Vilém, 26, 27, 101, 132
Remeš Vladimír, 36
RichardsonBob, 72
Richter Gerhard, 259
Richter Jonáš, 205
Robakowski Józef, 149
Rogers Brett, 94
Rokická Kamila, 242
Rys Jiří, 42
Rzepka-Dziedzic Joanna, 220

S

Saudek Jan, 36, 37, 68, 132
Sedláčková Světlana, 42
Seydl Zdenek, 114
Schick Otmar, 63, 64
Siostrzonek Jiří, 89, 103, 133, 136, 228, 242, 251, 265, 273, 279, 283
Siostrzoneka Jiří, 100
Sitenský Ladislav, 26
Sláma Vojtěch, 130
Slánský Rudolf, 83
Sliwa Maria, 258
Smejkal Pavel, 205
Smejkal Pavel Maria, 187
Smékal Martin, 42, 58
Smičková Olga, 273
Sobek Evžen, 42, 117, 120, 203, 236
Sobotka Jakub, 42
Sokalska Magdalena, 214, 265
Solpera Jan, 190
Sova Svatopluk, 26
Spurná Michaela, 241
Stajnura Zbyněk, 229
Stanko Vasil, 100, 101
Stano Tono, 57, 68, 132

Steichen Edward, 161, 210
Stibor Miloslav, 132, 166
Stolbenko Zdeněk, 42, 68
Stránský Matěj, 117
Stuchelová Věra, 254
Stuchlík Zdeněk, 229, 268
Sudek Josef, 245
Supernak Pawel, 117
Sutkus Antanas, 149, 150, 200
Svoboda Jan, 66
Szewczyk Krzysztof, 154, 155, 229
Szymon Piotr, 54

Š

Šefr Igor, 42
Šetlík Jadran, 241
Ševčík Erich, 90
Ševčík Václav, 63, 64
Šigut Jiří, 101
Šimánek Vít, 78
Škabrada Jiří, 42
Škvorová Lucie, 42
Šmok Ján, 245
Šopák Pavel, 66, 68, 97, 100
Šperl Daniel, 41, 42, 210, 211
Špoutil Karel, 120, 133
Štencek Jiří, 100, 101, 108, 120, 133
Štěpánek Branislav, 254
Štěpařová Renáta, 203, 204
Štreit Jindřich, 36, 41, 50, 80, 81, 89, 90, 91, 99, 100, 101, 103, 142, 158, 161, 178, 194, 195, 203, 208, 228, 229, 265
Štybnarová Julie, 254
Švolík Miro, 57, 100, 101, 132

T

Takáts Tibor, 57
Teufal Carl, 52
Thiel Herbert, 14
Tichý František, 114
Tichý Tomáš, 181
Tiso Martin, 57
Tmej Zdeněk, 26, 82, 83
Trachman Michail, 99

U

Ulrich Gustav, 250, 251
Urbanec Jiří, 42

V

Vaca Jan, 117
Valoch Jiří, 153
Vanča Jaroslav, 23
Vaněk Petr, 154
Varga Kamil, 57, 100, 101, 132
Vávra Jan, 42
Veber Imrich, 99, 263
Velkoborský Petr, 41, 42, 80, 81
Veselá Magda, 241
Vlašič Marian, 57
Vlčková Tereza, 224
Vojtěchovský Miroslav, 35, 119
Vondrouš Roman, 205
Vorel Miloš, 180

W

Wágner Martin, 220

Warhol Andy, 259

Willmann Artur Alan, 265, 266

Witteková Laura, 154, 229

Wojnecki Stefan, 149

Wünsch Luděk, 13, 15, 42

Z

Zapletalová Veronika, 102

Zikmund Miroslav, 87, 88

Zrzavý Jan, 114

Zvardoň František, 99

Zykmund Jiří, 236

Ž

Žáček Rudolf, 228, 229

Žiak Jaroslav, 57

Žila Jaroslav, 48

Žižka Jiří, 181, 185, 229

Župník Peter, 57

Žůrek Radim, 205, 234

Žůrková Barbora, 234